

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Rijksbegroting 2017
vii Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Vergaderjaar 2016–2017

34 550 VII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2017

Nr. 1

VOORSTEL VAN WET

20 september 2016

Wij Willem Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge artikel 105 van de Grondwet de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Rijk bij de wet moet worden vastgesteld en dat in artikel 1 van de Comptabiliteitswet 2001 wordt bepaald welke begrotingen tot die van het Rijk behoren;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De bij deze wet behorende departementale begrotingsstaat voor het jaar 2017 wordt vastgesteld.

Artikel 2

De bij deze wet behorende begrotingsstaat inzake het agentschap Rijksdienst voor Identiteitsgegevens voor het jaar 2017 wordt vastgesteld.

Artikel 3

De vaststelling van de begrotingsstaten geschiedt in duizenden euro's.

Artikel 4

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari van het onderhavige begrotingsjaar. Indien het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst, wordt uitgegeven op of na deze datum van 1 januari, treedt zij in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van dat Staatsblad en werkt zij terug tot en met 1 januari.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

**Vastgestelde departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2017
(Bedragen x € 1.000)**

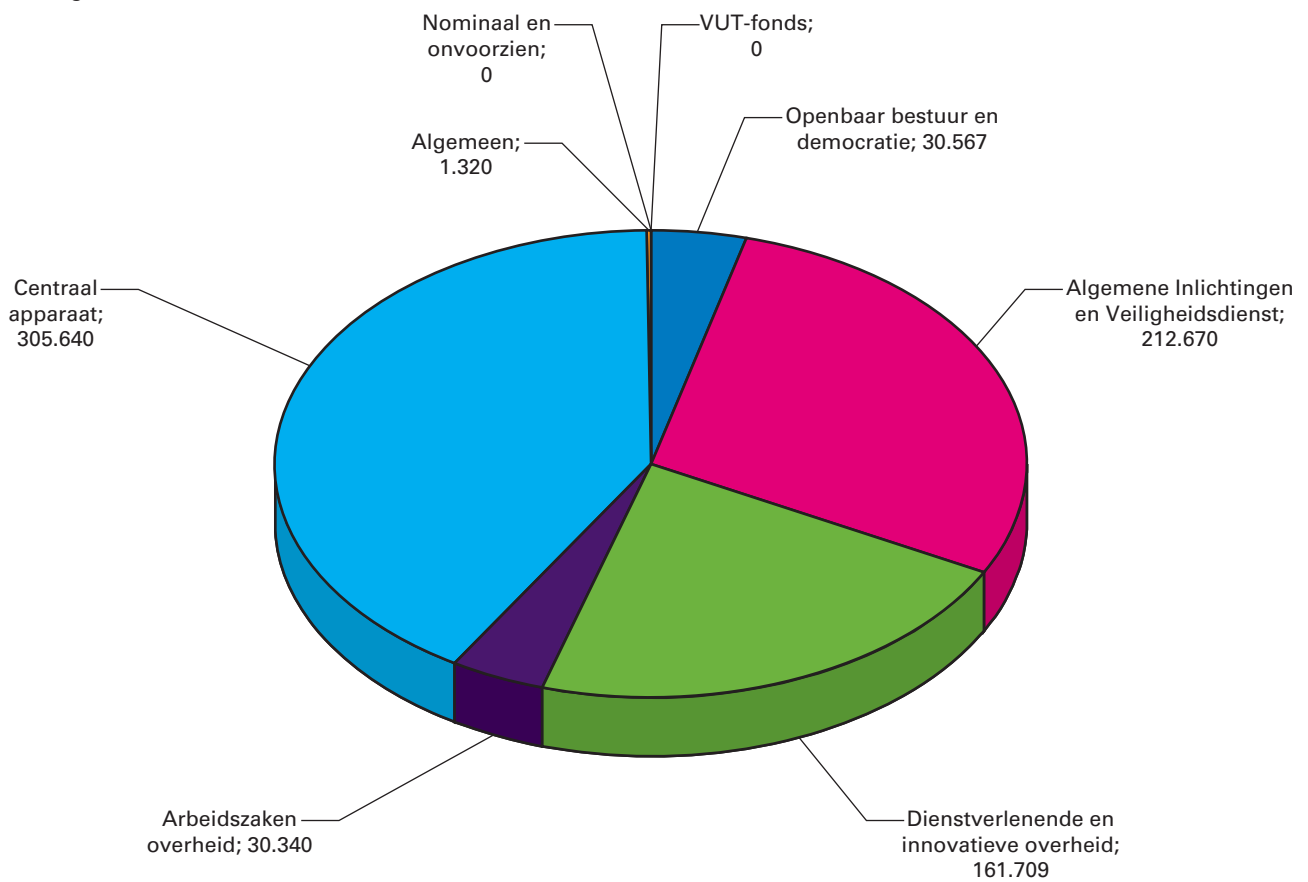
Art.	Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
		742.246	742.246	69.929
	Beleidsartikelen			
1	Openbaar bestuur en democratie	30.567	30.567	21.965
2	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	212.670	212.670	12.714
6	Dienstverlenende en innovatieve overheid	161.709	161.709	5.374
7	Arbeidszaken overheid	30.340	30.340	820
	Niet-beleidsartikelen			
11	Centraal apparaat	305.640	305.640	14.056
12	Algemeen	1.320	1.320	15.000
13	Nominaal en onvoorzien	0	0	0
14	VUT-fonds	0	0	0

**Vastgestelde begrotingsstaat inzake het baten-lastenagentschap voor het jaar 2017
(Bedragen x € 1.000)**

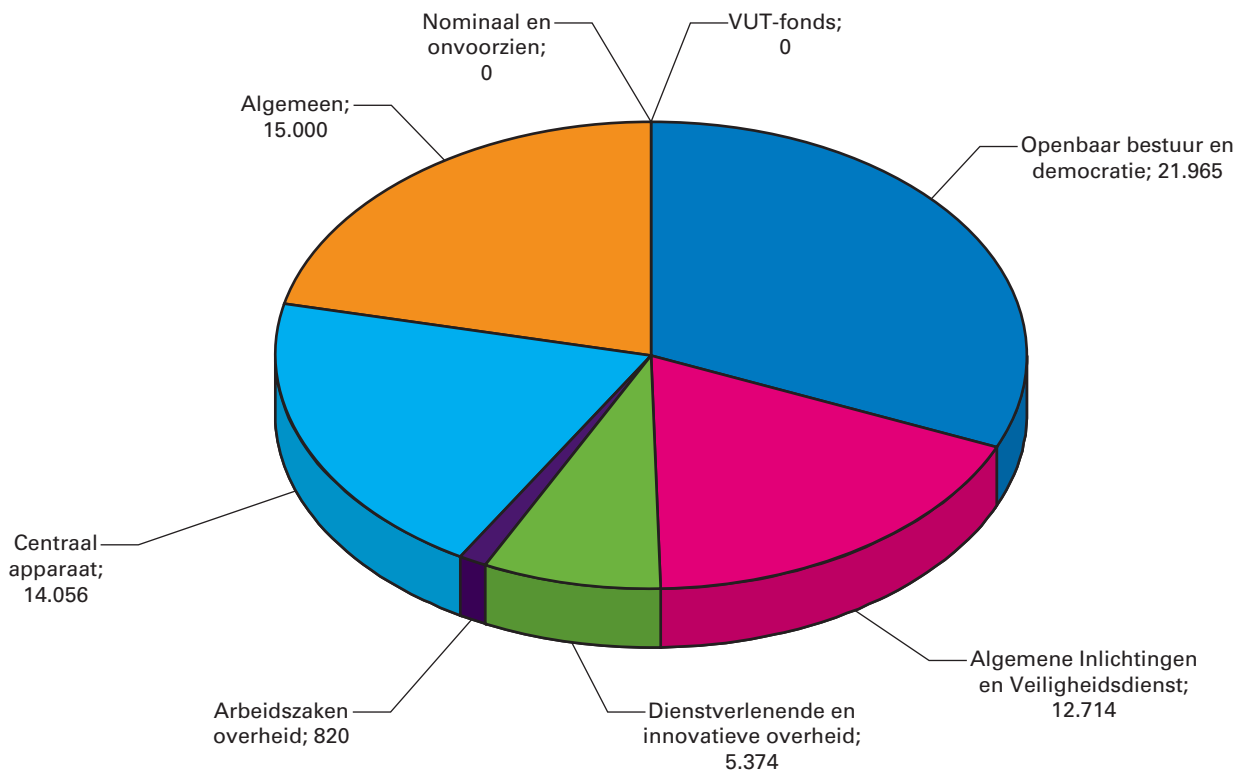
Naam	Oorspronkelijk vastgestelde begroting		
	Baten	Lasten	Saldo baten en lasten
Rijksdienst voor identiteitsgegevens	163.739	163.739	0

Naam	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	
	Totaal kapitaaluitgaven	Totaal kapitaalontvangsten
Rijksdienst voor identiteitsgegevens	13.500	3.000

Geraamde uitgaven van het departement verdeeld over de beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen
(Bedragen x € 1.000)

Geraamde ontvangsten van het departement verdeeld over de beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen
(Bedragen x € 1.000)

Vergaderjaar 2016–2017

34 550 VII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2017

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGRO- TINGSWETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
1.	Leeswijzer	3
2.	Beleidsagenda	5
	Belangrijkste beleidsmatige mutaties	13
	Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven	15
	Meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen	16
3.	Beleidsartikelen	17
	Artikel 1. Openbaar bestuur en democratie	17
	Artikel 2. Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	24
	Artikel 6. Dienstverlenende en innovatieve overheid	26
	Artikel 7. Arbeidszaken overheid	34
4.	Niet-beleidsartikelen	39
	Artikel 11. Centraal apparaat	39
	Artikel 12. Algemeen	42
	Artikel 13. Nominaal en onvoorzien	44
	Artikel 14. VUT-fonds	44
5.	Begroting agentschap	45
	5.1. Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG)	45

6.	Bijlagen	52
	6.1 ZBO's en RWT's	52
	6.2 Verdiepingsbijlage	53
	6.3 Moties en toezeggingen	62
	6.4 Subsidieoverzicht	98
	6.5 Evaluatie- en overig onderzoek	101
	6.6 Specifieke uitkeringen (interdepartementaal)	107

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet (CW) 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld.

Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaten voor het aangegeven jaar vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor dat jaar. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten vastgesteld. De in de begrotingstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en de lasten, het saldo van de baten en de lasten, en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van de in de staat opgenomen baten-lastenagentschappen voor het onderhavige jaar vastgesteld. De in die begrotingen opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (Begrotingstoelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de agentschappen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

S.A. Blok

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Beleidsagenda

In de beleidsagenda wordt het beleid voor het komende jaar uiteengezet.

Na de beleidsagenda volgen drie overzichten:

- Belangrijkste beleidsmatige mutaties;
- Overzicht niet juridisch verplichte uitgaven;
- Meerjarenplanning beleidsdoorlichting

De beleidsartikelen

In de beleidsartikelen staan de beleids- en de financiële informatie over de voorgenomen uitgaven. De begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is opgebouwd uit 4 beleidsartikelen: Openbaar bestuur en democratie, Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), Dienstverlenende en innovatieve overheid, Arbeidszaken overheid.

Een beleidsartikel is opgebouwd uit de volgende elementen:

- A Algemene doelstelling
- B Rol en verantwoordelijkheid
- C Beleidswijzigingen
- D1 Budgettaire gevolgen van beleid
- D2 Budgetflexibiliteit
- E Toelichting op de instrumenten

De niet-beleidsartikelen

De begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is opgebouwd uit 4 niet-beleidsartikelen: Centraal apparaat, Algemeen, Nominaal en onvoorzien, VUT-fonds.

Budgetflexibiliteit

De peildatum van de gepresenteerde budgetflexibiliteit (juridisch verplicht) is 1 januari 2017.

Begroting agentschap

De begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kent één baten-lastenagentschap, te weten Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG).

Specifieke uitkeringen

In paragraaf 6.6 is de bijlage specifieke uitkeringen (interdepartementaal) opgenomen. Hierin geven de departementen aan welke uitkeringen zij doen voor gemeenten en provincies.

Groeiparagraaf

Op verzoek van de Tweede Kamer wordt met ingang van de begroting 2017 inzicht gegeven in de niet-juridische verplichtingen. Het overzicht en de toelichting hierop is te vinden in de tabel «Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven» in de beleidsagenda.

2. BELEIDSAGENDA 2017

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) staat voor een actieve democratie, waarin mensen in vrijheid leven, gelijke rechten hebben, samen initiatieven nemen en problemen oplossen. Daarbij past een slagvaardig en adaptief bestuur en een overheid waar burgers op kunnen vertrouwen. Een overheid die mensen vlot helpt en vooral niet in de weg zit of op de vingers kijkt.

Internationaal vergelijkend onderzoek laat zien dat Nederland trots kan zijn op de kwaliteit van ons overheidsapparaat en de mensen die er werken. Het vertrouwen in onze democratie is groot, en in diverse internationale ranglijsten¹ heeft Nederland een leidende positie op het gebied van effectiviteit, kwaliteit en geloofwaardigheid.

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet om democratie en bestuur aan te passen aan de eisen van de nieuwe tijd; dichter bij burgers en in samenspraak met burgers, medeoverheden en andere betrokkenen. In 2017 wordt de democratie op lokaal niveau verder versterkt en wordt hard gewerkt om belemmeringen die burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de praktijk ervaren, weg te nemen. Onder de vlag van Agenda Stad investeert BZK samen met andere ministeries en steden in de economische kracht en leefbaarheid van de steden.

Mensen die ondersteuning nodig hebben om aan de slag te komen of zorg en begeleiding nodig hebben kunnen door de decentralisaties van dit kabinet dichterbij huis, in de eigen gemeente, terecht. In 2017 spant BZK zich in om samen met gemeenten de werkzaamheden van gemeenten in het sociaal domein verder te integreren en innoveren. Ook andere maatschappelijke uitdagingen worden steeds dichterbij de burger opgepakt. In landelijke regietafels staat de rijksoverheid schouder aan schouder met medeoverheden om verder uitwerking te geven aan het bestuursakkoord en het uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom. Die werkwijze is goed bevallen.

Met het oog op nieuwe kansen die nieuwe technologieën bieden wordt verder gebouwd aan een open en transparante overheid. Onder het motto «Digitaal 2017» werkt BZK met veel overheidsinstanties samen aan digitalisering van heel de dienstverlening van de overheid en versterking van de digitale infrastructuur. Mensen die minder digitaal vaardig zijn, krijgen extra aandacht. Bij een veranderde rol van de overheid past eveneens modern werkgeverschap, zoals de herziene rechtspositie van ambtenaren en beperking van topinkomens.

Onze open en vrije samenleving verdient bescherming, waarbij belangrijke grondrechten van burgers worden gerespecteerd. In de nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten wordt de balans gezocht tussen modernisering van de benodigde onderzoeksmogelijkheden enerzijds en de verankering van de waarborgen op het gebied van privacy anderzijds, zodat oude waarden in een nieuwe tijd onverminderd sterk geborgd worden.

¹ Nederland staat in de top 10 van de Transparency International index, de Open data Barometer 2015 en de Open Government Index 2015 van het World Justice Project.

Burgers en democratie

Agenda Lokale Democratie

De verhouding tussen de lokale overheid en de burger is de afgelopen jaren veranderd. Veel burgers willen en kunnen veel meer dan eens in de 4 jaar stemmen, proberen op diverse manieren de politieke besluitvorming te beïnvloeden en nemen zelf initiatieven op lokaal niveau. Ook is de lokale overheid belangrijker geworden voor de burger. Waar de gemeente voorheen vooral over ruimte, wonen en verkeer ging, is daar het hele sociaal domein bijgekomen. Bovendien wordt in deze participatiesamenleving meer van burgers verwacht. Om de democratie mee te laten groeien met de vereisten van deze tijd heeft de Minister van BZK de Agenda Lokale Democratie opgestart. De rol van BZK is om de lokale democratie ruim baan te geven, samenwerking te creëren, na te gaan wat wel en wat niet werkt, en blokkades zoals hinderende regels op te ruimen. BZK werkt daarnaast samen met de beroepsgroepen van politieke ambtsdragers, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Interprovinciaal Overleg (IPO) aan de programma's «Versterking aanzien en aantrekkelijkheid van het politieke ambt» en «Lokale democratie in beweging», om te bevorderen dat er kwalitatief goede politieke ambtsdragers beschikbaar blijven. Deze activiteiten houden nauw verband met de inzet ten aanzien van politici, bestuurders en ambtenaren, en met name raadsleden (zie Politici, bestuurders en ambtenaren).

Burgerschap

Juist in deze tijd, waarin de relatie tussen overheid en burgers zo verandert, is het goed om in debat te gaan over burgerschap. In een reeks burgerconferenties geeft BZK burgers de mogelijkheid om mee te denken over vernieuwing van de verbindende en democratische waarden die Nederland kent.

Verkiezingsproces

De haalbaarheid van de invoering van elektronisch stemmen en tellen in het stemlokaal wordt onderzocht. In augustus 2016 is een marktuitvraag gestart om meer duidelijk te krijgen over de (technische) haalbaarheid en de kosten. De marktuitvraag wordt voor het einde van 2016 afgerond. Parallel hieraan wordt overleg gevoerd met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) over de zienswijze van de gemeenten. Het kabinet zal daarna een besluit nemen over de haalbaarheid van de invoering van de stemprinter en stemmenteller.

De Kieswet wordt gewijzigd om het stemmen makkelijker te maken voor Nederlanders die in het buitenland wonen. Permanente registratie wordt mogelijk, waardoor Nederlanders in het buitenland zich niet voor elke verkiezing opnieuw hoeven te registreren. Daarnaast stemmen Nederlanders in het buitenland bij de komende verkiezing voor de Tweede Kamer, bij wijze van experiment, met een nieuw model stembiljet dat per mail aan de kiezers kan worden gezonden.

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Omdat de Basisregistratie Personen (BRP) mede de basis vormt van de uitvoering van overheidsdienstverlening, is de aanpak van adresfraude en verbetering van de kwaliteit van de adresgegevens één van de speerpunten van dit kabinet. Om de kwaliteit van de BRP te verhogen en adresfraude op te sporen, leggen gemeenten adresbezoeken af en wisselen ketenpartners gegevens beter uit. Deze Landelijke Aanpak Adreskwaliteit heeft in 2016 tussen de € 7 en € 14 mln. aan potentiële

fraudebaten opgeleverd; hiermee overstijgt het de kosten. De landelijke aanpak wordt vanwege goede ervaringen structureel voortgezet.

Bestuur

Agenda Stad

Stedelijke gebieden zijn steeds meer motoren voor de economie. De Agenda Stad versterkt de groei, leefbaarheid en innovatie in steden. Concreet doen we dat door het sluiten van City Deals. In City Deals maken steden, Rijk, andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties afspraken over (innovatieve) oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. In 2017 gaan we op de ingeslagen weg voort.

De Europese Agenda Stad richt zich op een steviger stem van steden in Europees verband. Thematische partnerschappen van steden, lidstaten en Europese Commissie en relevante experts, werken ook in 2017 aan concrete voorstellen gericht op betere regelgeving, betere toegang tot fondsen en betere kennisuitwisseling. Het in 2016 vastgestelde Pact van Amsterdam en de hierop aansluitende Raadsconclusies, borgen dat de uitkomsten van deze partnerschappen niet in een la verdwijnen.

Sociaal domein, Omgevingswet en verhoogde asielinstroom

Bij een aantal grote maatschappelijke dossiers heeft BZK een faciliterende rol gericht op goede samenwerking tussen Rijk en gemeenten. Drie thema's die daarbij het komende jaar specifieke aandacht behoeven zijn het sociaal domein, de omgevingswet en de verhoogde asielinstroom.

Voor wat betreft het sociaal domein geldt dat gemeenten in 2017 voor het derde jaar verantwoordelijk zijn voor de jeugdhulp, de maatschappelijke ondersteuning en de begeleiding naar werk. De Minister van BZK heeft de afgelopen jaren vanuit zijn verantwoordelijkheid voor goed openbaar bestuur een coördinerende rol gehad in het sociaal domein en zich ingezet voor het creëren van belangrijke randvoorwaarden als regionalisering, goede lokale verantwoording en het ontschotten van de financiering. Na de transitie, de fase van overdracht van taken, volgt nu de transformatiefase, de fase waarin de gemeenten vorm geven aan een nieuwe manier van werken. In de huidige transformatie fase staat onder meer het integraler oppakken van de verschillende verantwoordelijkheden in het sociaal domein, het verder innoveren van de gemeentelijke aanpak en het meer betrekken van burgers bij zowel uitvoering als besluitvorming centraal. Ook daarbij wil het Rijk gemeenten ondersteunen. De Minister van BZK volgt de ontwikkelingen scherp en zoekt samen met andere departementen, gemeenten en de VNG naar passende oplossingen voor knelpunten die in de praktijk ervaren worden. Deze aanpak is vormgegeven in de transformatieagenda.

Daarnaast wordt in het sociaal domein in 2017 ingezet op verbetering van de verantwoording- en rechtmatigheidsprocessen, vanwege de problemen in 2016 met een deel van de controleverklaringen over de gemeentelijke jaarrekeningen. Verder wordt in 2017 de tweede overall rapportage sociaal domein naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze rapportage geeft de stand van zaken weer in het sociaal domein inclusief aanpalende beleids-terreinen zoals passend onderwijs en schuldhulpverlening. De komende jaren wordt de informatievoorziening stapsgewijs verder geïntegreerd, aangescherpt en waar mogelijk vereenvoudigd.

Vergelijkbaar met de transformatie in het sociaal domein is de invoering van de Omgevingswet. Deze opgave vraagt veel van de decentrale overheden. Ook hier ondersteunt de Minister van BZK decentrale overheden bij het implementeren van de nieuwe manier van werken (de veranderopgave) aan de hand van de opgedane kennis en expertise in het sociaal domein.

Een derde voorbeeld van een grote maatschappelijke (en interbestuurlijke) opgave is de verhoogde asielinstroom. De Minister van BZK is verantwoordelijk voor goede samenwerking tussen Rijk en gemeenten rondom opvang en huisvesting, scholing en integratie van vluchtelingen en vergunninghouders en het (lokaal) betrekken van burgers bij besluitvorming. Ook in 2017 zit de Minister van BZK de landelijke regietafel verhoogde asielinstroom voor, en houdt hij op basis van het bestuursakkoord van november 2015, het uitwerkingsakkoord van april 2016 en het via de VNG ingestelde Ondersteuning Team Asielzoekers en Vergunninghouders (OTAV) de vinger aan de pols.

Financiële verhoudingen, gemeentefonds/provinciefonds en precario
De veranderingen in het openbaar bestuur vragen om modernisering van de financiële verhoudingen. Het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) heeft op 28 april 2016 een stuur- en expertgroep gevraagd om een probleemanalyse te maken van de toekomstbestendigheid van het huidige stelsel (specifiek het gemeentefonds). Verder is gevraagd verschillende oplossingsvarianten van verdeelsystematiek te verkennen. In de stuur- en expertgroep zijn het Ministerie van BZK, Ministerie van Financiën, de VNG en de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) vertegenwoordigd. In het voorjaar van 2017 worden de voorlopige bevindingen in het BOFv gerapporteerd, gevolgd door de oplevering van de rapportage.

Begin 2015 heeft het IPO een externe commissie ingesteld die zich heeft gebogen over verdeelvraagstukken binnen het provinciefonds. In december 2015 is het eindrapport «Redelijk Verdeeld» van de commissie Jansen aangeboden aan de Minister van BZK. Om het nieuwe verdeelmodel, zoals opgenomen in het eindrapport, formeel te kunnen doorvoeren, is het nodig de Financiële-verhoudingswet (Fvw) te wijzigen. Het wetswijzigingstraject is gestart. Het streven is om het nieuwe verdeelmodel voor het uitkeringsjaar 2017 in te voeren.

Ook bij de lokale belastingen zijn ontwikkelingen. Op 24 juni 2016² is een brief naar het parlement gestuurd met bouwstenen voor een hervorming van het gemeentelijk belastinggebied. De keuzes hieromtrent worden overgelaten aan een volgend kabinet. Daarnaast is op 22 juni 2016³ een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer dat er toe moet leiden dat decentrale overheden geen precariobelasting meer heffen over nutsnetwerken. In dit wetsvoorstel zit een overgangsregeling die mogelijk maakt dat decentrale overheden die reeds in 2015 precariobelasting hieven tot 1 januari 2027 nog mogen doorheffen, om geleidelijke afbouw mogelijk te maken.

² Kamerstukken II, 32 140, nr. 28

³ Kamerstukken II, 35 508, nr. 4

Politici, bestuurders en ambtenaren

Beperken Topinkomens

De Minister van BZK zet in 2017 in op de invoering van maatregelen, waaronder zowel aangescherpte als vereenvoudigde regelgeving, gericht op het tegengaan van bovenmatige beloningen in de semipublieke sector. De regels worden verder vereenvoudigd en verscherpt om schijnconstructies en andere vormen van ontduiking tegen te gaan. Hiermee wordt het regeerakkoord volledig geïmplementeerd. Als gevolg van het overgangsrecht uitgezonderde beloningen boven de norm van de Wet normering topinkomens (WNT) wordt 2017 het eerste jaar dat de beloningen daadwerkelijk stapsgewijs – in drie jaar – moeten worden verlaagd. De Minister van BZK zorgt voor adequate voorlichting en een helder controleprotocol voor accountants met het oog op een goede wetstoepassing. Als sluitstuk wordt, na de uitvoering van het regeerakkoord, in 2017 ingezet op scherp toezicht op de naleving om verlaging van inkomens boven de norm daadwerkelijk te realiseren.

Modern werkgeverschap/ambtelijke rechtspositie

Ook voor ambtenaren verandert het nodige. De plenaire behandeling van het initiatiefwetsvoorstel normalisering rechtspositie ambtenaren wordt eind september 2016 in de Eerste Kamer voortgezet. Als dit wetsvoorstel wordt aangenomen, wordt de rechtspositie van de meeste ambtenaren over enkele jaren gelijk aan die van de ruim zes miljoen werknemers in de marktsector. Hiermee wordt een onderdeel van het regeerakkoord gerealiseerd, waarin staat dat het ontslagrecht van ambtenaren in overeenstemming wordt gebracht met het ontslagrecht van werknemers buiten de overheid. Aanneming van het initiatiefvoorstel leidt tot een fundamentele stelselwijziging. In de jaren voor de inwerkingtreding van het initiatiefvoorstel moet veel wet- en regelgeving van de verschillende publieke sectoren worden aangepast. Daarnaast moeten zowel werkgevers als ook werknemers goed geïnformeerd worden over de wijzigingen van het stelsel. Hiernaast is de aandacht gericht op versterking van het ambtelijk vakmanschap, waarbij instrumenten als de ambtseed worden gemoderniseerd.

Bestuur en veiligheid

Het lokaal bestuur heeft een sleutelrol in de aanpak van sociale veiligheidsproblematiek waartoe bijvoorbeeld de thema's ondermijning door georganiseerde criminaliteit, leefbaarheid en maatschappelijke spanningen en polarisatie behoren. Tegelijkertijd vormen politieke ambtsdragers zelf in toenemende mate het doelwit van deze problematiek en is de rol die het lokaal bestuur toebedeeld heeft gekregen niet altijd in evenwicht met het instrumentarium van dat bestuur. In dit kader heeft het Ministerie van BZK een programma Bestuur en Veiligheid ingericht. Het programma beoogt de regierol van het lokaal bestuur te versterken, opdat het lokaal bestuur beter in staat wordt gesteld een bijdrage te leveren aan het indammen van de sociale veiligheidsproblematiek en daarmee ondermijning van het democratisch bestel tegen te gaan.

Positie Raadsleden

In overleg met de VNG, Raadslid.nu en de Vereniging van Griffiers is, conform de motie Wolbert, een actieplan opgesteld om de positie van raadsleden te versterken. Het actieplan omvat acties zoals een structureel regionaal scholingsaanbod voor raadsleden inclusief een Digitaal Leerplatform en ondersteuning aan griffiers om raadsleden meer werk uit handen te nemen. Verder wordt in overleg met VNG gekeken of de

raadsvergoeding verbeterd kan worden. Om bij te dragen aan instroom van nieuwe kandidaat raadsleden is het actieplan ook gericht op activiteiten om de aantrekkelijkheid van politieke functies te vergroten. Het actieplan is op 20 juni 2016 aan de Tweede Kamer aangeboden⁴. Samen met de genoemde partijen wordt het plan verder uitgewerkt.

Digitale dienstverlening overheid

Digitaal 2017

In het regeerakkoord is afgesproken dat de dienstverlening door de overheid beter moet. Steeds meer burgers en ondernemers geven de voorkeur aan een digitaal contactkanaal met de overheid. Door middel van wijziging van de Algemene wet bestuursrecht wordt daarom geregeld dat burgers en bedrijven aanvragen van bijvoorbeeld een vergunning digitaal bij de overheid kunnen indienen indien dat ook schriftelijk kan. Dat is voor de gebruiker gemakkelijk en past in de tijd waarin veel diensten online worden afgehandeld. Het streven is het wetsvoorstel begin 2017 in te dienen.

Overheidorganisaties moeten zich hierop voorbereiden. In de implementatieagenda van het programma Digitaal 2017 hebben diverse overheidsorganisaties opgenomen welke activiteiten zij uiterlijk eind 2017 zullen ondernemen op het gebied van de digitale dienstverlening, zoals het verbeteren van de vindbaarheid en toegankelijkheid. Het programma Digitaal 2017 stimuleert overheidsorganisaties om de implementatieagenda te realiseren, monitort de voortgang en rapporteert periodiek. Door het programma wordt extra aandacht besteed aan digitaal minder vaardige mensen.

Wet Generieke Digitale Infrastructuur

Meer gemak voor burgers en bedrijven in hun contact met de digitale overheid is als uitgangspunt vertaald in de Wet Generieke Digitale Infrastructuur (Wet GDI). De Ministers van BZK en Economische Zaken (EZ) streven ernaar deze wet in 2017 af te ronden. De wet is nodig om de digitalisering van de dienstverlening van de overheid te harmoniseren en deze van waarborgen te voorzien op het gebied van toegankelijkheid, veiligheid, betrouwbaarheid en privacybescherming. De Generieke Digitale Infrastructuur bestaat uit verschillende generieke voorzieningen voor identificatie en authenticatie, informatievoorziening en gegevensuitwisseling die gezamenlijk gebruikt worden door vrijwel alle overheden, vele publieke organisaties en in een aantal gevallen ook door private partijen. In de Wet GDI worden bestuursorganen in beginsel verplicht om op – in de Wet GDI geregelde – voorzieningen aan te sluiten. Daarnaast worden in de Wet GDI de bevoegdheden van de Minister van BZK om standaarden verplicht te stellen geregeld.

eID

Het Ministerie van BZK werkt aan het moderniseren van identificeren en authenticeren bij publieke dienstverleners door over te gaan op een hogere beveiliging voor officiële online identificatie en het uitbreiden van het aantal inlogmiddelen binnen het Burgerservicenummer-domein. Met het laatste wordt een multimiddelenstrategie ingezet. Dat betekent dat burgers niet alleen met het bestaande DigiD-middel, maar met meerdere publieke en private middelen kunnen inloggen in het BSN-domein. BZK stelt de voorwaarden voor toelating van deze middelen in het

⁴ Kamerstukken II, 34 300 VII, nr. 66

BSN-domein en houdt toezicht. De gefaseerde uitrol van nieuwe inlogmethoden start dit najaar na overleg met de Kamer, daarbij deels voortbouwend op reeds gehouden pilots.

Open overheid, open data en persoonlijk datamanagement

In tijden waarin de relatie tussen burgers en overheid verandert streeft het kabinet naar een overheid die open en transparant is, verantwoording aflegt, actief informatie deelt en open staat voor initiatief vanuit de samenleving. Daarmee draagt een open overheid bij aan een democratische samenleving, het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en het creëren van economische waarde. Burgers komen daardoor in een betere informatiepositie en bedrijven kunnen data hergebruiken waarmee innovatie wordt gestimuleerd.

Het (tweede) Actieplan open overheid 2016–2017 geeft hieraan met negen actiepunten concreet invulling. Met de actiepunten Nationale Open Data Agenda, actieve openbaarmaking van informatie, de informele aanpak van Wob-verzoeken worden overheidsdata toegankelijk voor maatschappelijk gebruik en verbetert de communicatie richting burgers en bedrijven. Ook medeoverheden hebben een plek in het Actieplan. Zo wordt raadsinformatie als open data ontsloten, waardoor raadsleden, inwoners en journalisten de besluitvorming gericht kunnen volgen. Verder worden proefprojecten gestart om financiële informatie van gemeenten op detailniveau geschikt te maken voor hergebruik.

In 2017 wordt ook persoonlijk datamanagement verder vormgegeven, waarmee de burger regie krijgt over zijn gegevens.

VN-dag

Nederland treedt in 2017 op als gastheer van de UN Public Service Day, een tweedaagse conferentie waarin de internationale gemeenschap zich inzet voor een betere publieke dienstverlening en waar ervaringen worden gedeeld.

Nationale Veiligheid

De openheid en vrijheid die de Nederlandse samenleving kenmerken zijn het meer dan waard om te beschermen. Zeker als er krachten zijn die deze waarden bedreigen. De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) doet onder andere onderzoek naar organisaties, personen en andere landen die een (mogelijk) gevaar vormen voor de Nederlandse democratische rechtsorde en andere gewichtige belangen van de staat. Op basis van de resultaten van deze onderzoeksactiviteiten worden bestuurders, beleidsmakers en andere belanghebbenden op lokaal, nationaal en internationaal niveau geïnformeerd, geadviseerd en aangezet tot handelen.

Ontwikkeling dreigingsbeeld

Drie grote thema's domineren al geruime tijd zowel nationaal als internationaal het dreigingsbeeld: het jihadistische terrorisme, de instabiliteit aan de buitengrenzen van Europa en cyberdreiging. Naar verwachting zal dit gedurende een langere periode aanhouden.

Jihadistisch terrorisme

Verschillende jihadistische groeperingen hebben zich ten doel gesteld het Westen, en daarmee mogelijk ook Nederland, met aanslagen te treffen. Achtereenvolgende aanslagen in Europa in 2014, 2015 en 2016 illustreren op indringende wijze de dreiging die daar momenteel vanuit gaat. Met name ISIS blijkt in staat om operatives vanuit Syrië naar Europa te sturen om hier aanslagen te plegen. Gebleken is dat daarbij ook gebruik gemaakt

wordt van de vluchtelingenstroom om op heimelijke wijze naar Europa te reizen. Een fors aantal jongeren uit Nederland is in de afgelopen jaren naar Syrië en Irak afgereisd om zich aan te sluiten bij ISIS of Jabhat al Nusra om deel te nemen aan de jihadistische strijd. Bij terugkeer in Nederland kunnen deze jongeren een veiligheidsrisico vormen. Dit risico neemt toe bij toekomstige terugkeerders, omdat zij veelal beter getraind zijn, meer gevechtservaring hebben opgedaan en mogelijk ook getraumatiseerd terugkeren. Bovendien kunnen zij als operative met een opdracht voor het plegen van aanslagen, naar Nederland worden teruggestuurd. Jihadistische dreiging kan ook uitgaan van geradicaliseerde mensen van eigen bodem, eenlingen, sympathisanten en veteranen, al dan niet georganiseerd in groepen en/of aangestuurd vanuit (inter)nationale netwerken. De ontwikkeling van het dreigingsbeeld is zorgelijk en houdt naar verwachting langere tijd aan. Omdat de dreiging meerdere facetten kent, is er sprake van een complex en diffuus dreigingsbeeld. De inspanningen van de AIVD zijn gericht op het onderkennen van deze dreigingen, waarbij intensief wordt samengewerkt met onder andere de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV), de Nationale Politie, het Openbaar Ministerie en gemeenten.

Instabiliteit aan de buitengrenzen van Europa

De politieke instabiliteit van diverse landen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten leidt tot onderlinge strijd tussen groeperingen, het verdwijnen van grenzen en het ontstaan van machtsvacuüms, waardoor vrijplaatsen voor terroristische organisaties ontstaan. De gewelddadigheden die gepaard gaan met de instabiele situatie in het Midden-Oosten leiden daarnaast tot grote migratiestromen, wat druk zet op Europese grenzen en solidariteit. Ook aan de oostgrens van Europa is er sprake van instabiliteit. De relatie tussen Rusland en het Westen blijft gespannen en er is nog altijd sprake van een fragiele situatie in Oost-Oekraïne. De instabiliteit aan de buitengrenzen van Europa heeft gevolgen voor onze nationale veiligheid, de Nederlandse buitenlandpolitiek, de handelsbelangen en energievoorzieningszekerheid in Europa en voor de migrantengemeenschappen in Europa.

Cyberdreiging

In het jaar 2015 is een recordaantal digitale spionageaanvallen op Nederlandse overheidsinstellingen onderkend die een dreiging vormen voor de nationale veiligheid. Er is daarnaast sprake van misbruik van de Nederlandse ICT-infrastructuur en van structurele digitale aanvallen op bedrijven. Een groot deel van deze aanvallen blijft onopgemerkt, waardoor het werkelijke aantal veel hoger is. Deze cyberdreiging kan de integriteit van politiek-bestuurlijke en democratische besluitvorming, het functioneren van de vitale infrastructuur en het verdienvermogen van de Nederlandse samenleving ernstig aantasten. Ook in 2017 doet de AIVD onderzoek naar de dreiging en zet daarbij zonnodig unieke en bijzondere inlichtingenmiddelen in. Op basis van detectie en het onderzoek naar digitale aanvallen informeert de AIVD de mogelijk getroffen organisaties binnen en buiten de overheid. Daarnaast adviseert de AIVD organisaties over schade, schadeherstel en preventie na digitale aanvallen.

Internationale samenwerking

Terrorisme is een grensoverschrijdend probleem dat gezamenlijk dient te worden aangepakt. Via het Europese samenwerkingsverband Counter Terrorism Group (CTG) krijgt het verder intensiveren, verdiepen en verbreden van de samenwerking tussen Europese veiligheidsdiensten op het gebied van contraterroreisme prioriteit. In 2016 is, onder voorzitter-

schap van de AIVD, een database met een interactief platform opgericht ter bevordering van de uitwisseling van operationele inlichtingen tussen de betrokken veiligheidsdiensten. Deze inzet wordt in 2017 gecontinueerd en waar mogelijk uitgebreid. De AIVD blijft in de komende jaren investeren in het opbouwen en het onderhouden van een extern netwerk.

Modernisering Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

De nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten is gericht op de modernisering van de benodigde onderzoeksmogelijkheden enerzijds en de verankering van de waarborgen op het gebied van privacy anderzijds. De wet stelt extra voorwaarden om de privacy van Nederlandse burgers zo goed mogelijk te beschermen. De nieuwe bevoegdheid om kabelgestuurde telecommunicatie te onderzoeken, gaat gepaard met een uitbreiding van de controle. Inzet van de bevoegdheden vindt doelgericht plaats, met een onafhankelijke bindende toetsing vooraf en toezicht tijdens de inzet en achteraf. Het eventuele gebruik van verkregen data is aan strikte regels en bewaar- en vernietigingstermijnen gebonden. Met de nieuwe wet wordt invulling gegeven aan de nieuwe bevoegdheid voor het onderzoeken van kabelgestuurde telecommunicatie. Ten behoeve van de implementatie van de nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv) maakt het kabinet € 20 mln. vrij.

Belangrijkste beleidsmatige mutaties t.o.v. vorig jaar (ontvangsten, uitgaven en niet-belastingontvangsten)

Opbouw uitgaven (x € 1.000)							
	art. nr.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016		683.228	592.393	584.748	587.661	588.155	0
Mutaties 1e suppletoire begroting		176.739	67.840	59.869	58.574	56.185	57.921
Nieuwe mutaties:		42.661	82.013	7.326	25.980	53.054	597.007
waarvan:							
a. Amendement fractiekosten (Arib)	1			- 2.600	- 2.600	- 2.600	- 2.600
b. Kasschuif egalisatieschuld	2	14.040	- 2.340	- 2.340	- 2.340	- 2.340	- 2.340
c. Landelijke aanpak adresfraude	6	7.930	10.700	10.700	10.700	10.700	10.700
d. GDI/eID	6	14.670	66.832				
Overige mutaties		6.021	6.821	1.566	20.220	47.294	591.247
Stand ontwerpbegroting 2017		902.628	742.246	651.943	672.215	697.394	654.928

Opbouw ontvangsten (x € 1.000)							
	art. nr.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016		42.048	56.970	56.868	56.744	56.744	0
Mutaties 1e suppletoire begroting		95.747	2.900	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:		66.292	10.059	8.002	7.963	7.948	64.356
waarvan:							
e. Herfasering VUT-fonds	14	51.007					
Overige mutaties		15.285	10.059	8.002	7.963	7.948	64.356
Stand ontwerpbegroting 2017		204.087	69.929	64.870	64.707	64.692	64.356

Toelichting

a. Amendement fractiekosten (Arib)

Het amendement van het Tweede Kamerlid Arib (Kamerstukken II 2015–2016 [34 485 VII, nr. 3](#)) beoogt te voorkomen dat een noodzakelijke structurele ramingsbijstelling bij de fractiekostenregeling ten kosten zou gaan van de controlerende en wetgevende taak van de Staten-Generaal. De geraamde kosten van € 2,6 mln. zijn met ingang van 2018 ten laste gebracht van de uitgaven op artikel 1.

b. Kasschuif egalisatieschuld

Als gevolg van de veranderingen in het huisvestingsstelsel zal in 2016 de resterende egalisatieschuld buiten de gebruiksvergoeding om worden afgelost aan het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Om deze schuld af te lossen wordt gebruik gemaakt van een technische meerjarige kasschuif.

c. Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Dit betreft de bijdrage van de departementen voor de landelijke aanpak adresfraude.

d. GDI/eID

Dit betreft onder andere de overboeking vanuit de aanvullende post voor de voorzieningen die onderdeel uitmaken van de generieke digitale infrastructuur (GDI) waar BZK het opdrachtgeverschap voor vervult.

e. Herfasering VUT-fonds

De raming voor de VUT-lening wordt verhoogd op basis van de meest actuele inzichten in de liquiditeitenplanning. Conform de leenovereenkomst worden hiermee de laatste ontvangsten gerealiseerd.

Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven

Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven en bestemming (bijdragen x € 1.000)				
Art.nr.	Naam artikel (€ totaal uitgaven artikel)	Juridisch verplichte uitgaven	Niet-juridisch verplichte uitgaven	Bestemming van de niet-juridisch verplichte uitgaven
1	Openbaar bestuur en democratie (30.567)	25.592 (84%)	4.975 (16%)	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende publicaties, congressen en onderzoeken op het terrein van het functioneren van het openbaar bestuur (4.338). • Faciliteren en uitvoering van de landelijk informerende campagne en het ondersteunen van de gemeenten bij de uitvoering van verkiezingen (220) • Overig (417)
6	Dienstverlenende en innovatieve overheid (161.709)	152.694 (94%)	9.015 (6%)	<ul style="list-style-type: none"> • Digitale dienstverlening (Programma Digitaal 2017) en Nationale Opdata Agenda (zorg voor officiële publicaties) (3.373) • Digitaal 2017 inclusief Wet GDI (2.000) • Informatiepositie burger (2.000) • Informatiebeleid en -veiligheid (1.500) • Ontwikkeling voorzieningen (1.000) • Overig (1.272)
7	Arbeidszaken overheid (30.340)	27.859 (92%)	2.481 (8%)	<ul style="list-style-type: none"> • Twee samenhangende programma's aan interventies om het politieke ambt te versterken (633) • Kennisinstructuur (1.000) • Arbeidsmarktbeleid publieke sector (300) • Topinkomens (200) • Overig (348)
Totaal aan niet verplichte uitgaven			18.601	

Meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen

Meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen									
Artikel	Naam artikel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Geheel artikel-onderdeel?
1	Openbaar bestuur en democratie								
1.1	Bestuurlijke en financiële verhoudingen				✓				Ja ¹
1.2	Participatie				✓				Ja ¹
2	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst								Nee ²
6	Dienstverlenende en innovatieve overheid								
6.1	Verminderen regeldruk	✓							Ja ³
6.2	Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	✓					✓		Ja
6.3	Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen	✓					✓		Ja
6.4	Burgerschap			✓					Ja
6.5	Reisdocumenten en basisadministratie persoonsgegevens						✓		Ja
7	Arbeidszaken overheid								
7.1	Overheid als werkgever				✓				Ja
7.2	Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen				✓				Ja ⁴

¹ Noot 1: Artikel 1 wordt integraal doorgelicht.

² Noot 2: Een beleidsdoorlichting is voor artikel 2 op grond van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten niet mogelijk. In dit kader wordt ook verwezen naar de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv), artikel 8 lid 3 en artikel 15. Wel heeft de commissie Dessens in 2013 de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten geëvalueerd. Ook wordt uitvoering gegeven aan de motie Van Toorenburg/Schouw (30 977, nr. 105) en is in 2015 door de Algemene Rekenkamer het rapport Bezuinigingen en intensiveringen bij de AIVD gepubliceerd.

³ Noot 3: De doelstelling voor vermindering regeldruk voor professionals en burgers is in 2015 gerealiseerd. Na 2015 staat er geen budget op dit artikelonderdeel.

⁴ Noot 4: Artikel 7 wordt integraal doorgelicht. Voor beleidsartikel 7.2 geldt dat pensioenen en uitkeringen zich niet laten toetsen op doeltreffendheid en ten dele op doelmatigheid.

Voor een overzicht van de gerealiseerde beleidsdoorlichtingen en evaluaties wordt verwezen naar de meest recente jaarverslagen en/of de site van het Ministerie van Financiën: <http://www.rijksbegroting.nl/beleidsevaluaties>.

Voor de meerjaren planning van de beleidsdoorlichtingen en evaluaties wordt verwezen naar de bijlage bij deze begroting: «Evaluatie- en overig onderzoek». Voor de gerealiseerde beleidsdoorlichtingen en overige evaluaties zijn hyperlinks opgenomen die meteen verwijzen naar de betreffende documenten.

3. DE BELEIDSARTIKELEN

Artikel 1. Openbaar bestuur en democratie

A Algemene doelstelling

Een bijdrage leveren aan een goed functionerend openbaar bestuur en democratie.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is verantwoordelijk voor het functioneren van het stelsel van het openbaar bestuur. Die verantwoordelijkheid richt zich op de bestuurlijke verhoudingen, het medebeheer van het Gemeentefonds en het Provinciefonds, en interbestuurlijk toezicht. De Minister is verantwoordelijk voor de bestuurlijke organisatie (de Grondwet, de Gemeente- en Provinciewet, de Financiële verhoudingswet en de Wet gemeenschappelijke regelingen). In het regeerakkoord zijn op dit vlak ambitieuze beleidsvoornemens geformuleerd. Het gaat daarbij in de eerste plaats om de decentralisaties in het sociaal domein die door de Minister van BZK in hun onderlinge samenhang worden gecoördineerd en onder de verantwoordelijkheid van de bewindspersonen van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Veiligheid en Justitie (VenJ) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) worden uitgevoerd. In het verlengde hiervan voert de Minister van BZK een krachtig beleid gericht op het bewerkstelligen van voldoende uitvoeringskracht bij met name de gemeenten. Een tweede pijler van de legitimatie van het Nederlandse openbaar bestuur betreft het democratische en rechtsstatelijke gehalte van de publieke besluitvorming en beleidsvoering. In dat kader waarborgt de Minister van BZK het functioneren van het constitutionele bestel, waaronder het stelsel van de representatieve democratie. Daarbij gaat het in de eerste plaats om de verkiezingen (de Kieswet) voor vertegenwoordigende lichamen op de verschillende bestuurlijke niveaus. De Minister van BZK zorgt er tevens voor dat de Kiesraad zijn wettelijke taken adequaat kan vervullen. Daarnaast voert de Minister van BZK de op 1 mei 2013 in werking getreden Wet financiering politieke partijen (Wfpp) uit en is hij sinds 1 april 2012 verantwoordelijk voor de procesvoering met betrekking tot het Europees Burgerinitiatief. Sinds 1 juli 2015 is de Wet raadgevend referendum van kracht; voor de uitvoering van deze wet is de Minister van BZK verantwoordelijk.

De Minister van BZK is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van de interbestuurlijke Agenda Stad. Deze agenda is gericht op (het bevorderen van) groei, leefbaarheid en innovatie in Nederlandse steden. Daartoe wordt in 2017 via City Deals, samen met mede-overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en vakdepartementen, op een innovatieve en resultaatgerichte manier samengewerkt aan complexe stedelijke transitievraagstukken.

De Minister van BZK was als voorzitter van de EU mede verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van (de Nederlandse bijdrage aan) de Europese Agenda Stad. Deze agenda geeft Europese steden een stevige vinger in de pap bij EU-regelgeving, toegang tot fondsen en kennisuitwisseling. Nederlandse steden en Nederland als lidstaat participeren in 2017 in enkele thematische partnerschappen die in dit kader verbetervoorstellen voor EU-beleid ontwikkelen.

C Beleidswijzigingen

Politieke ambtsdragers

De aanpak van het gebruik van geweld en de intimidatie en bedreiging van politieke ambtsdragers wordt in de komende jaren steviger verbonden aan de beleidsinzet op het terrein van integriteit en ondermijning. Daarmee wordt de aanpak verder versterkt, gericht en geborgd (Kamerstukken II, 2015–2016, [28 684 nr. 455](#)).

Toekomst financiële verhoudingen

Herziening financiële verhoudingen Gemeentefonds

Op 28 april 2016 is in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) de taakopdracht vastgesteld die aan de basis ligt van de beoogde herziening. De herziening richt zich op de financiële verhouding tussen het Rijk en de gemeenten en specifiek op de verdeling van het gemeentefonds. Het traject heeft tot doel een probleemanalyse te maken van de toekomstbestendigheid van het stelsel van financiële verhoudingen en het verkennen van mogelijke oplossingsrichtingen in verschillende varianten. De focus ligt op verkenning van aanpassingen van de uitgangspunten en verdeelsystematiek, zoals deze nu gelden volgens de Financiële-verhoudingswet (Fvw).

De herziening start met het in kaart brengen van varianten voor verdeelsystematieken van het gemeentefonds. Het streven is om te komen tot realistische varianten met verschillende uitgangspunten die inzicht geven in de consequenties van keuzes. De voor- en nadelen van deze varianten worden in kaart gebracht (zowel kwalitatief als kwantitatief) zonder hieraan een politiek waardeoordeel te koppelen. In het voorjaar van 2017 worden de voorlopige bevindingen in het BOFv gerapporteerd, gevolgd door de oplevering van de rapportage.

Commissie Jansen/ herziening provinciefonds

Begin 2015 heeft het IPO een externe commissie ingesteld die zich heeft gebogen over verdeelvraagstukken binnen het provinciefonds. In december 2015 is het eindrapport «Redelijk Verdeeld» van de commissie Jansen aangeboden aan de Minister van BZK. Om het nieuwe verdeelmodel, zoals opgenomen in het eindrapport, formeel te kunnen doorvoeren, is het nodig de Financiële-verhoudingswet (Fvw) te wijzigen. Het wetswijzigingstraject is gestart.

Het streven is om het nieuwe verdeelmodel voor het uitkeringsjaar 2017 in te voeren.

Precariobelasting

Er is in 2016 een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer dat er toe moet leiden dat decentrale overheden geen precariobelasting meer heffen over nutsnetwerken. In dit wetsvoorstel zit een overgangsregeling die mogelijk maakt dat decentrale overheden die reeds in 2015 precariobelasting hieven tot 1 januari 2027 nog mogen doorheffen, om geleidelijke afbouw mogelijk te maken.

Sociaal domein

Het jaar 2017 is het derde jaar van de decentralisaties in het sociaal domein. Na de transitie, de fase van overdracht van taken, zitten we nu in de transformatiefase, de fase waarin de gemeenten vorm geven aan een nieuwe manier van werken met aandacht voor integraliteit, innovatie en burgerbetrokkenheid. Ook in deze fase is veel aandacht en inzet nodig om

van deze nieuwe manier van werken een succes te maken. De Minister van BZK blijft de ontwikkelingen volgen, stimuleert vernieuwing en zoekt waar nodig in partnerschap met andere departementen, gemeenten en de VNG naar passende oplossingen voor knelpunten die in de praktijk ervaren worden.

Voor de Minister van BZK gaat het daarbij om de verantwoordelijkheid voor goed openbaar bestuur en het creëren van de voorwaarden waarbinnen de gemeenten de transformatieopdracht effectief kunnen vervullen. Voorts heeft de Minister van BZK vanuit zijn coördinerende functie een rol te vervullen in het bewaken van de samenhang van het optreden van de rijksoverheid in deze fase.

In 2018 zullen de budgetten ten behoeve van het sociaal domein, die nu nog in een integratie-uitkering binnen het gemeentefonds zijn ondergebracht, worden overgeheveld naar de algemene uitkering van het gemeentefonds, tenzij verdeeltechnische redenen dat beletten (Kamerstukken II 2013–2014 [33 935, nr. 7](#)).

De jaarlijkse «overall rapportage sociaal domein» geeft inzicht in de stand van zaken in het gedecentraliseerde sociaal domein. In 2017 zal de tweede rapportage naar de Tweede Kamer worden gestuurd. In deze rapportage zullen ook beleidsterreinen als passend onderwijs en schuldhulpverlening worden opgenomen.

De informatievoorziening wordt doorontwikkeld waarbij deze stapsgewijs verder wordt geïntegreerd, aangescherpt en waar mogelijk vereenvoudigd. In 2017 is blijvend aandacht voor het terugdringen van de monitorlasten van gemeenten door «enkelvoudige uitvraag en meervoudig gebruik van informatie».

Aanpak en instrumentarium regionale governance

Economische opgaven spelen zich steeds meer af op regionaal niveau. De administratieve grenzen van gemeenten en provincies sluiten daar vaak niet op aan. Om opgaven toch effectief aan te kunnen pakken werken publieke en – in toenemende mate ook – private partijen regionaal met elkaar samen. In het rapport «Maak verschil» doet de Studiegroep Openbaar Bestuur aanbevelingen om regionale samenwerking te versterken en vooral ruimte te bieden voor maatwerk (verschillende oplossingen) per regio. Samen met gemeenten en provincies start het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2017 in drie tot vier regio's met pilots. Deze werkwijze sluit aan op de aanbevelingen van de Studiegroep Openbaar Bestuur.

Door met concrete situaties aan de slag te gaan, ontstaat meer inzicht in bijvoorbeeld het belang van aanpassing van (organieke) wetgeving, herziening van de financiële verhoudingen alsook de competentieontwikkeling van bestuurders en andere professionals in het openbaar bestuur.

Evaluatie revitalisering interbestuurlijk toezicht

Op 1 januari 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht (RGT) in werking getreden. Afgesproken is dat de wet vijf jaar na inwerkingtreding wordt geëvalueerd. In 2017 wordt deze evaluatie opgeleverd. Doel van de evaluatie is onderzoeken of de RGT voorziet in een toereikend en effectief stelsel van interbestuurlijk toezicht. De evaluatie wordt samen met VNG en IPO uitgevoerd. Ook wordt gekeken naar de kaders waarbinnen het financieel toezicht wordt uitgevoerd.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Art.nr.	Verplichtingen:	49.536	39.799	30.567	25.331	25.334	25.369
	Uitgaven:	33.112	39.799	30.567	25.331	25.334	25.369
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)			84%			
1.1	Bestuurlijke en financiële verhouding	11.426	11.220	10.328	7.711	7.714	7.749
	Subsidies	5.323	4.987	4.042	3.761	3.761	3.761
	Communicatie, kennisdeling en onderzoek	1.630	0	0	0	0	0
	Diverse subsidies	518	1.776	832	551	551	551
	Oorlogsgravenstichting (OGS)	3.175	3.211	3.210	3.210	3.210	3.210
	Opdrachten	5.997	6.168	6.221	3.885	3.888	3.923
	Communicatie, kennisdeling en onderzoek	5.997	6.168	6.221	3.885	3.888	3.923
	Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	106	65	65	65	65	65
	Bijdragen internationaal	106	65	65	65	65	65
1.2	Participatie	21.686	28.579	20.239	17.620	17.620	17.620
	Subsidies	16.653	18.417	17.267	14.667	14.667	14.667
	Politieke partijen	16.653	18.417	17.267	14.667	14.667	14.667
	Opdrachten	4.047	7.714	2.972	2.953	2.953	2.953
	Kiesraad	2.558	764	622	603	603	603
	Raadgevend referendum	147	2.800	0	0	0	0
	Verkiezingen	1.342	4.150	2.350	2.350	2.350	2.350
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	0	2.000	0	0	0	0
	Raadgevend referendum	0	2.000	0	0	0	0
	Bijdragen aan medeoverheden	943	0	0	0	0	0
	Experiment centrale stemopneming	943	0	0	0	0	0
	Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken	43	448	0	0	0	0
	Kiesraad	43	448	0	0	0	0
	Ontvangsten:	25.768	25.665	21.965	21.965	21.965	21.965

D2 Budgetflexibiliteit

Subsidies

De subsidies zijn voor 98% juridisch verplicht. Het betreft financiering van de politieke partijen en oorlogsgravenstichting.

Opdrachten

Het budget voor opdrachten is 49% juridisch verplicht. Het betreft hier middelen onder andere voor de verkiezingen, kenniscentra en onderzoeken door derden.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

De bijdrage aan (inter)nationale organisaties is voor 100% juridisch verplicht. Dit betreft financiële ondersteuning aan organisaties die actief Europees burgerschap bevorderen.

E Toelichting op de instrumenten

1.1 Bestuurlijke en financiële verhoudingen

Subsidies

Diverse subsidies

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) ontvangt een subsidie voor informatieverstrekking over lokale lasten aan burgers.

Oorlogsgravenstichting (OGS)

Namens de Nederlandse overheid onderhoudt de Oorlogsgravenstichting wereldwijd ongeveer 50.000 graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers. Deze graven liggen in meer dan vijftig landen, verspreid over vijf continenten. Het zwaartepunt ligt daarbij in Indonesië. Tevens verzorgt de stichting ruim 10.000 graven van militairen van de geallieerde strijdkrachten in Nederland. De Oorlogsgravenstichting ontvangt een subsidie voor de uitvoering hiervan op basis van de Subsidieregeling Oorlogsgravenstichting 2013.

De Subsidieregeling Oorlogsgravenstichting 2013 vervalt per 01-01-2017 en daarom is de subsidieregeling geëvalueerd. Bij deze evaluatie is ingegaan op de positie van de Oorlogsgravenstichting, de wijze van besteding van de ontvangen middelen, de bereikte resultaten en de doeltreffendheid en doelmatigheid van de ingezette subsidie. Daar waar nodig worden de resultaten van deze evaluatie verwerkt in de nieuw op te stellen subsidieregeling over de periode 2017 t/m 2020.

Opdrachten

Communicatie, kennisdeling en onderzoek

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zet zich in voor kennisdeling en kennisvermeerdering. Verschillende publicaties, congressen en onderzoeken op het terrein van het functioneren van het openbaar bestuur worden gefinancierd. Ook financiert het Ministerie onderzoeken door derden.

Bijdragen aan (inter)nationale organisaties

Bijdragen internationaal

Het programma «Europa voor de burger» biedt financiële ondersteuning aan burgers en organisaties die een actief Europees burgerschap bevorderen om zo het proces van Europese integratie te stimuleren en de kloof tussen de burger en de Europese Unie te verkleinen. Om het programma bekendheid te geven en belangstellenden bij te staan bij het indienen van subsidieaanvragen, faciliteert de Europese Commissie in samenwerking met de lidstaten Europe for Citizens Points (ECP). In Nederland is het ECP belegd bij Dutch Culture, waarvoor een jaarlijkse bijdrage wordt verstrekt.

1.2 Participatie

Subsidies

Politieke partijen

Politieke partijen ontvangen subsidie op grond van de Wet financiering politieke partijen. Een politieke partij komt voor subsidie in aanmerking als zij voldoet aan de in deze wet genoemde voorwaarden. De voor 15 maart 2017 voorziene Tweede Kamerverkiezingen hebben derhalve invloed op de verdeling van de subsidies tussen de politieke partijen en mogelijk op de totale hoogte van de subsidies aan de politieke partijen.

Partij	Waarde 2013 (in €)	Waarde 2014 (in €)	Waarde 2015 (in €) ¹	Waarde 2016 (in €) ¹
VVD	3.712.977	3.754.370	3.686.713	3.606.842
PvdA	3.592.723	3.614.965	3.570.609	3.400.247
SP	1.632.647	1.619.794	1.595.392	1.600.936
CDA	1.744.143	1.675.014	1.659.175	1.652.742
D66	1.528.924	1.566.367	1.570.742	1.586.014
CU	950.877	943.888	924.943	932.776
GL	867.114	823.649	804.193	810.649
SGP	903.878	908.918	891.067	903.874
PvdD	626.276	620.441	618.780	623.345
DENK	0	0	0	159.695
VNL	0	0	0	428.421
50PLUS	444.674	392.531	456.749	395.916
OSF	371.848	370.360	365.097	366.050
<i>Totaal</i>	<i>16.376.082</i>	<i>16.290.297</i>	<i>16.143.461</i>	<i>16.467.508</i>

¹ Het betreft hier voorlopige bedragen. 80% daarvan is inmiddels uitgekeerd. Uiterlijk 1 juli van het jaar volgend op het subsidiejaar moeten partijen een definitieve subsidieaanvraag indienen. Als bij de beoordeling daarvan blijkt dat de partijen voldoen aan de voorwaarden, wordt de resterende 20% uitgekeerd.

Wijziging fractiekostenregeling

Het amendement van het Tweede Kamerlid Arib (Kamerstukken II 2015–2016 [34 485 VII, nr. 3](#)) beoogt te voorkomen dat een noodzakelijke structurele ramingsbijstelling bij de fractiekostenregeling ten kosten zou gaan van de controlerende en wetgevende taak van de Staten-Generaal. De geraamde kosten van € 2,6 mln. zijn met ingang van 2018 ten laste gebracht van de uitgaven op artikel 1.

Opdrachten

Kiesraad

De Kiesraad fungeert als centraal stembureau voor de verkiezingen van de Tweede Kamer, de Eerste Kamer en het Europese parlement. De Kiesraad registreert partijaanduidingen, nummert kandidatenlijsten en stelt de officiële verkiezingsuitslagen voor deze verkiezingen vast. Daarnaast is de Kiesraad het adviesorgaan voor het kabinet en parlement op het terrein van het kiesrecht en de organisatie en uitvoering van verkiezingen. Verder verschaft de Kiesraad informatie aan gemeenten, provincies, politieke partijen, burgers en media over kiesrecht en verkiezingen.

De Kiesraad heeft sinds de inwerkingtreding van de Wet raadgevend referendum in 2015 een aanvullende taak voor het verzamelen, tellen en controleren van inleidende verzoeken en ondersteuningsverklaringen voor het raadgevend referendum, en het vaststellen van de uitslag ervan.

Verkiezingen

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de inrichting van het verkiezingsproces, waaronder het

raadgevend referendum en voor de daarbij behorende wet- en regelgeving. Dit heeft betrekking op de verkiezingen die in Nederland worden gehouden (dit is inclusief de verkiezingen in Caribisch Nederland). In maart 2017 worden Tweede Kamerverkiezingen gehouden. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de uitvoering van de landelijke informerende campagne en het faciliteren van de gemeenten bij de uitvoering van de verkiezingen.

Tevens moet er vanwege de Wet raadgevend referendum, rekening mee worden gehouden dat er in 2017 referendumverkiezingen kunnen plaatsvinden. Indien dat het geval is, heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dezelfde verantwoordelijkheden als bij een «reguliere» verkiezing.

Ontvangsten

De ontvangsten betreffen de bijdragen van de waterschappen ten behoeve van de Waarderingskamer.

Artikel 2. Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)

A Algemene doelstelling

De AIVD staat voor de nationale veiligheid door tijdig dreigingen, internationale politieke ontwikkelingen en risico's te onderkennen die niet direct zichtbaar zijn en doet daartoe onderzoek in binnen- en buitenland. De AIVD signaleert, adviseert en deelt gericht informatie met zijn samenwerkingspartners zodat deze de dreiging en risico's kunnen reduceren. Waar nodig reduceert de AIVD bovendien zelfstandig risico's.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de taakuitvoering van de AIVD. De AIVD verricht onderzoek in binnen- en buitenland met behulp van algemene inlichtingenmiddelen (open bronnen) en bijzondere inlichtingenmiddelen. Op basis van de bevindingen informeert en adviseert de AIVD zijn afnemers met ambtsberichten en analyses (waaronder openbare publicaties) en door gericht relatiemanagement. De Minister legt zo veel als mogelijk in het openbaar verantwoording af aan de Tweede Kamer. Waar dat niet kan, vanwege geheimhoudings-noodzaak, gebeurt dit via de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD) van de Tweede Kamer.

Tabel kengetallen

	Waarde 2014	Waarde 2015
Aantal openbare publicaties	8	5
Aantal ambtsberichten ¹ aan het OM	50	45
Aantal ambtsberichten aan Economische Zaken (EZ)	30	36
Aantal dreigingsinformatie-producten ten behoeve van stelsel bewaken en beveiligen (art 6.2.e Wiv 2002) ²	144	90
Aantal dreigingsinformatie-producten ten behoeve van beveiligingsbevorderende taak (art 6.2.c Wiv 2002)	12	24
Aantal door AIVD in behandeling genomen veiligheidsonderzoeken ³	8.710	8.650
Aantal herhaalonderzoeken	1.249	1.351
Aantal geweigerde Verklaringen van Geen Bezwaar (VGB)	958	900

¹ Noot 1: De AIVD brengt ambtsberichten uit aan het Openbaar Ministerie, het Ministerie van Buitenlandse Zaken in het kader van exportcontroles en overige afnemers.

² Noot 2: De gerapporteerde stelselproducten bewaken en beveiligen zijn: dreigingsinschatting, dreigingsanalyse, risicoanalyse en mededelingen.

³ Noot 3: In het Jaarverslag AIVD 2015 staan de definitieve aantallen nadat mandaathouders Koninklijke Marechaussee (KMAR) en Politie lopende aanvragen met een startdatum 2014 hebben doorgestuurd naar de AIVD.

C Beleidswijzigingen

Versterking veiligheidsketen

In 2014 (€ 25 mln.) en 2015 (€ 40 mln.) zijn middelen voor versterking van de veiligheidsketen aan de begroting van AIVD toegevoegd. Reden hiervoor is het sterk verslechterde dreigingsbeeld dat naar verwachting lang zal aanhouden. De begroting van de AIVD bedraagt na deze toevoegingen € 215 mln. in 2017 en loopt daarna gefaseerd op tot € 230 mln. per jaar vanaf 2020.

Opvolging aanbevelingen Algemene Rekenkamer

In 2015 is door de Algemene Rekenkamer op verzoek van de Tweede Kamer onderzoek gedaan naar de effecten van opeenvolgende taakstellingen op de organisatie en het werk van de AIVD (Kamerstukken [2014Z14886](#) van 27 augustus 2014). Bij de invulling van de versterkingen van het AIVD-budget is er aandacht voor de opvolging van de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer. De aanbeveling om een organisatorisch meerjarenperspectief te borgen, waarin opleiding, informatisering en permanente innovatie een plek moeten krijgen, heeft vorm gekregen in een meerjarig visiedocument van de AIVD. Dit geeft richting aan de verdere doorontwikkeling van de organisatie in de komende jaren.

Gezamenlijke unit Veiligheidsonderzoeken van de AIVD en Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD)

In 2015 zijn de mogelijkheden van een gezamenlijke AIVD/MIVD-unit Veiligheidsonderzoeken onderzocht en zijn de contouren geschetst voor een gezamenlijke unit veiligheidsonderzoeken. Het streven is om deze gezamenlijke unit in 2017 te starten. Een aantal van de implementatie- en integratiemaatregelen zal daarna nog doorlopen.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Art.nr.	Verplichtingen:	242.487	228.132	212.670	213.404	218.404	227.404	227.404
	Uitgaven:	207.693	228.132	212.670	213.404	218.404	227.404	227.404
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)			100%				
2.1	Apparaat	196.794	217.782	202.320	203.054	208.054	217.054	217.054
2.2	Geheim	10.899	10.350	10.350	10.350	10.350	10.350	10.350
	Ontvangsten:	6.199	12.714	12.714	12.714	12.714	12.714	12.714

D2 Budgetflexibiliteit

Omdat het budget als apparaat wordt aangemerkt, is het gehele budget juridisch verplicht verondersteld.

E Toelichting op de instrumenten

Vanwege het bijzondere karakter van dit begrotingsartikel en de gedeeltelijk geheime uitgaven zijn de uitgaven niet nader uitgesplitst en zijn de apparaatsuitgaven niet opgenomen in het centraal apparaatsartikel.

Ontvangsten

De ontvangsten van de AIVD hebben grotendeels betrekking op de tarifiering van de veiligheidsonderzoeken.

Artikel 6. Dienstverlenende en innovatieve overheid

A Algemene doelstelling

Het verbeteren van de informatiepositie van de burger in zijn relatie met de overheid, het bevorderen van maatschappelijk initiatief (actief burgerschap) en het bijdragen aan een adequate dienstverlening voor burgers door het zorgen voor:

- veilige en betrouwbare digitale voorzieningen voor efficiënt gebruik van overheidsinformatie en -gegevens;
- de bescherming van de rechten van burgers tegen ongewenste aspecten van digitalisering;
- het waarborgen van toegankelijke en veilige dienstverlening.

B Rol en verantwoordelijkheid

Vanuit de verantwoordelijkheid voor goed openbaar bestuur maakt de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werk van openbaarheid van bestuur en toegang tot overheidsinformatie. Dit is enerzijds van belang voor burgers om zo mee te kunnen doen in de samenleving, anderzijds voor verantwoording en legitimatie van de overheid naar de burger. De Minister heeft een stimulerende rol bij het bevorderen van de participatieve democratie en een agenderende rol op het terrein van de relatie tussen de informatiesamenleving en openbaar bestuur. De informatiesamenleving vraagt om open data en digitale transparantie van de overheid, rekening houdend met het gebruikersperspectief. De Minister pakt, samen met de Minister van Economische Zaken de rol om voortdurend de beleidsagenda op het terrein van de informatiesamenleving en overheid te herijken aan de eisen van de tijd.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor een doelmatig, doeltreffend en democratisch openbaar bestuur en een goede organisatie daarvan, met het oog op een adequate dienstverlening. Het burgerperspectief is daarbij het vertrekpunt. Burgers dienen veilig en betrouwbaar zaken te kunnen doen met de overheid. Hierbij wordt fraude tegengegaan en wordt niet onnodig naar bij de overheid bekende gegevens gevraagd. De Minister is stelselverantwoordelijk voor de inrichting en governance van de generieke onderdelen van de digitale overheid en organiseert een aantal voorzieningen. Samen met de Minister van Economische Zaken zorgt hij er als coördinator voor dat er samenhang is tussen digitale dienstverlening voor burgers en bedrijven. Daarbij coördineert hij door overheidsbreed afspraken te maken over de generieke digitale infrastructuur. In het verlengde van de verantwoordelijkheid een adequate digitale dienstverlening te bevorderen, ligt de verantwoordelijkheid te zorgen voor maatregelen die burgers rechten geven en beschermen tegen ongewenste aspecten van digitalisering. Innovaties en ontwikkelingen op ICT-gebied van voorzieningen, uiteraard met oog voor degene die minder of niet digivaardig zijn, zijn daarbij essentieel.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een kaderstellende rol op het gebied van de e-overheid. Kaderstellen gebeurt in de vorm van wetgeving, standaarden, architectuurkaders en richtlijnen. Hierbij worden vanuit het belang van een goed informatiebeleid en adequate dienstverlening regels gesteld. Onder deze verantwoordelijkheid valt de inrichting, beschikbaarstelling, instandhouding, werking, beveiliging en betrouwbaarheid van voorzieningen voor elektronisch berichtenverkeer en informatieverschaffing, alsmede van voorzieningen voor

elektronische authenticatie en registratie van machtigingen in het burgerservicenummer (BSN)-domein⁵.

De Minister is verantwoordelijk voor het beleid rondom het vaststellen van de identiteit alsmede de verstrekking van reisdocumenten op basis daarvan. Ook is de Minister verantwoordelijk voor de vastlegging van persoons- en adresgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP). In dat kader houdt de Minister toezicht op de uitvoering van de Paspoortwet, monitort de uitvoering van de wet BRP en ondersteunt de gemeenten die primair verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van deze wetten. De Minister faciliteert hiermee het juiste gebruik van persoons- en adresgegevens door andere overheidsinstanties. Het tegengaan van fraude met persoons- en adresgegevens en reisdocumenten vormt hiervan een integraal onderdeel.

C Beleidswijzigingen

Beleidsdoorlichting begrotingsartikelen 6.2 en 6.3

In deze begroting is een eerste stap gezet met het herijken van de doelen in 6.2 en 6.3, conform de toezegging aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2015–2016, [30 985, nr. 19](#)). Het algemene doel is zoveel mogelijk vanuit het perspectief van de burger, herschreven. Onder 6.2 zijn de doelen op het niveau van de programma's benoemd. In de monitoring zullen de effecten concreter vanuit de gestelde doelen inzichtelijk worden gemaakt. Voor het leeuwendeel van artikel 6.3 wordt in de begroting van agentschap Logius⁶ een uitwerking gegeven ten aanzien van (meetbare) doelen.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Art.nr.	Verplichtingen:	242.013	184.861	161.709	88.109	90.108	90.146	90.068
	Uitgaven:	178.095	184.861	161.709	88.109	90.108	90.146	90.068
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)			94%				
6.1	Verminderen regeldruk	1.799	0	0	0	0	0	0
	Subsidies	190	0	0	0	0	0	0
	Vermindering regeldruk en administratieve lasten	190	0	0	0	0	0	0
	Opdrachten	1.109	0	0	0	0	0	0
	Vermindering regeldruk en administratieve lasten	1.109	0	0	0	0	0	0
	Bijdragen aan agentschappen	388	0	0	0	0	0	0
	Vermindering regeldruk en administratieve lasten	388	0	0	0	0	0	0
	Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	112	0	0	0	0	0	0
	Bijdragen internationaal	112	0	0	0	0	0	0

⁵ Zie Wet elektronische berichtenverkeer Belastingdienst, artikel X.

⁶ Wonen en Rijksdienst (XVIII)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	43.812	36.033	44.851	28.422	28.420	28.458	28.380
Subsidies	741	19	0	0	0	0	0
(Door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	741	19	0	0	0	0	0
Opdrachten	29.008	30.397	44.421	27.992	27.990	28.028	27.950
(Door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	17.702	20.392	33.121	16.692	16.690	16.728	16.650
Aanpak fraudebestrijding	11.306	10.005	11.300	11.300	11.300	11.300	11.300
Bijdrage aan agentschappen	13.838	5.617	430	430	430	430	430
Aanpak fraudebestrijding	3.049	0	0	0	0	0	0
Aanpak fraudebestrijding (Logius)	0	1.100	0	0	0	0	0
Aanpak fraudebestrijding (RvIG)	0	955	430	430	430	430	430
Agentschap Logius	5.209	3.212	0	0	0	0	0
Agentschap RvIG	5.365	350	0	0	0	0	0
Agentschap UBR	215	0	0	0	0	0	0
Bijdragen aan medeoverheden	225	0	0	0	0	0	0
Loketkosten gemeenten	225	0	0	0	0	0	0
6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen	89.800	95.037	84.761	35.995	35.995	35.995	35.995
Opdrachten	2.052	2.398	2.195	2.195	2.195	2.195	2.195
Beheer e-overheidsvoorzieningen	0	600	415	415	415	415	415
Officiële publicaties en wettenbank	2.052	1.798	1.780	1.780	1.780	1.780	1.780
Bijdrage aan agentschappen	87.748	92.639	82.566	33.800	33.800	33.800	33.800
Agentschap Logius	75.009	89.932	79.935	31.170	31.170	31.170	31.170
Agentschap RvIG	6.165	2.707	2.631	2.630	2.630	2.630	2.630
Agentschap UBR	6.574	0	0	0	0	0	0
6.4 Burgerschap	5.581	6.054	4.844	4.844	4.844	4.844	4.844
Subsidies	4.846	4.344	4.344	4.344	4.344	4.344	4.344
Comité 4/5 mei	106	106	106	106	106	106	106
ProDemos	4.188	4.238	4.238	4.238	4.238	4.238	4.238
Programma burgerschap	552	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	735	1.710	500	500	500	500	500
Democratie	0	1.200	0	0	0	0	0
Programma burgerschap	735	510	500	500	500	500	500
6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen	37.103	47.737	27.253	18.848	20.849	20.849	20.849
Opdrachten	15.493	16.746	9.151	759	2.759	2.759	2.759
Beleid BRP en reisdocumenten	4.335	7.926	0	0	0	0	0
Operatie BRP	11.158	8.820	9.151	759	2.759	2.759	2.759
Bijdrage aan agentschappen	21.610	29.896	18.102	18.089	18.090	18.090	18.090
Agentschap RvIG	21.610	29.896	18.102	18.089	18.090	18.090	18.090
Bijdragen aan medeoverheden	0	1.095	0	0	0	0	0
Bijdrage aan gemeenten	0	1.095	0	0	0	0	0
Ontvangsten:	13.053	4.924	5.374	513	423	423	423

D2 Budgetflexibiliteit

Subsidies

De subsidies zijn 100% verplicht. Het gaat om subsidies aan ProDemos en Nationaal Comité 4/5 mei.

Opdrachten

Het budget voor opdrachten is 81% juridisch verplicht. Het betreft verplichtingen die zijn aangegaan voor het beheer van voorzieningen zoals de NORA en voor de productie van officiële publicaties, Regie op gegevens, de EU-monitor digitale overheid, ENSIA (Eenduidige Normatiek en Single Informatie Audit), Gebruiker Centraal en aanpak fraudebestrijding.

Van het budget voor opdrachten is € 18,6 mln. bestuurlijk gebonden. Dit betreft de middelen van de aanvullende post GDI voor het programma eID.

Bijdragen aan agentschappen

De bijdragen aan agentschappen zijn voor 100% juridisch verplicht. Het betreft verplichtingen die aangegaan zijn voor het beheren en doorontwikkelen van diverse voorzieningen, zoals DigiD, BSN, BRP, MijnOverheid en de Wettenbank.

E Toelichting op de instrumenten

6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen

Opdrachten

(Door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen

Digitale dienstverlening (Programma Digitaal 2017)

Burgers en ondernemers kunnen vanaf 2017 digitaal zaken doen met de overheid. Dat houdt in dat in ieder geval voor zaken die schriftelijk afgedaan kunnen worden ook een digitaal kanaal beschikbaar komt. De Minister onderzoekt welke voorzieningen hiertoe geschikt zijn en welke kaders nodig zijn voor regie op gegevens door burgers zelf, zodat zij toegang hebben tot hun gegevens en daar zelf gebruik van kunnen maken. Dat betekent dat de diensten steeds meer rondom de burger worden georganiseerd. Onder het credo «digitaliseren met verstand» geeft het kabinet invulling aan de ambitie uit het Regeerakkoord om de digitale dienstverlening aan burgers en ondernemers te versterken. Het programma Digitaal 2017 vervult een agendazettende en faciliterende rol richting overheidorganisaties die zelf verantwoordelijk zijn voor de implementatie.

Informatiebeleid en Informatiepositie burger

Het doel, als onderdeel van goed openbaar bestuur, is om de informatiepositie van de burger te verbeteren zodat hij vervolgens mee kan doen in de maatschappij. Hiertoe stimuleert de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties open data met een Nationale Opendata Agenda, draagt hij zorg voor officiële publicaties (overheid.nl) en draagt hij bij aan een toegankelijke digitale overheid. Het kabinet en zijn partners hebben hun ambities en concrete acties die bijdragen aan het bevorderen van een open overheid in Nederland beschreven in het Actieplan open overheid 2016–2017 (Kamerstukken II, 2015–2016, [32 802, nr. 21](#)). Ook stimuleert de Minister het hergebruik van gegevens tussen overheden waardoor de administratieve lasten beperkt worden en de kwaliteit van dienstverlening en de fraudebestrijding verbetert. In 2017 zal de Minister onderzoeken of de huidige inzage- en correctiemogelijkheden voor burgers kunnen worden verbeterd.

Regie en kaderstelling digitale overheid

Om voor de burger een goede informatiepositie en een adequate dienstverlening te bevorderen werkt de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de wet Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) en de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Awb). De wet GDI verplicht overheden om een aantal componenten van de GDI te gebruiken. Het doel van de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer is om burgers het recht te geven om berichten langs elektronische

weg aan de overheid te sturen. Tevens wordt de rechtspositie van de burger bij elektronische communicatie met de overheid versterkt.

Digitale identiteit en authenticatievoorzieningen (eID)

Randvoorwaardelijk voor goede digitale dienstverlening is één regime voor digitale identificatie en authenticatie die voor de burger veilig en betrouwbaar is. Omdat het daarbij te kwetsbaar is om afhankelijk te zijn van één middel, te weten DigiD, implementeert het kabinet een zogenaamde multimiddelen-benadering. Dat wil zeggen dat in het BSN-domein niet alleen met DigiD ingelogd kan worden, maar ook met andere door de Minister van BZK erkende publieke en private middelen. Met de uitrol van deze middelen wordt in 2017 gestart. Hiervoor en voor de ontwikkeling van eID is in 2017 € 15,4 mln. beschikbaar gesteld. Met deze middelen worden de systemen in gereedheid gebracht om de veiligheid en betrouwbaarheid van transacties in het BSN-domein te waarborgen.

Informatieveiligheid

Het doel is te komen tot een integrale benadering voor informatiebeveiliging in het openbaar bestuur en het inregelen van een goede beveiliging van de digitale middelen waarmee burgers en overheden over en weer communiceren met elkaar. Iedere organisatie is zelf verantwoordelijk voor informatieveiligheid. Dit betreft een continu proces. Hiertoe is een Baseline Informatiebeveiliging een belangrijk instrument. Iedere overheidssector heeft zich gecommitteerd aan de baseline die voor die sector geldt. De Minister van BZK blijft informatieveiligheid onder de aandacht brengen van bestuurders. Om toe te werken naar een integrale benadering voor informatiebeveiliging is het uitgangspunt dat de overheid één basisnormenkader hanteert voor haar informatiebeveiliging. Een concrete stap in deze richting is het project ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). In dit samenwerkingsverband van BZK, SZW, IenM, VNG, ADR en een aantal individuele gemeenten worden de normenkaders voor zes verschillende informatiesystemen geïntegreerd en verantwoordingsafspraken geharmoniseerd.

Aanpak fraudebestrijding

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties blijft zich inzetten om te voorkomen dat er in de keten ruimte wordt gelaten voor het plegen van fraude en het niet juist gebruiken van persoonsgegevens. Deze inspanningen zijn gericht op verdere verhoging van de kwaliteit van de basisregistratie personen en van de identiteitsproducten. Dit wordt mede gerealiseerd in het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA).

Bijdragen aan agentschappen

Agentschap RvIG

Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) ontvangt een bijdrage voor het Centraal Meldpunt Identiteitsfraude en -fouten, waar mensen terecht kunnen die tussen instanties klem komen te zitten als gevolg van identiteitsfraude of van fouten in identiteitsgegevens bij overheidsorganisaties.

6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen

Om digitale dienstverlening aan burgers blijvend te kunnen garanderen, maken overheidsorganisaties steeds meer gebruik van de generieke voorzieningen van de e-overheid en zijn daarmee ook meer afhankelijk van betrouwbare levering van verschillende e-overheidsvoorzieningen.

Voor alle overheden is een bruikbare, veilige en efficiënte generieke digitale infrastructuur (GDI) nodig. Het gebruik hiervan door burgers, bedrijven en overheden is randvoorwaardelijk voor het functioneren van de digitale overheid.

Opdrachten

Beheer e-overheidsvoorzieningen

Een samenhangend informatiebeleid van de overheid dat voldoet aan veranderende maatschappelijke eisen maakt gemeenschappelijke afspraken noodzakelijk. In de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) zijn de vigerende, breed geldende afspraken van de digitale overheid opgenomen. NORA maakt deel uit van de GDI en wordt door ICTU beheerd en doorontwikkeld.

Officiële publicaties en wettenbank

Digitale openbaarmaking van overheidsinformatie draagt bij aan het versterken van de informatiepositie van de burger en bevordert de participatie aan de democratische processen en besluitvorming. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor verschillende elektronische publicaties waaronder Wetten.nl en de Staatscourant, alsmede voor de coördinatie van alle officiële publicaties. Dit betreft een wettelijke taak. De productie vindt plaats bij de Sdu en het strategisch beheer wordt verricht door het agentschap Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR).

Bijdragen aan agentschappen

Agentschap Logius

Logius is voor samenhangende digitale infrastructuur die past in de beleidsmatige kaders en randvoorwaarden. Betrouwbare en klantvriendelijke producten die aansluiten bij wensen van de gebruiker (veelal burgers) en de overheidsorganisaties (als afnemer van producten van Logius) is daarbij het doel.

Logius ontvangt een bijdrage die aangewend wordt voor het beheer en de exploitatie, de ondersteuning van de (aansluiting van) afnemers en de doorontwikkeling van e-overheidsvoorzieningen die onderdeel uitmaken van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Dit betreft onder andere DigiD en DigiD Machtigen, de Stelselvoorzieningen, Webrichtlijnen en MijnOverheid. De meetbare gegevens zijn opgenomen in de begroting van agentschap Logius¹.

Agentschap Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG)

Agentschap RvIG ontvangt voor de beheervoorziening Burgerservice-nummer een bijdrage van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Agentschap Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR)

UBR ontvangt een bijdrage van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het beheer van diverse elektronische publicaties op overheid.nl (Staatscourant, centrale en decentrale wettenbank, tuchtrecht, open data) en voor de standaard van metadata voor de overheid. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is tevens verantwoordelijk voor het publiek openbaar stellen van open data

¹ Wonen en Rijksdienst (XVIII)

van de overheid. Dit gebeurt via de open data portal bij Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP), onderdeel van UBR.

6.4 Burgerschap

Subsidies

Nationaal Comité 4/5 mei en ProDemos

Voor het bevorderen van burgerschap, democratie en rechtsstaat worden subsidies gegeven aan het Nationaal Comité 4 en 5 mei en ProDemos. Beide stichtingen wendden deze subsidie aan voor het bevorderen van de kennis en het debat over democratie en burgerschap.

Opdrachten

Programma burgerschap

Burgerschap is van de samenleving. Voor de realisatie van «meer burger, minder overheid» is het noodzakelijk dat overheden en maatschappelijke instellingen meer ruimte geven aan maatschappelijk initiatief en daar beter bij aansluiten (Kamerstukken II, [33 400 VII, nr. 79](#)).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt met tal van overheden en maatschappelijke netwerken aan het versterken van de participatieve democratie. Hiervoor wordt – onder andere via de Agenda Lokale Democratie – gewerkt aan vernieuwende vormen van participatieve democratie, overheidsparticipatie bij maatschappelijke waardecreatie, en het opruimen van allerlei knelpunten voor maatschappelijk initiatief en sociaal ondernemerschap.

6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen

Opdrachten

Operatie Basisregistratie personen (BRP)

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is opdrachtgever voor Operatie BRP. Doel is de realisatie van het 24 uur per dag online beschikbaar maken van actuele en betrouwbare persoonsgegevens voor geautoriseerde gebruikers. Dit levert een gestandaardiseerde en moderne uitwisseling van de persoonsgegevens op en een betere controle op de kwaliteit van de gegevens.

Bijdragen aan agentschappen

Agentschap Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG)

De Basisregistratie Personen (de bevolkingsadministratie) bevat persoonsgegevens van ingezetenen van Nederland en niet-ingezetenen met een band met de Nederlandse overheid. Deze gegevens worden door circa 800 overheidsorganisaties en derden gebruikt ten behoeve van de uitvoering van hun wettelijke taken.

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Basisregistratie personen (Wet BRP) per 6 januari 2014 ontvangt RvIG eveneens een bijdrage voor het beheer van de registratie niet-ingezetenen (RNI). Daarnaast verstrekt het agentschap RvIG jaarlijks, namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, een vergoeding aan de RNI-loketgemeenten voor de inschrijving van niet-ingezetenen.

Voor het beheer van het stelsel Basisregistratie Personen, het gebruik door afnemers, voorbereidingen voor de komst van de nieuwe technische voorzieningen voor de BRP en voor het beheer van de PIVA-V en de sédula ontvangt het agentschap RvIG een bijdrage.

Ontvangsten

Dit betreft onder andere de ontvangsten vanuit de afrekening ICTU, het resultaat reisdocumenten dat wordt ingezet voor dekking van Operatie BRP en de bijdrage van de Unie van Waterschappen ten behoeve van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI).

Artikel 7. Arbeidszaken overheid

A Algemene doelstelling

Een (compacte) overheid met voldoende en goed gekwalificeerde, integere medewerkers en politieke ambtsdragers tegen verantwoorde kosten.

B Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor de werking van het stelsel waarin (organisaties van) werkgevers en werknemers in verschillende overheids- en onderwijssectoren afspraken over de collectieve arbeidsvoorwaarden maken. Dit is vastgelegd in de Ambtenarenwet, de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers en de Wet privatisering ABP. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert de doorvertaling van kabinetsbeleid naar afspraken over arbeidsvoorwaarden in en tussen de sectoren. De Minister is tevens verantwoordelijk voor het arbeidsmarktbeleid in de publieke sector en werkt aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van de overheid als werkgever alsmede het vergroten van de productiviteit.

De Minister staat voor een overheid die een aantrekkelijke werkgever is en goede medewerkers aantrekt. De kwaliteit van de publieke sector valt of staat met de input en inzet van haar medewerkers, de bestuurders en ambtenaren, die binnen de publieke sector hun werk doen. Tegelijkertijd is het werken voor de overheid bijzonder, want de overheid heeft bijzondere taken. Dit vraagt om medewerkers die goed kunnen omgaan met de publieke taak en verantwoordelijkheid van de overheid. De publieke verantwoordelijkheid van de overheid vraagt om het tegengaan van bovenmatige topbeloningen in de (semi-)publieke sector. De Minister is verantwoordelijk voor het goed functioneren van het op de Wet normering topinkomens (WNT) gebaseerde stelsel dat hiervoor de grondslag biedt. De Minister creëert voorwaarden ter bescherming van klokkenluiders binnen de publieke sector. De coördinerende rol van de Minister ten aanzien van beleid ter bescherming van klokkenluiders strekt zich – als gevolg van de Wet Huis voor klokkenluiders – mede uit tot de private sector.

De Minister is uitvoeringsverantwoordelijk voor de rechtspositionele regelingen van (voormalige) politieke ambtsdragers, de pensioenregelingen van Nederlandse ambtenaren uit de voormalige overzeese gebiedsdelen en hun nagelaten betrekkingen, de (her-)benoemingen en ontslagen van onder andere burgemeesters, commissarissen der Koning en leden van de Raad van State, het decoratiestelsel en voor de toekenning van Koninklijke onderscheidingen.

C Beleidswijzigingen

Goede uitvoering Wet normering topinkomens (WNT)

Naast de intensivering op het vlak van het topinkomensbeleid, ter uitvoering van het regeerakkoord, bevordert de Minister de goede uitvoering en de naleving van de WNT. Daartoe wordt algemene voorlichting gegeven en daadwerkelijk (planmatig en risicogericht) toezicht gehouden op de naleving van de WNT. Zo nodig wordt ook handhavend opgetreden of worden de andere ministers geadviseerd over handhavingsmaatregelen. In 2017 wordt het risicogerichte toezicht op de naleving verder ontwikkeld.

Rechtsbescherming klokkenluiders «Huis voor klokkenluiders»

Op 1 maart 2016 heeft de Eerste Kamer de wet Huis voor klokkenluiders aangenomen. Het Huis is per 1 juli 2016 van start gegaan. Het Huis voor klokkenluiders is wettelijk vormgegeven als een ZBO (zonder eigen rechtspersoonlijkheid). Het Huis heeft zowel een adviestaak als een onderzoekstaak in de publieke en de private sector. Daarnaast zijn taken op het terrein van kennis en preventie (zoals tot voor kort goeddeels uitgevoerd door het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector) in het Huis ondergebracht. Eveneens zijn activiteiten met betrekking tot het verlenen van psychosociale bijstand aan klokkenluiders in het Huis ingepast. Naar aanleiding van de vormgeving van het Huis zijn subsidies voor het Adviespunt Klokkenluiders (APKL), de Onderzoeksraad Integriteit Overheid (OIO) en het Bureau Integriteit Openbare Sector (BIOS) per ultimo 2016 stopgezet.

D1 Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Art.nr.	Verplichtingen:	33.972	33.349	30.340	29.434	27.534	26.810	26.855
	Uitgaven:	35.019	33.349	30.340	29.434	27.534	26.810	26.855
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)			92%				
7.1	Overheid als werkgever	12.997	12.455	12.551	12.534	11.734	11.809	11.809
	Subsidies	7.914	5.376	5.386	5.353	5.303	5.153	5.153
	Diverse subsidies	2.498	2.143	2.273	2.275	2.225	2.075	2.075
	Programma Veilige Publieke Taak	729	80	0	0	0	0	0
	Subsidies Overlegstelsel	4.422	2.895	2.895	2.895	2.895	2.895	2.895
	Subsidies internationaal	265	258	218	183	183	183	183
	Opdrachten	5.084	7.079	7.165	7.181	6.431	6.656	6.656
	Arbeidsmarktbeleid	4.427	4.607	3.503	3.519	2.769	2.994	2.994
	Huis voor klokkenluiders	0	1.500	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
	Programma Veilige Publieke Taak	152	235	0	0	0	0	0
	Zorg voor politieke ambtsdragers	505	737	662	662	662	662	662
7.2	Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen	22.022	20.894	17.789	16.900	15.800	15.001	15.046
	Inkomensoverdracht	7.920	7.644	7.644	7.644	7.644	7.644	7.644
	Pensioenen en uitkeringen politieke ambtsdragers	7.920	7.644	7.644	7.644	7.644	7.644	7.644
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	14.101	13.250	10.145	9.256	8.156	7.357	7.402
	Regelingen voor Nederlandse ambtenaren uit de voormalige overzeese gebiedsdelen (SAIP)	14.101	13.250	10.145	9.256	8.156	7.357	7.402
	Ontvangsten:	1.919	1.317	820	820	820	820	484

D2 Budgetflexibiliteit

Subsidies

De subsidies zijn voor 94% juridisch verplicht. Een overzicht van de subsidies is te vinden in de subsidiebijlage.

Opdrachten

Het budget voor opdrachten is 70% juridisch verplicht. Het betreft verplichten die zijn aangegaan voor de Internetspiegel, Huis voor klokkenluiders, de helpdesk WNT, arbeidsmarktpanelen en bijdragen aan

twee programma's om het politieke ambt te versterken en de positie van raadsleden te verbeteren.

Inkomensoverdracht

Van het beschikbare budget is 100% juridisch verplicht. Het betreft de financiering van rechtspositionele regelingen van (voormalige) politieke ambtsdragers.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

De bijdragen aan ZBO's/RWT's zijn voor 100% juridisch verplicht. Het betreft een bijdrage aan Stichting Administratie Indonesische Pensioenen (SAIP).

E Toelichting op de instrumenten

7.1 Overheid als werkgever

Subsidies

Diverse subsidies

Integriteit en professionalisering

De Minister subsidieert de beroepsverenigingen van politieke ambtsdragers (NGB, Wethoudersvereniging, Raadslid.nu), opdat politieke ambtsdragers in positie worden gebracht en investeren in professionalisering, kwaliteiten en vaardigheden.

Arbeidsmarktbeleid

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bevordert modern en goed werkgeverschap binnen de publieke sector. Hierbij hoort ook de opgave banen te scheppen voor mensen vanuit de doelgroep van de Participatiewet. Voor het openbaar bestuur (Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen) gaat het om een verbindende rol: met de afzonderlijke sectoren wordt gezien waar gemeenschappelijk optrekken meerwaarde biedt.

Subsidies Overlegstelsel

Door het subsidiëren van de Stichting Verdeling Overheidsbijdragen (SVO), het Verbond Sectorwerkgevers Overheid (VSO) en de Stichting Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel wordt bijgedragen aan het in stand houden van een adequaat overlegstelsel inzake arbeidsmarktbeleid.

Subsidies internationaal

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verstrekt een subsidie aan het European Institute of Public Administration, die wordt aangewend ter bevordering van de vaardigheden van overheidsfunctionarissen bij het afhandelen van zaken van de Europese Unie.

Opdrachten

Arbeidsmarktbeleid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft op het gebied van arbeidsmarktbeleid een regisserende rol met een formele basis. Om die rol goed uit te kunnen oefenen is een goede kennisbasis nodig. Hiertoe zijn onder andere het kennisprogramma ICTU en het

personeels- en mobiliteitsonderzoek (POMO) ingericht. Daarnaast worden onderzoeken rond de WNT, arbeidsvoorwaarden en pensioenen uitgevoerd.

Het gaat hierbij om het vergaren van kennis over de omvang en samenstelling van het werknemersbestand in de publieke sector, over de drijfveren en betrokkenheid van de medewerkers, de mate van tevredenheid over de organisatie en de leidinggevende en personele mobiliteit. Hiermee ondersteunt de Minister het werkgeverschap op landelijk en lokaal niveau binnen de overheid.

Bijdrage Huis voor klokkenluiders

Op 1 maart 2016 heeft de Eerste Kamer de wet Huis voor klokkenluiders aangenomen. Het Huis is per 1 juli 2016 van start gegaan. Het Huis heeft zowel een adviestaak als een onderzoekstaak in de publieke en de private sector. Daarnaast zijn taken op het terrein van kennis en preventie in het Huis ondergebracht. Eveneens zijn activiteiten met betrekking tot het verlenen van psychosociale bijstand aan klokkenluiders in het Huis ingepast.

Zorg voor politieke ambtsdragers

Om te zorgen dat er voldoende kwalitatief goede politieke ambtsdragers beschikbaar zijn en beschikbaar blijven, werkt het Ministerie van BZK samen met de beroepsgroepen van politieke ambtsdragers, de VNG, IPO en UvW aan een tweetal samenhangende programma's aan interventies om het politieke ambt te versterken. Deze programma's richten zich op het in positie brengen van capabele politieke ambtsdragers en het versterken van zichtbaarheid en de aansprekendheid van politieke functies. Met de programma's wordt een extra impuls gegeven aan de kwaliteit van goed opgave gestuurd samenspel, binnen een gemeente (intern) en met inwoners en partners (extern).

Daarbij is er extra aandacht voor de positie van raden en raadsleden. Acties worden ondernomen omtrent verlichting van werkdruk van raadsleden en versterking van de volksvertegenwoordigende rol, opdat de politieke cultuur en omgeving zo is, dat raadsleden in hun beperkte tijd in positie worden gebracht. Ook wordt aandacht besteed aan arbeidsvoorwaarden en raadslidvriendelijk personeelsbeleid (motie Wolbert). Daarnaast wordt extra inzet gepleegd op het verbreden van het animo voor politiek en politieke functies. Dit door het zichtbaar maken wat politieke functies inhouden en wat hun waarde is voor de samenleving en door burgers gelegenheid te geven kennis te maken met (lokale) politiek en de mensen achter de politiek.

Kengetallen

Tabel 7.1 Overheid als werkgever							
	Waarde 2010	Waarde 2011	Waarde 2012	Waarde 2013	Waarde 2014	Waarde 2015	Waarde 2016
1. Jaarlijkse afwijking in loonontwikkeling overheid t.o.v. de markt	0,40%	- 1,40%	- 0,90%	- 0,8%	- 0,6%	0,7%	0,8%
2. Percentage af te dragen pensioenpremies ten opzichte van de bruto loonsom	21,4%	22,0%	23,5%	25,0%	22,0%	18,8%	17,5%
3. Gemiddelde uitstroomleeftijd naar pensioen	62,6	63,0	63,2	63,3	63,6	63,9	¹

¹ Bij het opleveren van de begroting was dit cijfer niet bekend.

Bronnen:

- voor de indicator 1 CPB (bewerking BZK);
- voor indicatoren 2 en 3 ABP (bewerking BZK).

Een belangrijk uitgangspunt voor de beleidsinspanning binnen dit begrotingsartikel is – binnen de budgettaire mogelijkheden – de gelijkwaardigheid van de arbeidsvoorwaardenontwikkeling tussen de marktsectoren en de overheid. Omdat er in de jaren 2010 tot en met 2014 sprake is geweest van een nullijn voor de overheidssectoren is in die jaren de jaarlijkse afwijking in contractloonontwikkeling tussen markt en overheid negatief geweest. Sinds 2015 geldt er geen nullijn meer voor de overheid. In 2015 en 2016 is er sprake van een inhaaleffect, de loonontwikkeling bij de overheid pakt gemiddeld iets gunstiger uit dan in de markt. Het percentage af te dragen pensioenpremies ten opzichte van het bruto loon, laat zien dat na jaren van stijgende pensioenpremies er in 2014, 2015 en 2016 een daling optreedt als gevolg van voor die jaren voor de ABP-regeling afgesproken versoering van de pensioenopbouw. De versoering van de pensioenopbouw hangt samen met het door het kabinet wenselijk geachte langer doorwerken van – onder andere – overheidswerknemers. De derde indicator, gemiddelde uitstroomleeftijd naar pensioen, laat zien dat overheidswerknemers gemiddeld inderdaad later met pensioen gaan.

7.2 Pensioenen, uitkering en benoemingsregelingen

Inkomensoverdracht

Pensioenen en uitkeringen politieke ambtsdragers

Uit deze middelen worden de rechtspositionele regelingen van (voormalige) politieke ambtsdragers gefinancierd.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Regelingen voor Nederlandse ambtenaren uit de voormalige overzeese gebiedsdelen (SAIP)

Dit betreft de pensioenregelingen van (voormalige) Nederlandse ambtenaren uit de voormalige overzeese gebiedsdelen en hun nagelaten betrekkingen.

Ontvangsten

De ontvangsten hebben betrekking op de Garantiewet Surinaamse Pensioenen van de SAIP. BZK verrekent jaarlijks een deel van dit bedrag met het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

4. DE NIET-BELEIDSARTIKELEN

Artikel 11. Centraal apparaat

11.1 Apparaatsuitgaven kerndepartement

Op dit artikel worden naast alle personele en materiële uitgaven en ontvangsten van het kerndepartement ook de apparaatsuitgaven van de agentschappen gepresenteerd. Aanvullend wordt de taakstelling op de apparaatsbudgetten nader onderverdeeld naar het kerndepartement, de baten-lastenagentschappen en de Zelfstandige Bestuursorganen.

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)								
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Art.nr.	Verplichtingen:	347.673	415.316	305.640	294.345	292.415	282.295	284.027
	Uitgaven:	343.635	415.316	305.640	294.345	292.415	282.295	284.027
11.1	Apparaat (excl. AIVD)	343.635	415.316	305.640	294.345	292.415	282.295	284.027
	Personele uitgaven	153.539	167.435	141.449	134.060	134.484	126.156	127.392
	Eigen personeel	144.658	154.639	132.091	125.145	125.569	118.691	119.927
	Externe inhuur	6.043	8.645	5.312	4.912	4.912	3.462	3.462
	Overig personeel	2.838	4.151	4.046	4.003	4.003	4.003	4.003
	Materiële uitgaven	190.096	247.881	164.191	160.285	157.931	156.139	156.635
	Bijdrage SSO's	155.495	214.281	150.746	147.191	145.422	144.921	144.926
	Waarvan: P-direkt	67.019	0	0	0	0	0	0
	ICT	357	3.630	0	0	0	0	0
	Overig materieel	34.244	29.970	13.445	13.094	12.509	11.218	11.709
	Ontvangsten:	95.921	108.460	14.056	13.858	13.785	13.770	13.770

In deze tabel zijn de apparaatsuitgaven van het kerndepartement opgenomen, inclusief de Kiesraad. De reeks is exclusief de apparaatsuitgaven van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD). Deze zijn vanwege het specifieke karakter begroot op beleidsartikel 2.

11.2 Totaal overzicht Apparaatsuitgaven en -kosten BZK

De apparaatskosten van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) bestaan uit de apparaatsuitgaven voor het kerndepartement, de AIVD en de apparaatskosten voor acht baten-lastenagentschappen. In tabel 11.2 staan de structurele apparaatsuitgaven van het kerndepartement en de AIVD aangegeven.

Tabel 11.2 Totaal apparaatsuitgaven ministerie (x € 1.000)								
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal apparaatsuitgaven ministerie BZK		540.429	633.098	507.960	497.399	500.469	449.349	501.081
Kerndepartement		343.635	415.316	305.640	294.345	292.415	282.295	284.027
AIVD		196.794	217.782	202.320	203.054	208.054	217.054	217.054

Tabel 11.3 geeft een overzicht van de apparaatskosten van de batenlastenagentschappen, de Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's) en de Rechtspersonen met een Wettelijke Taak (RWT's).

Tabel 11.3 Totaal apparaatskosten agentschappen en ZBO's/RWT's (x € 1.000)							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal apparaatskosten BLA's		1.025.892	1.110.690	1.077.472	1.048.508	1.033.065	1.035.756
	978.763						
Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG)	121.637	135.144	137.035	127.526	104.803	96.151	100.143
Logius	143.099	154.512	187.923	176.378	181.559	181.259	181.259
P-Direkt	63.187	70.670	72.790	69.088	67.733	67.733	67.733
Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR)	133.926	165.790	187.221	189.778	192.288	195.458	195.458
FMHaaglanden	110.509	101.401	100.647	99.448	99.182	99.042	98.932
SSC-ICT	197.552	173.553	199.500	198.600	196.800	196.800	196.800
Rijksgebouwendienst (Rgd)	115.722	–	–	–	–	–	–
Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB)	22.212	–	–	–	–	–	–
Dienst Vastgoed Defensie (DVD)	58.657	–	–	–	–	–	–
Rijksvastgoedbedrijf (RVB) ¹	–	211.492	213.326	204.406	193.895	184.375	183.183
Dienst van de Huurcommissie (DHC)	12.262	13.330	12.248	12.248	12.248	12.248	12.248
Totaal apparaatskosten ZBO's en RWT's²	2.205	1.950	1.892	1.833	1.847	1.860	1.860
Stichting Administratie Indonesische Pensioenen (SAIP)	1.281	1.120	1.050	980	980	980	980
Bureau Architectenregister	794	830	842	853	867	880	880
Referendumcommissie	130	0	0	0	0	0	0

¹ Met de 1e suppletoire begroting 2016 zijn de agentschappen Rgd, RVOB en DVD overgegaan in het agentschap RVB.

² BZK/Wonen en Rijksdienst (WenR) verstrekt bijdragen aan vijf begrotingsgefinancierde ZBO's en RWT's: SAIP, Bureau Architectenregister, Kiesraad, Referendumcommissie en Huurcommissie. De apparaatskosten van de ZBO's Kiesraad en Huurcommissie zijn hier niet vermeld, omdat ze worden bekostigd vanuit de apparaatskosten van het secretariaat van de Kiesraad (artikel 11, zie tabel 11.4) en de apparaatskosten van het agentschap DHC. De apparaatsuitgaven voor het ZBO Referendumcommissie worden geraamd op nihil, tenzij in een jaar een referendum wordt voorzien. Bij de ZBO's SAIP en Bureau Architectenregister worden de apparaatskosten niet alleen door BZK/WenR gefinancierd, maar ook door andere opdrachtgevende ministeries en derden. Voor meer informatie over ZBO's en RWT's van BZK en WenR zie de bijlage ZBO's en RWT's van deze begroting en van de begroting voor WenR.

Om de Tweede Kamer inzicht te bieden in de apparaatsuitgaven per beleidsterrein wordt in tabel 11.4 weergegeven wat de apparaatsuitgaven zijn per onderdeel van het Ministerie van BZK.

Tabel 11.4 Apparaatsuitgaven per beleidsonderdeel (x 1.000 euro)		
Directoraat-generaal	2017	Beleidsartikelen
Totaal apparaat	305.640	
Secretariaat Kiesraad	1.485	H7: 1
Nationaal Commissaris Digitale Overheid (NCDO)	3.010	H7: 6
Bestuur en Wonen	2.644	H7: 1,6,7 en H18: 1,2
Overheidsorganisatie	133.806	H7: 6,7 en H18: 3
Vastgoed en bedrijfsvoering rijk	9.748	H18: 6
Bureau Algemeen Bestuursdienst	24.718	H18: 3
Cluster SG	130.229	H7: 1 en H4: 1,4,5

11.3 Invulling departementale taakstelling

De totale opgave voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (begrotingshoofdstukken VII en XVIII) loopt op tot bijna € 65 mln. structureel vanaf 2018. De taakstelling is als volgt verdeeld:

Tabel 11.5 Totaal overzicht taakstelling BZK (HIV, HVII en HXVIII) (x € 1.000)				
	2016	2017	2018	Structureel
Departementale taakstelling (Totaal)	23.582	53.110	64.563	64.563
Kerndepartement ¹	17.634	39.556	47.037	47.037
Baten-lastenagentschappen				
AGNL (opdrachtgever BZK)			1.000	1.000
Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG)	984	2.235	2.727	2.727
Dienst van de Huurcommissie (DHC)	427	970	1.183	1.183
FMHaaglanden (FMH)	333	759	926	926
Logius	1.456	3.305	4.033	4.033
P-Direkt	67	153	186	186
SSC-ICT	427	973	1.187	1.187
Rijksgebouwendienst (Rgd)	688	1.604	1.950	1.950
Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf	980	2.223	2.710	2.710
UBR (voorheen De Werkmaatschappij)	586	1.332	1.624	1.624
Totaal Agentschappen	5.948	13.554	17.526	17.526
ZBO's²				
Stichting Administratie Indonesische Pensioenen (SAIP)	0	0	0	0
Totaal ZBO's	0	0	0	0

¹ De taakstelling ZBO Kiesraad is opgenomen bij het kerndepartement, omdat de kiesraad wordt bekostigd vanuit het secretariaat van de Kiesraad (artikel 1). Daarnaast maakt ook de generieke taakstelling AIVD onderdeel uit van de taakstelling kerndepartement.

² Stichting Administratie Indonesische Pensioenen is overgekomen naar het kerndepartement. Dit resulteert in een neerwaartse bijstelling van de ZBO bijdrage en een verhoging van de departementale taakstelling.

Artikel 12. Algemeen

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)								
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Art.nr.	Verplichtingen:	952	1.171	1.320	1.320	1.320	1.170	1.205
	Uitgaven:	824	1.171	1.320	1.320	1.320	1.170	1.205
12.1	Algemeen	824	1.171	1.320	1.320	1.320	1.170	1.170
	Subsidies	539	433	433	373	373	373	373
	Diverse subsidies	366	260	260	373	373	373	373
	Koninklijk Paleis Amsterdam	173	173	173	0	0	0	0
	Opdrachten	285	738	887	947	947	797	797
	Internationale Samenwerking	222	315	530	590	590	365	346
	Opdrachten	63	423	357	357	357	432	451
12.2	Verzameluitkeringen	0	0	0	0	0	0	35
	Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	0	0	0	0	0	0	35
	IPSV en impulsbudget	0	0	0	0	0	0	35
	Ontvangsten:	0	0	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000

Toelichting

12.1 Algemeen

Subsidies

Diverse subsidies

Dit betreft voornamelijk de subsidie aan de Stichting Parlementaire Geschiedenis voor exploitatie van het Centrum Parlementaire Geschiedenis (CPG).

Koninklijk Paleis Amsterdam

Jaarlijkse subsidie ten behoeve van het openstellen van het Koninklijk Paleis als museum.

Opdrachten

Internationale Samenwerking/Opdrachten

Budget is opgenomen voor het versterken van de strategische, constitutionele en wetgevende, en economische advisering voor BZK breed. Daarbij is een veilige informatievoorziening en verbetering van de ICT prioriteit. Hier zorgt de CIO-office voor samenhang in de informatievoorziening en voor de verdere versterking van de beheersing van de projecten met een ICT-component, waaronder het meehelpen bij het doorvertalen van beleidsdoelen naar ICT. Het budget voor de CIO-office wordt aangewend om bij te dragen aan de verdere inrichting van strategische advisering en toezicht, IT-governance en securitygovernance, informatievoorziening en professionalisering. Voorts zijn middelen bestemd voor de inrichting van de crisisbeheersingsorganisatie bij BZK en voor fysieke- en informatiebeveiliging van de organisatie op basis van risicomangement. Naast bovenstaande zal bijzondere aandacht uitgaan naar de verdere versterking en inrichting van de adviescapaciteit op het gebied van Openbare Orde, Inlichtingen en Veiligheid.

12.2 Verzameluitkeringen

Ontvangsten

Het kabinet heeft in 2014 besloten tot de benoeming van de Digicommissaris (Nationaal Commissaris Digitale Overheid), die onder andere de taak heeft om de financiering van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) structureel van een oplossing te voorzien. Onder regie van de Digicommissaris is een voorstel tot stand gebracht dat onder andere interdepartementale versleuteling van de tekorten op de bestaande voorzieningen binnen de GDI behelst; dit voorstel is bij Voorjaarsnota 2015 budgettair verwerkt. Onderdeel van het voorstel is een doorbelastingsopgave vanaf 2017 op de verschillende GDI-voorzieningen. Onder regie van de Digicommissaris zullen de verantwoordelijke partijen met een voorstel komen hoe deze opgave te realiseren. In afwachting hiervan worden te realiseren ontvangsten voorlopig geboekt op de begroting van BZK.

Artikel 13. Nominaal en onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Art.nr. Verplichtingen:	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven:	0	0	0	0	0	0	0
13.1 Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
13.2 Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
13.3 Onvoorzien	0	0	0	0	17.100	44.200	0

Artikel 14. Vut-fonds

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Art.nr. Verplichtingen:	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven:	0	0	0	0	0	0	0
14.1 Vut-fonds	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten:	741.290	51.007	0	0	0	0	0

Toelichting

In de zomer van 2005 hebben de sociale partners bij de overheid een akkoord gesloten over VUT/prepensioen/levensloop (VPL). Een belangrijke afspraak uit dit akkoord vormde het gegeven dat de toekomstige premie van het VUT-fonds zoveel mogelijk stabiel zou moeten blijven. Hierdoor ontstond een liquiditeitsbehoefte bij het fonds voor de periode van de looptijd van het fonds. Hiervoor is een leenovereenkomst tussen de Staat en het fonds gesloten die voor het laatst is herzien in 2009. De overeenkomst bevat een leningplafond van maximaal € 1,8 mld. Het fonds kan op ieder gewenst moment een beroep doen op uitbetaling van een tranche van deze lening. Daarnaast is hij bevoegd een tranche geheel of gedeeltelijk vervroegd af te lossen. Deze werkwijze stelt het fonds in staat in te spelen op actuele liquiditeitsbehoeften. In 2016 is het VUT-fonds volledig terugbetaald en is gezamenlijk geconcludeerd dat de contractspartijen over en weer geen verplichtingen meer hebben.

5. BEGROTING AGENTSCHAP

5.1 Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG)

Inleiding

RvIG is de uitvoeringsorganisatie op het gebied van persoonsgegevens en reisdocumenten voor het Koninkrijk der Nederlanden en is verantwoordelijk voor de volgende **stelsels**:

- de Basisregistratie Personen (BRP);
- de beheervoorziening burgerservicenummer (BV-BSN);
- het systeem van aanvraag, productie en distributie van reisdocumenten;
- de persoonsinformatievoorziening van het Caribisch gebied (PIVA).

Verder beheert RvIG de volgende **registers**:

- het register Paspoortsignalering (RPS);
- het Basisregister Reisdocumenten (BRR);
- het Verificatieregister Reisdocumenten (VR).

Begin 2014 is een geheel vernieuwde technische infrastructuur in gebruik genomen bij het Rijksdatacenter (Overheidsdatacenter Noord). Dit heeft als doel te komen tot een generieke infrastructuur waarbij housing, hosting en technisch beheer voor alle stelselsystemen op eenduidige wijze ingericht wordt. Met deze vernieuwde infrastructuur is RvIG ook in de toekomst in staat op een zeer hoog niveau van informatiebeveiliging, performance en schaalbaarheid diensten te leveren. In 2017–2018 worden nieuwe investeringen en implementaties gedaan, gerelateerd aan nieuwe ontwikkelingen binnen het takenpakket van RvIG. In het kader van de gekozen sourcingsstrategie zal er gebruik worden gemaakt van dienstverlening binnen de rijksoverheid.

Basisregistratie Personen

Op 6 januari 2014 is de Wet Basisregistratie Personen (Wet BRP) in werking getreden. De Wet BRP heeft de Wet Gemeentelijke Basisadministratie (Wet GBA) vervangen, waardoor het GBA-stelsel opgevolgd wordt door het BRP-stelsel. Deze overgang betekent niet dat alle onderdelen van het GBA-stelsel vanaf dat moment vervangen zijn. De invoering vindt gefaseerd plaats. Met de inwerkingtreding van de Wet BRP zijn de loketten voor de registratie van niet-ingezetenen (RNI) geopend.

Onderstaand de speerpunten van RvIG werkzaamheden in het kader van de BRP.

- RvIG participeert met kennis en expertise en levert ondersteuning bij de voorbereiding op de implementatie en integratie van opgeleverde producten van het Programma Operatie BRP. Met de komst van de Operatie BRP vinden er aanpassingen plaats binnen het systeemlandschap waaronder het uitfaseren van bestaande systemen. Ook moeten er voorbereidingen getroffen worden voor de overname van de beheertaken. Door de opdrachtgever (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) is RvIG aangewezen als beoogd beheerder van de nieuwe voorzieningen voor de BRP.
- De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het deel van de BRP dat de registratie van niet-ingezetenen betreft (de RNI). Het beheer van de RNI is in 2015 ondergebracht bij RvIG.
- In 2017 voorziet RvIG een transitie van verschillende applicaties en zullen de werkzaamheden aan de aanpalende systemen worden

voortgezet. Met «aanpalende systemen» worden de systemen aangeduid die afhankelijk zijn van GBA-Verstrekkingsvoorziening (GBA-V) of het GBA-berichtenverkeer. Gedurende de migratie van de GBA-voorzieningen naar de nieuwe BRP-voorzieningen zal eerst GBA-V uitgefaseerd worden, op een later moment gevolgd door het gehele GBA-stelsel. Ook de aanpalende systemen moeten hierop worden afgestemd.

- Na 2017 vindt de duale beheerperiode plaats. In deze periode zullen de nieuwe BRP-voorzieningen en de huidige systemen naast elkaar uitgevoerd worden.
- In 2014 is de kwaliteitsmonitor BRP in gebruik genomen. Dit is een jaarlijkse kwaliteitsmeting die deels uit een zelfevaluatie en deels uit een bestandscontrole bestaat. Ook in 2017 dienen alle gemeenten deze kwaliteitsmeting onder aansturing van RvIG en onder toezicht van de Autoriteit Persoonsgegevens uit te voeren. In 2017 zal de Kwaliteitsmonitor worden aangevuld en geactualiseerd om fraude bij Burgerzaken van de gemeenten in kaart te brengen.

Reisdocumenten

In 2017 werkt RvIG verder aan een toekomstbestendig reisdocumentenstelsel dat zowel robuust als flexibel is. Hiervoor gaat RvIG verscheidene wensen van paspoort uitgevende instanties in het aanvraag- en uitgifteproces uitwerken en testen.

Het reisdocumentenstelsel omvat de volgende onderdelen:

- de productie van paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten (NIK);
- het toezicht op het aanvraag- en uitgifte proces van paspoorten en NIK's bij uitgevende instanties;
- het beheer van drie registers;
- het voeren van de egalisatierekening ter opbouw van een reserve voor de jaren waarin de aanvragen reisdocumenten sterk zullen teruglopen, vanwege de 10 jaar geldigheid van de documenten.

Onderstaand de speerpunten van de RvIG werkzaamheden in het kader van de reisdocumenten:

- in 2015 is de aanbesteding gestart van de biometrische aanvraagstations en is een begin gemaakt met de nieuwe infrastructuur voor reisdocumenten. Deze werkzaamheden worden in 2017 voortgezet;
- gemeenten zijn verplicht een jaarlijkse kwaliteitsmeting over hun reisdocumententaak uit te voeren. Daar waar gemeenten beneden de gestelde norm scoren oefent RvIG een verscherpt toezicht uit;
- het inspelen op innovaties binnen het reisdocumentendomein en de strategische visie hierop.

Caribisch gebied

In 2017 wordt door BZK verder ingezet op versterking van het ambtelijk apparaat bij de afdelingen Burgerzaken in Caribisch Nederland. De versterking is ondermeer noodzakelijk om de beoogde overgang van PIVA naar BRP vorm te geven. Het gezamenlijk doel van BZK en de openbare lichamen is vooralsnog duurzame kwaliteitsverbetering van de afdelingen Burgerzaken waarbij de Nederlandse standaard zo dicht mogelijk wordt benaderd. In 2017 wordt aandacht geschonken aan de bestuurlijke verankering, organisatorische-, technische- en kwalitatieve verbeteringen. Tevens wordt in 2017 gezamenlijk met het Caribisch gebied gewerkt aan een strategische agenda waarin concrete stappen worden opgenomen om te komen tot een gezamenlijke infrastructuur binnen het Koninkrijk.

Centraal Meldpunt Identiteitsfraude (CMI)

Het CMI begeleidt slachtoffers van identiteitsfraude. Tevens begeleidt het CMI burgers met fouten in hun persoonsgegevens. Het aantal meldingen neemt jaarlijks gestaag toe. Er is een plan opgesteld voor doorontwikkeling van het Meldpunt. In 2015 is besloten het CMI definitief bij RvIG onder te brengen.

RvIG vervult een belangrijke rol in de strategische Digitale agenda Rijksdienst (Digitaal 2017 en dergelijke). Hierbij wordt samengewerkt met betrokken overheidsinstanties en koepelorganisaties. Daarnaast functioneert RvIG als de uitvraag organisatie voor de identiteitsinfrastructuur.

Begroting van baten-lastenagentschap RvIG voor het jaar 2017 (Bedragen x € 1.000)							
	2015 Stand Slotwet	2016 Vastgestelde begroting, ontwerpbe- grotting of in voorkomende gevallen de 1e suppletioire begroting	2017	2018	2019	2020	2021
Baten							
Omzet moederdepartement	30.128	27.673	24.990	24.990	24.990	24.990	24.990
Omzet overige departementen							
Omzet derden	120.852	129.487	138.749	125.944	72.882	51.307	53.950
Rentebaten	30						
Vrijval voorzieningen					10.831	23.754	25.103
Bijzondere baten	1.738						
Totaal baten	152.748	157.160	163.739	150.934	108.703	100.051	104.043
Lasten							
Apparaatskosten	121.637	135.144	137.035	127.526	104.803	96.151	100.143
– personele kosten	14.989	12.291	16.221	15.669	15.423	15.681	15.945
– waarvan eigen personeel	8.828	8.074	12.421	12.669	12.923	13.181	13.445
– waarvan externe inhuur	6.161	4.217	3.800	3.000	2.500	2.500	2.500
– waarvan overige personele kosten							
– materiële kosten	106.648	122.853	120.814	111.857	89.380	80.470	84.198
– waarvan apparaat ICT	176	150	150	150	150	150	150
– waarvan bijdrage aan SSO's	208	150	150	150	150	150	150
– waarvan overige materiele kosten	106.264	122.553	120.514	111.557	89.080	80.170	83.898
Rentelasten	55	264	270	300	300	300	300
Afschrijvingskosten	3.445	2.400	2.200	2.900	3.600	3.600	3.600
– materieel	3.406	2.400	2.200	2.900	3.600	3.600	3.600
– waarvan apparaat ICT							
– immaterieel	39						
Overige kosten	26.688	19.352	24.234	20.208	0	0	0
– dotaties voorzieningen	26.688	19.352	24.234	20.208			
– bijzondere lasten							
Totaal lasten	151.825	157.160	163.739	150.934	108.703	100.051	104.043
Saldo van baten en lasten	923	0	0	0	0	0	0

Op dit moment worden de kosten voor het beheren van de BRP doorberekend aan de gebruikers met een kostendekkend tarief in de vorm van een abonnementsprijs. De kosten voor het beheren van de reisdocumentketen, innovatie, investering en de kosten van de productie en distributie worden in de huidige systematiek gedekt uit het tarief dat RvIG in rekening brengt bij de uitgevende instanties. De overige opdrachten worden betaald door de opdrachtgever, namelijk het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Toelichting op baten en lasten

Uitgangspunt voor de begroting van baten en lasten van RvIG is een kostendekkende exploitatie. Voor het jaar 2017 zijn de lasten van de voorzieningen die in beheer zijn gelijk aan de beschikbare begroting. Als gevolg hiervan is eerder een rem gezet op zowel het beheer en de doorontwikkeling van de huidige voorzieningen (RNI, CNL), als op nieuwe ontwikkelingen.

De baten en lasten bedragen in 2017 € 164 mln. De fluctuatie in de aanvraag van reisdocumenten heeft invloed op de opbrengsten van derden en de (overige) materiële kosten. Het grootste gedeelte van de lasten betreft de kosten die worden gemaakt voor de productie en distributie van de reisdocumenten, het in stand houden van het BRP-netwerk, het beheer van de centrale verstrekkingvoorziening van de BRP (GBA-V en RNI) en de beheervoorziening BSN, CMI, PIVA-V en Sedula. De personele lasten bedragen circa € 16 mln. in 2017. De stijging van de personele kosten heeft te maken met de geaccordeerde verambtelijking. Het betreft een aanvulling op het O&F rapport uit 2012. Tevens is in de personele kosten rekening gehouden met de rijksbrede doelmatigheidskorting van 1,5%, de additionele taakstelling van € 0,1 mln. De taakstelling Rutte-II zal door de opdrachtgevers worden ingevuld en is meegenomen in de cijfers. Op de materiële activa wordt in 2017 € 2,2 mln. afgeschreven. Dit betreft de afschrijving op de investering van de RvIG-infrastructuur. Vanaf 2018 verwacht RvIG weer herinvesteringen in de infrastructuur te doen.

De omzet van het moederdepartement (€ 25 mln.) bestaat uit:

- de abonnementen voor het gebruik van de BRP door de afnemers die met ingang van 1 januari 2008 onder de budgetfinanciering vallen;
- de bijdrage in de kosten van de BV-BSN;
- de bijdrage in de kosten voor de voorziening PIVA-V en Sedula;
- de bijdrage CMI.

De omzet van derden (€ 139 mln. in 2017) bestaat voornamelijk uit:

- de leges voor de reisdocumenten die de uitgevende instanties aan RvIG afdragen.
- de opbrengsten van de afnemers van de BRP die niet onder budgetfinanciering vallen;

Om te voorkomen dat er grote fluctuaties in de kostprijs van reisdocumenten ontstaan als gevolg van de invoering van de 10-jarige geldigheid, maakt RvIG gebruik van een egalisatierekening. Dit maakt realisatie van kostendekkendheid over 10 jaar mogelijk. Het vullen van deze rekening vindt plaats in de jaren voor 2019.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht van baten-lastenagentschap RvIG voor het jaar 2017 (Bedragen x € 1.000)							
	2015 Stand Slotwet	2016 Vastge- stelde begroting, ontwerp- begroting of in voorko- mende gevallen de 1e suppletioire begroting	2017	2018	2019	2020	2021
1. Rekening courant RHB 1 januari 2017 + depositorekeningen	51.590	51.590	51.590	72.324	92.532	78.202	50.948
+/- totaal ontvangsten operationele kasstroom	27.707		163.739	150.934	97.872	76.298	78.940
-/- totaal uitgaven operationele kasstroom	- 787		- 132.505	- 127.826	- 105.103	- 96.451	- 100.443
2. Totaal operationele kasstroom	26.920	0	31.234	23.108	- 7.230	- 20.154	- 21.503
-/- totaal investeringen	- 1.943	- 8.605	- 6.500	- 7.000	- 3.500	- 3.500	- 3.500
+/- totaal boekwaarde desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 1.943	- 8.605	- 6.500	- 7.000	- 3.500	- 3.500	- 3.500
-/- eenmalige uitkering aan moederdepartement	0	0	- 4.800	0	0	0	0
+/- eenmalige storting door het moederdepartement	0	0	0	0	0	0	0
-/- aflossingen op leningen	- 2.500	1.694	- 2.200	- 2.900	- 3.600	- 3.600	- 3.600
+/- beroep op leenfaciliteit	0	0	3.000	7.000	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	- 2.500	1.694	- 4.000	4.100	- 3.600	- 3.600	- 3.600
5. Rekening courant RHB 31 december 2017 + stand depositorekeningen (=1+2+3+4)	74.067	51.590	72.324	92.532	78.202	50.948	22.345

Toelichting

Operationele kasstroom

Het operationele kasstroomoverzicht toont de meerjarige ontwikkeling van de rekening courant. De kasstroom wordt bepaald door het jaarlijkse bedrijfsresultaat, de investeringen, aflossingen op leningen en overige financiële transacties.

Investeringskasstroom

Voor 2017 wordt de omvang van de investeringen geraamd op € 6,5 mln. Het grootste deel van de investeringen betreft investeringen ten behoeve van de technische infrastructuur. Desinvesteringen worden niet verwacht. Omvang van de investeringen aan de technische infrastructuur zullen ook afhankelijk zijn van de keuzes die we moeten maken ten aanzien van dienstverlening van andere organisaties binnen het Rijk, bijvoorbeeld Dienst ICT Uitvoering (DICTU) Cloud services.

Aflossingen op leningen

Deze bedragen betreffen de aflossingen van de aangegane leningen om investeringen te financieren.

Beroep op leenfaciliteit

Het beroep op de leenfaciliteit omvat de door RvIG bij het Ministerie van Financiën geleende bedragen. Het beroep op de leenfaciliteit wordt gedaan ter financiering van een deel van investeringen. Het restant kan naar verwachting worden gefinancierd met eigen liquide middelen.

Doelmatigheid (indicatoren)

Begroting van baten-lastenagentschap RvIG voor het jaar 2017 (Bedragen x € 1.000)							
	2015 Slotwet	2016 Vastge- stelde begroting	2017	2018	2019	2020	2021
Omschrijving Generiek Deel							
Kostprijzen per product:							
Abonnementsstructuur (B) in €	1.100	1.700	2.430	2.430	2.430	2.430	2.430
Reisdocumenten: Paspoort 5 jaar (in €)	21,20	21,20	21,56	21,93	22,30	22,68	23,06
Reisdocumenten: Paspoort 10 jaar (in €)	37,11	34,44	35,03	35,62	36,23	36,85	37,47
Identiteitskaart (in €) 5 jaar	5,30	5,30	5,39	5,48	5,57	5,67	5,77
Identiteitskaart (in €) 10 jaar	29,89	27,22	27,69	28,16	28,63	29,12	29,62
Omzet per productgroep:							
*BRP	23.672	25.995	28.037	28.598	29.170	29.753	30.348
*Reisdocumenten	114.017	118.537	103.719	90.354	36.720	14.562	16.609
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	116	109	166	166	166	166	166
Saldo van baten en lasten (%)	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Omschrijving Specifiek Deel							
ICT diensten							
Kwaliteitsindicatoren	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beschikbaarheid GBA netwerk	99,9%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Beschikbaarheid GBA -V	100,0%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%
Responstijd GBA-V	<3 sec	<3 sec	<3 sec	<3 sec	<3 sec	<3 sec	<3 sec
Beschikbaarheid Basisregister	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%
Beschikbaarheid Verificatieregister	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%
Beschikbaarheid BSN	99,6%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%
Klanttevredenheid	7,4	nvt	7,4	nvt	7,4	nvt	7,4
Doorlichting uitgevoerd cq. gepland in: 2020							

Toelichting op de doelmatigheidsindicatoren

De doelmatigheid van RvIG wordt inzichtelijk gemaakt door het opnemen van de tarieven voor de reisdocumenten en de BRP en indicatoren met betrekking tot de kwaliteit van deze producten.

Kostprijs per product

De hoogte van de leges die RvIG in rekening brengt bij de uitgevende instanties, zoals de gemeenten, de buitenlandse posten en de Caribische gemeenten (Bonaire, Eustatius en Saba), is gelijk aan de kostprijs van de documenten. De gepresenteerde kostprijs is exclusief de gemeentelijke leges en eventuele spoedtoeslagen. In de stijgingen van de kosten voor de komende jaren is rekening gehouden met een prijsindexcijfer. Het BRP-tarief is onder andere door doelmatigheidsresultaten uit efficiëntere inkoop en aanbesteding stabiel. Het maximale tarief opgenomen in de abonnementen voor 2017 is € 0,24 per bericht. Gebruik binnen de bandbreedte van het abonnement leidt tot een lagere prijs per bericht (staffel). De bandbreedte van het meest gebruikte abonnement B bedraagt 10.000 – 100.000 berichten (maximale tarief).

FTE-totaal

De stijging van het aantal fte van RvIG in 2017 heeft te maken met een goedgekeurd addendum op het O&F rapport. Het O&F rapport van RvIG wordt in 2016 verhoogd en in 2016–2017 vindt opvulling van de openstaande formatieplekken plaats. De impact van het in beheer nemen van de BRP en andere opdrachten kan leiden tot een nadere aanpassing van de benodigde fte de komende jaren.

Beschikbaarheid

De doelstelling in 2017 voor de beschikbaarheid van de netwerken is het halen van de gestelde normen.

Klanttevredenheid

Tweejaarlijks vindt er een klanttevredenheidsonderzoek plaats, deze staan gepland voor 2017 en 2019.

6. BIJLAGEN

6.1 ZBO's en RWT's

Bijlage Rechtspersonen met een Wettelijke Taak en Zelfstandige Bestuursorganen (vallend onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)						
Naam organisatie	RWT	ZBO	Functie	Begrotingsartikel	Begrotingsramingen (x € 1.000)	Verwijzing (URL-link) naar website RWT/ZBO
Kiesraad		x	<p>Adviseren van de regering en de beide Kamers der Staten-Generaal in uitvoeringstechnische aangelegenheden die het kiesrecht of de verkiezingen betreffen (artikel A 2 Kieswet)</p> <p>Optreden als centraal stembureau voor de verkiezingen van de leden van: a. de Tweede Kamer (artikel E II, tweede lid, Kieswet); b. de Eerste Kamer (artikel S I, eerste lid, Kieswet); c. het Europees Parlement (artikel Y 9, eerste lid, Kieswet).</p>	<p>1. Openbaar bestuur en democratie</p> <p>11. Centraal apparaat</p>	<p>620</p> <p>1.391</p>	<p>http://www.kiesraad.nl/</p>
Stichting Administratie Indonesische Pensioenen (SAIP)	x	x	Zorg dragen voor de uitvoering van de verplichting tot voldoening van de weduwepensioenen en wezenonderstanden aan de nagelaten betrekkingen van gewezen overheidspersoneel van Indonesië. Namens de Minister nemen van beslissingen ter uitvoering van de regelingen en aangelegenheden welke verband houden met zogenaamde overzeese pensioenen en uitkeringen.	7. Arbeidszaken overheid	10.990	http://www.saip.nl/
Referendumcommissie		x	<p>De referendumcommissie verstrekt informatie aan de kiezer over een aan een referendum onderworpen wet. Daarnaast verstrekt de referendumcommissie subsidies ten behoeve van maatschappelijke initiatieven die zich ten doel stellen het publieke debat in Nederland over de aan het referendum onderworpen wet te bevorderen. De referendumcommissie stelt ter uitvoering van de taak, genoemd het tweede lid, een regeling vast. In deze regeling wordt in ieder geval een subsidieplafond vastgesteld. Het subsidieplafond bedraagt ten hoogste € 2 miljoen per referendum.</p>	<p>1. Openbaar bestuur en democratie</p> <p>11. Centraal apparaat</p>	<p>0</p> <p>3</p>	<p>http://www.referendum-commissie.nl/</p>

6.2 Verdiepingsbijlage

In de onderstaande tabellen is bij de nieuwe mutaties voor het jaar 2021 tevens de extrapolatiestand voor het artikelonderdeel meegenomen.

Artikel 1 Openbaar bestuur en democratie

Uitgaven (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	29.154	29.131	29.096	29.096	29.096	0
1.1 Bestuurlijke en financiële verhouding	9.524	9.501	9.484	9.484	9.484	0
1.2 Participatie	19.630	19.630	19.612	19.612	19.612	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	8.671	1.389	- 1.211	- 1.211	- 1.211	- 1.211
1.1 Bestuurlijke en financiële verhouding	1.081	989	- 1.611	- 1.611	- 1.611	- 1.611
1.2 Participatie	7.590	400	400	400	400	400
Mutatie amendement 2016						
1.2 Participatie	- 2.600	- 2.600	- 2.600	- 2.600	- 2.600	- 2.600
Nieuwe mutaties	4.574	2.647	46	49	84	29.180
1.1 Bestuurlijke en financiële verhouding	615	- 162	- 162	- 159	- 124	9.360
1.2 Participatie	1.359	209	- 2.392	- 2.392	- 2.392	17.220
waarvan:						
a. Matra	1.150					
b. Amendement fractiekosten (Arib)	2.600	2.600				
Stand ontwerpbegroting 2017	39.799	30.567	25.331	25.334	25.369	25.369
1.1 Bestuurlijke en financiële verhouding	11.220	10.328	7.711	7.714	7.749	7.749
1.2 Participatie	28.579	20.239	17.620	17.620	17.620	17.620

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	21.965	21.965	21.965	21.965	21.965	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	3.700	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties	0	0	0	0	0	21.965
Stand ontwerpbegroting 2017	25.665	21.965	21.965	21.965	21.965	21.965

Toelichting

a. Matra

Dit betreft een overboeking in het kader van Matra Politieke Partijen Programma.

b. Amendement fractiekosten (Arib)

Het amendement van het Tweede Kamerlid Arib (Kamerstukken II 2015–2016 [34 485 VII, nr. 3](#)) beoogt te voorkomen dat een noodzakelijke structurele ramingsbijstelling bij de fractiekostenregeling ten kosten zou gaan van de controlerende en wetgevende taak van de Staten-Generaal. Voor de geraamde kosten van € 2,6 mln. is in 2016 en 2017 dekking gevonden en met ingang van 2018 zijn ze ten laste gebracht van de uitgaven op artikelonderdeel 1.2 Participatie.

Artikel 2 Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

Uitgaven (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	213.713	215.370	215.744	220.744	229.744	0
2.1 Apparaat	204.613	206.270	206.644	211.644	220.644	0
2.2 Geheim	9.100	9.100	9.100	9.100	9.100	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	- 360	- 360	0	0	0	0
2.1 Apparaat	- 1.610	- 1.610	- 1.250	- 1.250	- 1.250	- 1.250
2.2 Geheim	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Nieuwe mutaties	14.779	- 2.340	- 2.340	- 2.340	- 2.340	227.404
2.1 Apparaat	14.779	- 2.340	- 2.340	- 2.340	- 2.340	218.304
waarvan:						
a. Kasschuif egalisatieschuld	14.040	- 2.340	- 2.340	- 2.340	- 2.340	- 2.340
2.2 Geheim	0	0	0	0	0	9.100
Stand ontwerpbegroting 2017	228.132	212.670	213.404	218.404	227.404	227.404
2.1 Apparaat	217.782	202.320	203.054	208.054	217.054	217.054
2.2 Geheim	10.350	10.350	10.350	10.350	10.350	10.350

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	12.714	12.714	12.714	12.714	12.714	0
Nieuwe mutaties	0	0	0	0	0	12.714
Stand ontwerpbegroting 2017	12.714	12.714	12.714	12.714	12.714	12.714

Toelichting

a. Kasschuif egalisatieschuld

Als gevolg van de veranderingen in het huisvestingsstelsel zal in 2016 de resterende egalisatieschuld buiten de gebruiksvergoeding om worden afgelost aan het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Om deze schuld af te lossen wordt gebruik gemaakt van een technische meerjarige kasschuif.

Artikel 6 Dienstverlenende en innovatieve overheid

Uitgaven (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	151.477	81.583	81.078	81.079	81.079	0
6.1 Verminderen regeldruk	0	0	0	0	0	0
6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	28.333	20.307	20.288	20.288	20.288	0
6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen	87.358	38.234	37.256	37.256	37.256	0
6.4 Burgerschap	4.794	4.794	4.794	4.794	4.794	0
6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen	30.992	18.248	18.740	18.741	18.741	0
Mutaties 1e suppletore begroting 2016	17.433	5.498	798	798	798	798
6.1 Verminderen regeldruk	0	0	0	0	0	0
6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	- 5.591	- 2.102	98	98	98	98
6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen	- 1.227	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300
6.4 Burgerschap	1.200	0	0	0	0	0
6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen	23.051	8.900	2.000	2.000	2.000	2.000
Nieuwe mutaties	15.951	74.628	6.233	8.231	8.269	89.270
6.1 Verminderen regeldruk	0	0	0	0	0	0
6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen waarvan:	13.291	26.646	8.036	8.034	8.072	28.282
a. Landelijke Aanpak Adreskwaliteit	7.930	10.700	10.700	10.700	10.700	10.700
b. GDI/eID	5.870	18.600				
c. Ruilvoetproblematiek		- 3.100	- 3.100	- 3.100	- 3.100	- 3.100
6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen waarvan:	8.906	47.827	39	39	39	37.295
d. GDI/eID	8.800	48.232				
6.4 Burgerschap	60	50	50	50	50	4.844
6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen waarvan:	- 5.906	105	- 1.892	108	108	18.849
e. BRP straat	- 6.877					
Stand ontwerpbegroting 2017	184.861	161.709	88.109	90.108	90.146	90.068
6.1 Verminderen regeldruk	0	0	0	0	0	0
6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	36.033	44.851	28.422	28.420	28.458	28.380
6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen	95.037	84.761	35.995	35.995	35.995	35.995
6.4 Burgerschap	6.054	4.844	4.844	4.844	4.844	4.844
6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen	47.737	27.253	18.848	20.849	20.849	20.849

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	624	574	513	423	423	0
Mutaties 1e suppletore begroting 2016	4.300	2.900	0	0	0	0
Nieuwe mutaties	0	1.900	0	0	0	423
Stand ontwerpbegroting 2017	4.924	5.374	513	423	423	423

Toelichting

a. Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Dit betreft de bijdrage van de departementen voor de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA).

b. en d. GDI/eID

Dit betreft onder andere de overboeking vanuit de aanvullende post voor de voorzieningen die onderdeel uitmaken van de generieke digitale infrastructuur (GDI) waar BZK het opdrachtgeverschap voor vervult.

c. Ruilvoetproblematiek

BZK levert een bijdrage aan de ruilvoetproblematiek door een aantal middelen vrij te maken.

Deze middelen betreffen instrumenten die samenhangen met het brede beleid omtrent fraudebestrijding.

d. BRP straat

Dit betreft de overboeking aan Veiligheid en Justitie (VenJ) voor de BRP straat in het kader van de migratieproblematiek.

Artikel 7 Arbeidszaken overheid

Uitgaven (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	32.911	29.102	28.996	28.996	28.997	0
7.1 Overheid als werkgever	10.517	10.313	10.296	10.296	10.296	0
7.2 Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen	22.394	18.789	18.700	18.700	18.701	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	563	2.913	2.113	1.013	213	258
7.1 Overheid als werkgever	963	2.313	2.313	2.313	2.313	2.313
7.2 Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen	- 400	600	- 200	- 1.300	- 2.100	- 2.055
Nieuwe mutaties	- 125	- 1.675	- 1.675	- 2.475	- 2.400	26.597
7.1 Overheid als werkgever	975	- 75	- 75	- 875	- 800	9.496
7.2 Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen	- 1.100	- 1.600	- 1.600	- 1.600	- 1.600	17.101
waarvan:						
a. Uitkeringen NA en BES	- 1.100	- 1.100	- 1.100	- 1.100	- 1.100	- 1.100
Stand ontwerpbegroting 2017	33.349	30.340	29.434	27.534	26.810	26.855
7.1 Overheid als werkgever	12.455	12.551	12.534	11.734	11.809	11.809
7.2 Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen	20.894	17.789	16.900	15.800	15.001	15.046

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	820	820	820	820	820	0
Nieuwe mutaties	497	0	0	0	0	484
Stand ontwerpbegroting 2017	1.317	820	820	820	820	484

Toelichting

a. Uitkeringen NA en BES

De uitgaven voor de uitkeringen voor (voormalig) politiek gezagsdragers in Caribisch Nederland worden verantwoord op begrotingshoofdstuk IV Koninkrijksrelaties.

Artikel 11 Centraal apparaat

Uitgaven (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	254.767	236.002	228.629	226.541	218.034	0
11.1 Apparaat (excl. AIVD)	254.767	236.002	228.629	226.541	218.034	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	133.692	44.076	42.309	42.038	42.171	43.768
11.1 Apparaat (excl. AIVD)	133.692	44.076	42.309	42.038	42.171	43.768
Nieuwe mutaties	26.857	25.562	23.407	23.836	22.090	240.259
11.1 Apparaat (excl. AIVD)	26.857	25.562	23.407	23.836	22.090	240.259
waarvan:						
a. LPO	8.786	7.707	7.604	7.655	7.786	7.821
b. Overheveling vanuit KR	3.937	3.259	2.920	2.920	2.920	2.920
Stand ontwerpbegroting 2017	415.316	305.640	294.345	292.415	282.295	284.027
11.1 Apparaat (excl. AIVD)	415.316	305.640	294.345	292.415	282.295	284.027

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	5.925	5.897	5.856	5.822	5.822	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	87.747	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties	14.788	8.159	8.002	7.963	7.948	13.770
waarvan:						
c. Centralisatie FMH	10.556	8.805	8.648	8.609	8.594	8.594
Stand ontwerpbegroting 2017	108.460	14.056	13.858	13.785	13.770	13.770

Toelichting

a. LPO

Dit betreft de loon- en prijsbijstelling.

b. Overheveling vanuit KR

Een klein gedeelte van de medewerkers van BZK (de directie Koninkrijksrelaties) valt onder een ander begrotingshoofdstuk (H IV: Koninkrijksrelaties in plaats van H VII: Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). Dit beperkt de gewenste flexibiliteit voor de inzet van medewerkers binnen BZK. Daarom is deze post overgeboekt naar H VII.

c. Centralisatie FMH

Dit betreft de centralisatiekosten FMHaaglanden.

Artikel 12 Algemeen

Uitgaven (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	1.206	1.205	1.205	1.205	1.205	0
12.1 Algemeen	1.171	1.170	1.170	1.170	1.170	0
12.2 Verzameluitkeringen	35	35	35	35	35	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	- 35	- 35	- 35	- 35	- 35	0
12.1 Algemeen	0	0	0	0	0	0
12.2 Verzameluitkeringen	- 35	- 35	- 35	- 35	- 35	0
Nieuwe mutaties	0	150	150	150	0	1.205
12.1 Algemeen	0	150	150	150	0	1.170
12.2 Verzameluitkeringen	0	0	0	0	0	35
Stand ontwerpbegroting 2017	1.171	1.320	1.320	1.320	1.170	1.205
12.1 Algemeen	1.171	1.320	1.320	1.320	1.170	1.170
12.2 Verzameluitkeringen	0	0	0	0	0	35

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	0	15.000	15.000	15.000	15.000	0
Nieuwe mutaties	0	0	0	0	0	15.000
Stand ontwerpbegroting 2017	0	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000

Artikel 13 Nominaal en onvoorzien

Uitgaven (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	0	0	0	0	0	0
13.1 Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0
13.2 Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
13.3 Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Mutaties 1e suppletoire begroting 2016	16.775	14.359	15.895	15.971	14.249	14.308
13.1 Loonbijstelling	13.570	11.576	11.450	11.498	11.450	11.493
13.2 Prijsbijstelling	3.205	2.783	4.445	4.473	2.799	2.815
13.3 Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties	- 16.775	- 14.359	- 15.895	- 1.129	29.951	- 14.308
13.1 Loonbijstelling	- 13.570	- 11.576	- 11.450	- 11.498	- 11.450	- 11.493
13.2 Prijsbijstelling	- 3.205	- 2.783	- 4.445	- 4.473	- 2.799	- 2.815
13.3 Onvoorzien	0	0	0	17.100	44.200	0
Waarvan:						
a. Reservering wetsvoorstel Stroomlijnen invordering	0	0	0	17.100	44.200	0
Stand ontwerpbegroting 2017	0	0	0	0	0	0
13.1 Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0
13.2 Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
13.3 Onvoorzien	0	0	0	17.100	44.200	0

Toelichting

a. Reservering wetsvoorstel stroomlijnen invordering

De incidentele budgettaire effecten voor de huurtoeslag (ontvangsten) als gevolg van het wetsvoorstel Stroomlijnen Invordering worden gereserveerd op de begroting. Omdat de begroting van WenR (XVIII) geen artikel Nominaal en onvoorzien kent, worden deze middelen overgeheveld van de begroting van WenR (XVIII), artikel 1 Woningmarkt.

Artikel 14 VUT-fonds

Uitgaven (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	0	0	0	0	0	0
14.1 VUT-fonds	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties	0	0	0	0	0	0
14.1 VUT-fonds	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2017	0	0	0	0	0	0
14.1 VUT-fonds	0	0	0	0	0	0

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand ontwerpbegroting 2016	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties	51.007	0	0	0	0	0
waarvan:						
a. Herfasering VUT-fonds	51.007					
Stand ontwerpbegroting 2017	51.007	0	0	0	0	0

Toelichting

a. Herfasering VUT-fonds

De raming voor de VUT-lening wordt verhoogd op basis van de meest actuele inzichten in de liquiditeitenplanning. Conform de leenovereenkomst worden hiermee de laatste ontvangsten gerealiseerd.

6.3 Moties en toezeggingen

A.1 In behandeling zijnde moties		
Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Bikker c.s.; Verzoekt de regering spoedig vorm te geven aan een aanvulling op het wetsvoorstel, zodat degene die anders dan uit dienstbetrekking arbeid verricht of heeft verricht en melding doet van een vermoeden van een misstand eveneens wettelijk beschermd wordt tegen benadeling.	Kamerdebat 01-03-2016 34 105 Nouvelle Initiatiefvoorstel-Van Raak, Fokke, Koser Kaya, Segers, Thieme, Klein en Voortman Wet Huis voor klokkenluiders (3e termijn) inclusief hoofdelijke stemmingen.	In het kader van een goede voorbereiding van de verdere uitvoering van de motie-Bikker, worden de reacties van de aangeschreven koepelorganisaties afgewacht. Zodra die zijn ontvangen, wordt de Eerste Kamer over het standpunt ter zake en het vervolgtraject geïnformeerd.
De motie van het lid Engels c.s.; Verzoekt de Minister een of meer modellen voor een stelsel van financiële verhoudingen tussen rijk en gemeenten te ontwikkelen waarin rekening wordt gehouden met zowel de effecten van de voorgenoemde decentralisaties als met voortgaande processen van gemeentelijke herindeling.	Kamerdebat 18-06-2013 Inrichting openbaar bestuur.	In de Kamerbrief groot onderhoud gemeentefonds 2016 is aangegeven dat de fondsbeheerders bereid zijn te praten met VNG en Rfv over de toekomst van de financiële verhoudingen en dat de TK hierover zal blijven worden geïnformeerd. In de Kamerbrief belastingherziening is aangegeven hoe een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied bij kan dragen aan verlagen van lasten op arbeid. Op 28 april 2016 is in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) de taakopdracht vastgesteld die aan de basis ligt van de beoogde herziening.
De motie van het lid Veldman c.s.; Verzoekt de regering middels een aanpassing van artikel 219, tweede lid, van de Gemeentewet, of op andere wijze te bewerkstelligen dat een gemeentelijke belasting cq. heffing ten behoeve van een algemene voorziening zoals het riool of de inzameling van afvalstoffen niet afhankelijk mag worden gesteld van het eigendom van een aangesloten object, maar via het aangesloten zijn op de voorziening geregeld moet worden.	Kamerdebat 01-07-2015 Wetsvoorstel Omgevingswet.	Motie is in behandeling genomen. In de brief van 26 april 2016 wordt aan de TK gemeld dat het niet mogelijk is om nog dit jaar een uitgewerkt wetsvoorstel aan de Kamer aan te bieden.
De motie van het lid Krol; Verzoekt de regering deze problematiek (de Algemene Rekenkamer heeft problemen geconstateerd bij het vaststellen van de rechtmatigheid van uitgaven in het gemeentelijke sociaal domein) te analyseren en afhankelijk van de uitkomst daarvan te bepalen óf en welke aanpassing van wetten regelgeving noodzakelijk is.	Kamerdebat 26-05-2016 Verantwoordingsdebat.	De Tweede Kamer zal na de zomer worden geïnformeerd.
De motie van het lid Segers c.s.; Verzoekt de regering, nog dit kalenderjaar uitvoering te geven aan de aanbevelingen van het rapport van de Erfgoedinspectie over de zaak Cees H.; Verzoekt de regering tevens, de huidige Archiefwet aan te passen aan de digitale ontwikkelingen en eisen van transparantie door onder meer de huidige overbrengingstermijnen van overheidsinformatie sterk terug te brengen.	Kamerdebat 08-06-2016 Nader onderzoek door de commissie-Oosting.	Voor het eind van dit jaar zal nader worden ingegaan op de vraag welke aanpassingen van de Archiefwet in het licht van de digitalisering noodzakelijk of gewenst lijken ten behoeve van een geordende en toegankelijke staat van de archieven. Zowel de Minister van OCW als de Ministers van BZK respectievelijk voor WenR zullen nauw betrokken zijn bij verdere stappen.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Oosenbrug en Veldman; Verzoekt de regering voortaan jaarlijks de Kamer een overzicht van de ICT-kosten te sturen met daarin de volledige uitgaven inclusief onder andere de licentiekosten, kosten voor onderhoud, aanschaf van hardware en de personeelskosten inclusief de inhuur van externen.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Tijdens het AO ICT-onderwerpen in april heeft de Minister gemeld dat rapporteren jaarlijks van de ICT-kosten geen probleem is, maar de licentiekosten, kosten voor onderhoud, aanschaf van hardware langer op zich laat wachten. Dat wordt medio 2018.
De motie van het lid Van Laar; Verzoekt de regering de drie uitgangspunten die tijdens het laatste Interparlementair Koninkrijksoverleg voor de geschillenregeling zijn geformuleerd als leidraad te nemen voor de aanstaande gesprekken tussen de landen van het Koninkrijk en nog dit jaar te komen tot een blauwdruk voor een geschillenregeling.	Kamerdebat 08-10-2015 Begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties (antwoord regering in 1e termijn + re- en duplieken).	De voortgangsbrieven aan de Tweede Kamer en brieven aan MP's Aruba, Curaçao en St. Maarten zijn verzonden.
De motie van het lid Voortman; Verzoekt de regering, de Kamer te informeren over de problemen die de regering heeft bij de facultatieve protocollen en welke weg zij bewandelt om tot oplossingen te komen.	Kamerdebat 09-09-2015 Nationaal Actieplan Mensenrechten.	De facultatieve protocollen zijn nog onderwerp van overleg binnen het kabinet. De Kamer wordt geïnformeerd zodra het kabinet een besluit genomen heeft over één van de of alle drie de protocollen.
De motie van het lid Heerma; Verzoekt de regering, voorstellen te doen om groeperingen wier doelstellingen onvermijdelijk leiden tot het terzijde schuiven van onze democratische rechtsorde te kunnen verbieden.	Kamerdebat 02-07-2015 Notitie antidemocratische groeperingen.	Minister van SZW heeft de Tweede Kamer in maart 2016 mondeling geïnformeerd. Onderzoeksrapport en kabinetsreactie verschijnen rond de zomer.
De motie van het lid De Graaf c.s.; Verzoekt de regering om een evaluatie van het Statuut met het oog op eventuele modernisering te bevorderen en daarover in overleg te treden met de andere landen binnen het Koninkrijk en de eilandbesturen in Caraïbisch Nederland.	Kamerdebat 21-06-2016 Evaluaties ihkv de staatkundige vernieuwing en over de Koninkrijksrelaties in den brede.	Motie is in beraad genomen. Zodra er meer informatie voorhanden is, wordt de Eerste Kamer geïnformeerd.
De motie van het lid Duthler c.s.; Spreekt als haar mening uit dat het wenselijk is in overleg met de Tweede Kamer te komen tot een verzoek aan de regering tot het instellen van een Staatscommissie die een antwoord geeft op de vraag of het parlementair stelsel gelet op genoemde overwegingen voldoende toekomstbestendig is en zo nodig voorstellen doet voor aanpassingen, en spreekt tevens uit dat een Staatscommissie kan worden begeleid door een uit beide Kamers samengestelde begeleidingsgroep, onder waarborging van de onafhankelijkheid van de Staatscommissie.	Kamerdebat 19-01-2016 Eventueel in te stellen Staatscommissie Bezinning Parlementair Stelsel.	Motie is gericht aan de Eerste Kamer zelf.
De motie van het lid Tellegen c.s.; Spreekt uit dat het wenselijk is dat de modernisering van de wetgeving rond de vervolging van ambtsdelicten met grote spoed ter hand wordt genomen en uiterlijk voor 1 januari 2017 tot een wetsvoorstel leidt; Verzoekt het presidium, daartoe in overleg met de regering en de Eerste Kamer tot een voorbereidingstraject te komen.	Kamerdebat 28-01-2016 Het verslag van de commissie van onderzoek.	Het voorbereidingstraject is nog onderwerp van overleg tussen de Kamers en het Kabinet.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
<p>De motie van het lid Taverne c.s.; Verzoekt de regering als het gaat om de informatieverstrekking aan de Kamer het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de Kamer te informeren over nieuwe elementen die eventueel aan het oorspronkelijke voorstel worden toegevoegd; • de Kamer te informeren zodra het onderhandelingsproces zich in een richting ontwikkelt die substantieel afwijkt van de met de Kamer nog overeen te komen inzet van de Nederlandse regering; • de Kamer te informeren over alle onderdelen van het voorstel waarop zich een duidelijke meerderheid begint af te tekenen in de Raad, bijvoorbeeld in de vorm van een politiek akkoord of een gemeenschappelijke benadering; • de Kamer te informeren zodra stemming in de Raad aan de orde is over een «concept-gemeenschappelijk standpunt» en dit vooraf ter uitdrukkelijke goedkeuring aan de Kamer voor te leggen. 	<p>Kamerdebat 17-12-2015 Herziening Europese Verkiezingsakte (34 166, nr. 23).</p>	<p>De besprekingen over de Europese Kiesakte zijn nog gaande. De Tweede Kamer is per brief van 28 april 2016 (TK 34 361, nr. 9) geïnformeerd over de voortgang van de besprekingen.</p>
<p>De motie van het lid Van Dam; Verzoekt de regering uit te werken hoe op verschillende beleidsterreinen het uit- en overdragen van die gedeelde waarden en het versterken van de onderlinge verbondenheid in de samenleving in het beleid kunnen worden opgenomen of versterkt.</p>	<p>Kamerdebat 02-07-2015 Notitie antidemocratische groeperingen.</p>	<p>De Tweede Kamer wordt na de zomer geïnformeerd over de afhandeling van deze motie.</p>
<p>De motie van het lid Koser Kaya c.s.; Verzoekt de regering zorg te dragen voor een betere, aanvrager-vriendelijkere, omgang met WOB-verzoeken die ertoe leidt dat het aantal bezwaar- en beroepsprocedures tegen besluiten naar aanleiding van WOB-verzoeken binnen vijf jaar met 50% afneemt.</p>	<p>Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.</p>	<p>De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2016 geïnformeerd over de uitvoering van deze motie.</p>
<p>De motie van het lid Sjoerdsma; Verzoekt de regering om actief voorlichting te geven aan bestuursorganen omtrent de werking van de Wet open overheid en waar nodig opleidingen te faciliteren voor personen bij deze organen die belast zijn met de uitvoering van deze wet.</p>	<p>Kamerdebat 13-04-2016 Initiatiefwetsvoorstel Voortman/Weyenberg houdende regels over de toegankelijkheid van informatie van publiek belang (Wet open overheid) (33 328) antwoord in 2e termijn.</p>	<p>De Minister van BZK zal de uitvoering van deze motie ter hand nemen zodra het initiatiefwetsvoorstel open overheid wet geworden is.</p>
<p>De motie van de leden Oosenbrug en Bruins; Verzoekt de regering er in ieder geval zorg voor te dragen dat twee of meer bestuursorganen binnen een jaar na aanvaarding van de Wet open overheid met een informatieregister gaan experimenteren, en daarbij de doeltreffendheid en kosten van reeds ingevoerde informatieregisters bij deze koplopers te evalueren; Verzoekt de regering het informatieregister uiterlijk vijf jaar na de inwerkingtreding van de Wet open overheid in werking te laten treden.</p>	<p>Kamerdebat 13-04-2016 Initiatiefwetsvoorstel Voortman/Weyenberg houdende regels over de toegankelijkheid van informatie van publiek belang (Wet open overheid) (33 328) antwoord in 2e termijn.</p>	<p>De Minister van BZK zal de uitvoering van deze motie ter hand nemen zodra het initiatiefwetsvoorstel open overheid wet geworden is.</p>

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Koser Kaya c.s.; Verzoekt de regering zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen twee jaar, te eindigen met de verstrekking van persoonsgegevens aan genootschappen op geestelijke grondslag, al dan niet via SILA.	Kamerdebat 08-12-2015 Basisregistratie personen (BRP) en paspoorten en reisdocumenten (AO d.d. 26/11).	Het Besluit basisregistratie personen (Besluit BRP) zal zodanig worden aangepast, dat de SILA niet langer in aanmerking komt voor gegevensverstrekking uit de basisregistratie personen. Bij deze wijziging wordt in overweging genomen dat de SILA de gelegenheid krijgt om de ledenadministratie op een andere wijze in te richten. De beoogde beëindiging wordt per 1 maart 2018 effectief. Tot die tijd zal de verstrekking van persoonsgegevens uit de BRP aan de SILA worden gehandhaafd.
De motie van het lid De Graaf c.s.; Verzoekt de regering de voorbereiding van de in de voorgaande overweging bedoelde operatie ter hand te nemen (om het beheer van de politie bij de volgende kabinetsformatie terug te brengen naar het Ministerie van BZK).	Kamerdebat 13-10-2015 Algemene Politieke Beschouwingen EK.	Motie is in behandeling genomen.
De motie van het lid De Caluwé; Verzoekt de regering voor het kerstrees een uniform toelatingsstelsel op hoofdlijnen te benoemen waaraan alle digitale authenticatiemiddelen moeten voldoen en dit per brief aan de Kamer te sturen; dit stelsel dient te bestaan uit: <ul style="list-style-type: none"> • een eenduidig en overkoepelend certificeringsstelsel met criteria op het gebied van veiligheid, governance en privacy voor alle authenticatiemiddelen; • een eenduidige wijze van monitoring en evaluatie voor al deze authenticatiemiddelen; Verzoekt de regering voorts voor de zomer van 2016, bij het vaststellen van de go/no go voor de uitgevoerde pilots, het gehele stelsel uitgewerkt te hebben.	Kamerdebat 08-12-2015 Pilotvoorwaarden en pilotcriteria eID Stelsel (AO d.d. 25/11).	In de kabinetsbrief die in de zomer wordt verstuurd aan de Tweede Kamer zal hier ook op in worden gegaan.
De motie van het lid Veldman c.s.; Verzoekt de regering, in samenspraak met andere overheden (als ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen) een actieplan op te stellen om de informatiehuishouding van overheden op orde te brengen.	Kamerdebat 02-06-2016 Wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur in verband met aanvullingen ter voorkoming van misbruik (34 106) (re- en dupliek).	De Minister heeft de TK in een brief toegezegd dit najaar per brief met een antwoord te komen.
De motie van het lid De Caluwé; Verzoekt de regering in 2017 in ieder geval één publiek authenticatiemiddel te introduceren.	Kamerdebat 08-12-2015 Pilotvoorwaarden en pilotcriteria eID Stelsel (AO d.d. 25/11).	In de kabinetsbrief die in de zomer wordt verstuurd aan de Tweede Kamer zal hier ook op in worden gegaan.
De motie van de leden Amhaouch en Bisschop; Verzoekt de regering, als voorzitter van de Counter Terrorism Group (CTG) in nauw overleg met Europol en andere relevante partijen te bezien hoe de samenwerking en de informatievoorziening kunnen worden versterkt aan de hand van concrete doelstellingen, en de Kamer daarover voor 1 mei te informeren.	Kamerdebat 08-03-2016 IVD-aangelegenheden (AO d.d. 17/2).	De Minister heeft op 29 april 2016 een uitstelbericht aan de Tweede Kamer gezonden. Het is het niet mogelijk om voor 1 mei, zoals in de motie Amhaouch en Bisschop gevraagd wordt, de Kamer te informeren. De kabinetsreactie wordt gekoppeld aan de reactie op de motie Samson/Pechtold (29 754, nr. 380).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van de leden Tellegen en Recourt; Verzoekt de regering, zodra duidelijk is dat de nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten niet voor 1 januari 2017 in werking zal treden, gemotiveerd in een brief aan de Tweede Kamer aan te geven of zij voornemens is de tijdelijke regeling inzake de toetsing van lasten aangaande verschoningsgerechtigden van AIVD en MIVD voorafgaand aan de uitvoering van de last, te handhaven of voornemens is dit in aparte wetgeving vorm te geven	Kamerdebat 08-03-2016 IVD-aangelegenheden (AO d.d. 17/2).	Het verzoek is «zodra er duidelijkheid is dat de nieuwe wet»; deze duidelijkheid is er nu nog niet (is afhankelijk van advies van Raad van State).
De motie van de leden Van Oosten en Recourt; Verzoekt de regering scherp te monitoren dat bij aanwijzing van vertrouwensfuncties buiten de overheid heel kritisch nut en noodzaak worden overwogen en binnen twee jaar de Kamer te informeren welke afname in het aantal vertrouwensfuncties c.q. -onderzoeken door inzet van scherp aanwijsbeleid door de vakMinisters is bewerkstelligd.	Kamerdebat 08-10-2014 Wijziging van de Wet veiligheidsonderzoeken in verband met het opnemen van een grondslag voor het doorberekenen van kosten verbonden aan het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken alsmede enkele andere wijzigingen (33 673).	De Tweede Kamer zal in september 2016 geïnformeerd worden.

A.2 Uitgevoerde moties

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Van Raak; Verzoekt de regering in overleg te treden met de aandeelhouders van Alliander, met als inzet de vergoedingen meer in lijn te brengen met de normen van de WNT.	Kamerdebat 10-02-2016 Evaluatie wet normering topinkomens (AO d.d. 27/1).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 31 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 111 nr. 98).
De motie van het lid Kerstens; Verzoekt de regering om dergelijke constructies in voorkomende gevallen de pas af te snijden door ze indien en voor zover nodig, via aanpassing van de wet onwettig te maken.	Kamerdebat 10-02-2016 Evaluatie wet normering topinkomens (AO d.d. 27/1).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 111 nr. 99).
De motie van de leden Veldman en Oosenbrug; Verzoekt de regering om met de VNG tot een sluitende aanpak te komen over de bescherming van persoonsgegevens bij gemeenten, zodanig dat zowel de inrichting van als de controle op de naleving van privacy bij gemeenten goed is gewaarborgd.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 29 april 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 761 nr. 98).
De motie van de leden Veldman en Wolbert; Verzoekt de regering in samenspraak met de bestuurlijke koepels VNG en IPO te komen tot een fundamentele herziening van de financiële grondslagen van het Gemeentefonds en het Provinciefonds, gericht op een vereenvoudiging van het systeem, en daarbij te onderzoeken hoe verschillen in economische groei tussen de diverse regio's in Nederland kunnen worden gefaciliteerd.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 juli 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-B nr. 22).

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Veldman c.s.; Verzoekt de regering zo snel als mogelijk een wetsvoorstel bij de Kamer in te dienen dat de precariobelasting afschaft, met daarbij een ruime overgangperiode zodat de decentrale overheden die deze belasting heffen de mogelijke inkomstenderving geleidelijk kunnen opvangen.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	De motie is afgedaan. Het wetsvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer.
De motie van het lid Schouw; Verzoekt de regering te stimuleren dat met een publieke taak belaste instellingen reeds vrijgegeven data uit reeds afgehandelde verzoeken om hergebruik publiceren op data.overheid.nl en dat er actief op gestuurd wordt dat de gebruikerskwaliteit van de data verbetert.	Kamerdebat 03-06-2015 Regels over het hergebruik van overheidsinformatie (Wet hergebruik van overheidsinformatie) (34 123).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 oktober 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 802 nr. 18).
De motie van het lid Veldman; Verzoekt de regering, per eind 2016 alle daarvoor geschikte overheidsdata machinaal leesbaar en gestandaardiseerd te ontsluiten, via een nationale informatie-infrastructuur.	Kamerdebat 03-06-2015 Regels over het hergebruik van overheidsinformatie (Wet hergebruik van overheidsinformatie) (34 123).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 oktober 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 802 nr. 18).
De motie van de leden Koser Kaya en Veldman; Verzoekt de regering enkel met voorstellen te komen die niet leiden tot bureaucrativering van burgerparticipatie of tot een feitelijke vierde bestuurslaag van privaatrechtelijke rechtspersonen met buurtrechten.	Kamerdebat 14-09-2015 Nota-overleg initiatiefvoorstel Tanamal; buurtrechten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 065 nr. 9).
De motie van de leden Toorenburg en Oosenbrug; Verzoekt de regering bij alle initiatieven in het kader van digitale overheid 2017 er zorg voor te dragen dat aan burgers die niet zelf in staat zijn om van die digitale overheid gebruik te maken, alternatieven daarvoor geboden worden.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 381).
De motie van de leden Veldman en Albert de Vries; Verzoekt de regering, gemeenten in alle gebieden die de officiële krimpstatus hebben, binnen het daarvoor bestaande budget in aanmerking te laten komen voor de tijdelijke krimpmaatstaf in het Gemeentefonds.	Kamerdebat 20-05-2015 VAO Bevolkingsdaling/Krimp.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-B nr. 29).
De motie van het lid Veldman; Verzoekt de regering, middels een aanpassing van artikel 219, tweede lid, van de Gemeentewet te bewerkstelligen dat een gemeentelijke belasting c.q. heffing ten behoeve van een algemene voorziening zoals het riool niet afhankelijk mag worden gesteld van het eigendom van een aangesloten object, maar via het ingezetenschap (met uitzondering van diegenen die bijvoorbeeld niet op riool zijn aangesloten) geregeld moet worden.	Kamerdebat Omgevingwet 24–06-2015 met de Minister van Infrastructuur en Milieu.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 33 962 nr. 181). In de brief van 26 april 2016 is aan de TK gemeld dat het niet mogelijk is om nog dit jaar een uitgewerkt wetsvoorstel aan de Kamer aan te bieden.

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het lid Taverne c.s.; Verzoekt de regering niet in te stemmen met de Europese Verkiezingsakte in Raadsverband voordat de beslissing hierover ter nadrukkelijke goedkeuring is voorgelegd aan de Tweede Kamer.	Kamerdebat 10-11-2015 Herziening Europese Verkiezingsakte (AO d.d. 28/10).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 361 nr. 3).
De motie van het lid Klein c.s.; Verzoekt de regering om een constitutionele toets voortaan op te nemen in de memorie van toelichting van wetsvoorstellen.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-VII nr. 62).
De motie van het lid Wolbert; Verzoekt de regering om met de VNG samen een krachtig actieplan op te stellen, met daarin uitgewerkt ten minste: <ul style="list-style-type: none"> • een onderzoek naar de positie van raadsleden, waarin oog is voor de vraag of tijdsbesteding, de werkdruk, de verantwoordelijkheid en de beloning van raadsleden nog met elkaar in balans zijn; • basis- en specialistische programma's voor bijscholing en deskundigheidsbevordering waar elk raadslid in Nederland expliciet voor wordt uitgenodigd; • een verdere uitwerking van raadslidvriendelijk personeelsbeleid, bijvoorbeeld door flexibele werktijden voor raadsleden; en de Kamer daar vóór de zomer 2016 over te berichten. 	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 juni 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-VII nr. 66).
De motie van de leden Oosenbrug en Veldman; Verzoekt de regering om met de VNG in overleg te treden met als doel het toepassen door gemeenten van open standaarden te verbeteren, en de Kamer in het voorjaar over de uitkomst nader te berichten.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 22 juni 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 802 nr. 27).
De motie van de leden Veldman en Oosenbrug; Verzoekt de regering een gemeenschappelijk normenkader op te stellen dat door alle overheidsinstellingen wordt gehanteerd, zodat niet elke instelling een eigen methode ontwikkelt.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 22 juni 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 802 nr. 26).
De motie van het lid De Caluwé; Verzoekt de regering aan het begin van de pilots een BIT-toets te laten uitvoeren naar de organisatorische, bestuurlijke en technische haalbaarheid van het publieke middel; Verzoekt de regering voorts deze toets uiterlijk eind maart af te ronden en de Kamer daarover zo snel mogelijk daarna te informeren.	Kamerdebat 08-12-2015 Pilotvoorwaarden en pilotcriteria eID Stelsel (AO d.d. 25/11).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 juni 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 414).
De motie van de leden Veldman en Oosenbrug; Verzoekt de regering op korte termijn een onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor het bundelen van financiële middelen voor de digitale infrastructuur van de overheid en de Kamer daarover binnen zes maanden te informeren.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 408).

Omschrijving motie	Vindplaats	Stand van zaken
De motie van het Lid Recourt; Verzoekt de regering, zich met de hoogste urgentie in te spannen om de gegevensuitwisseling tussen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten verder te optimaliseren, en de Kamer te informeren over de wijze waarop dit wordt gerealiseerd.	Kamerdebat 22-09-2015 VAO IVD-onderwerpen en terrorismebe-strijding.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 977 nr. 135).
De motie van de leden Toorenburg en Tellegen; Verzoekt de regering om, op Europees niveau meer ruimte voor binnen-lands veiligheidstoezicht te bepleiten.	Kamerdebat 22-09-2015 VAO IVD-onderwerpen en terrorismebe-strijding.	Afgedaan. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de motie is op 1 oktober 2015 overgedragen aan V&J.
De motie van de leden Van Toorenburg en Bosma; Verzoekt de regering te onderzoeken op welke wijze de bruikbaarheid van informatie van inlichtingen- en veiligheidsdiensten in een strafproces kan worden vergroot.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbe-handeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 8 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 977 nr. 136).
De motie van het lid Van Raak; Verzoekt de regering tijdens dit voorzitterschap (van de EU) een betere samenwerking tussen geheime diensten tot prioriteit te maken.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbe-handeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 8 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 977 nr. 136).

B.1 In behandeling zijnde toezeggingen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe beide Kamers in het vroege voorjaar van 2016 via een hoofdlijnennotitie «verankering kernwaarden ambtenaarschap» nader te informeren over de wettelijke verankering van de kernwaarden, de wijze waarop, welke verantwoordelijkheid er is voor overheidswerkgevers, ambtenaren en topmanagers en welke beleidsinterventies verder nog noodzakelijk of wenselijk worden geacht.	Brief MBZK d.d. 30 november 2015 «Verankering ambtelijke kernwaarden».	Beide Kamers krijgen naar verwachting in september een notitie. Deze is gerelateerd aan het wetsvoorstel Normalisering Rechtspositie Ambte-naren, dat de Eerste Kamer geagendeerd heeft voor eind september.
De Minister zegt toe dat hij bij de evaluatie van de WNT na de zomer de lokale en regionale deelnemingen wil betrekken (toezegging reeds gedaan in eerder debat).	Kamerdebat 08-03-2016 Mondelinge vraag van het lid VAN RAAK (SP) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de vertrekbonus van 800.000 euro voor een topman van Delta (Telegraaf.nl, 6 maart 2016).	In afwachting van besluitvorming over formele regelgeving, bereidt de Minister een beloningskader voor decentrale overheidsbedrijven voor, in samen-werking met zijn ambtgenoot van Financiën en in overleg met VNG en IPO.
De Minister zegt toe over 3 jaar (in 2016) weer een Metamonitor uit voeren, waarbij gegevens uit de sectoren centraal komen te staan, aangevuld met gegevens uit de Nationale Enquête Arbeidsomstandig-heden.	Brief MBZK d.d. 12 december 2013 «Aanbieding Rapport Metamonitor Veilige Publieke Taak 2013».	De Tweede Kamer zal eind 2016 geïnformeerd worden.
Op de vraag van de heer Heijnen over een protocol voor ambtenaren, stelt de Minister dat als het gaat om een code of een andere nog nader te vinden vorm, hij dat toezegt.	Kamerdebat 19-12-2012 Begroting BZK rest.	De Tweede Kamer wordt na het zomerreces en voordat de plenaire behandeling van het initiatiefwets-voorstel normalisering wordt hervat in de EK, over deze toezegging geïnfor-meerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Van Bijsterveld (CDA), De Graaf (D66), Köhler (SP) en Vos (GroenLinks), toe door middel van een reparatiewetsvoorstel de foutieve bepaling dat bij het niet-doen van onderzoek melding wordt gedaan aan de werkgever te schrappen en andere kleine fouten te verhelpen (T02231).	Kamerdebat 09-02-2016 Voorstel van wet van de leden Van Raak, Fokke, Schouw, Segers, Ouwehand, Klein en Voortman tot wijziging van de Wet Huis voor klokkenluiders (TK 34 105).	De Eerste Kamer wordt voor het einde van 2016 geïnformeerd.
De initiatiefnemers zeggen de Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden De Graaf (D66) en Bikker (ChristenUnie), toe dat de voorzitter van het Huis voor klokkenluiders in zowel de advies- als de onderzoeksfase geen rol heeft op het niveau van een individuele casus en daarbij ook niet betrokken wordt door de andere bestuurders (T02232).	Kamerdebat 09-02-2016 Voorstel van wet van de leden Van Raak, Fokke, Schouw, Segers, Ouwehand, Klein en Voortman tot wijziging van de Wet Huis voor klokkenluiders (TK 34 105).	Dit onderwerp betreft de governancestructuur van het Huis en zal bij de evaluatie van het Huis voor klokkenluiders worden meegenomen.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de initiatiefnemers zeggen de Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Schouwenaar (VVD), Van Bijsterveld (CDA), Vos (GroenLinks) en Bikker (ChristenUnie), toe in de evaluatie van het Huis voor klokkenluiders over vijf jaar de volgende punten mee te nemen: – al dan niet vervolgen van klokkenluiders die een melding hebben gedaan; – onderzoeken door het Huis; – openbaarheid; – ontbreken van rechtsmiddelen; – cultuurverandering; – de governancestructuur van het Huis (T02234).	Kamerdebat 09-02-2016 Voorstel van wet van de leden Van Raak, Fokke, Schouw, Segers, Ouwehand, Klein en Voortman tot wijziging van de Wet Huis voor klokkenluiders (TK 34 105).	MBZK heeft op 8 juli 2016 een brief gestuurd met o.a. de volgende tekst: Voor het overige zullen onderwerpen als cultuurverandering, het openbaarheidsregime en de governancestructuur van het Huis te zijner tijd bij de evaluatie van de wet aan de orde komen.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid De Graaf (D66), toe erop toe te zien dat het Huis voor klokkenluiders gebruikmaakt van de mogelijkheid om met andere toezichthouders en inspecties protocollen af te sluiten (T02235).	Kamerdebat 09-02-2016 Voorstel van wet van de leden Van Raak, Fokke, Schouw, Segers, Ouwehand, Klein en Voortman tot wijziging van de Wet Huis voor klokkenluiders (TK 34 105).	In de komende maanden na de start van het Huis op 1 juli jl. zal BZK erop toezien dat het Huis gebruik maakt van deze mogelijkheid. Men is bezig om alle inkomende verzoeken te verwerken en verwacht wordt dat men pas na enige tijd toekomt aan andersoortig werk (zoals het afsluiten van protocollen met andere toezichthouders en inspecties).
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden De Graaf (D66), Barth (PvdA) en Bikker (ChristenUnie), toe om het Huis voor klokkenluiders in kaart te laten brengen waar er een reële benadeling van niet-werknemers ontstaat of zou kunnen ontstaan waartegen met een benadelingsverbod wellicht een wapen zou kunnen worden gegeneerd. Vervolgens komt hij ofwel met een wetsvoorstel ofwel met een toelichting waarom het buiten de wet om zou moeten worden opgelost. Binnen een maand komt de Minister met een brief over hoe hij de motie-Bikker c.s. over deze materie uit gaat voeren (T02238).	Kamerdebat 09-02-2016 Voorstel van wet van de leden Van Raak, Fokke, Schouw, Segers, Ouwehand, Klein en Voortman tot wijziging van de Wet Huis voor klokkenluiders (TK 34 105).	De koepelorganisaties zijn aangeschreven. De reacties worden afgewacht en daarna wordt de EK geïnformeerd. Toezegging is deels voldaan, zie korte aantekeningen d.d. 12 juli 2016.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden De Graaf (D66), Postema (PvdA) en Bikker (ChristenUnie), toe een jaar na inwerkingtreding van de wet de onderzoekfunctie van het Huis voor klokkenluiders te evalueren met betrekking tot de vervolgbaarheid van klokkenluiders en het samenwerkingsprotocol tussen het Huis voor klokkenluiders en het Openbaar Ministerie (T02239).	Kamerdebat 01-03-2016 34 105 Nouvelle Initiatiefvoorstel-Van Raak, Fokke, Koser Kaya, Segers, Thieme, Klein en Voortman Wet Huis voor klokkenluiders (3e termijn) inclusief hoofdelijke stemmingen.	De Eerste Kamer wordt voor 1 januari 2017 geïnformeerd.
De Minister zegt toe op het daartoe geëigende moment, dus na een eventuele aanvaarding van het Initiatiefwetsvoorstel Normalisering rechtspositie ambtenaren door de Staten-Generaal, over de wijze van invoering en uitvoering van die wet in overleg te treden met de bonden.	Kamerdebat 23-01-2014 Initiatiefvoorstel Van Weyenberg/Van Hijum; Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (32 550) 2e termijn antwoord.	Het wetsvoorstel is thans nog steeds in behandeling in de Eerste Kamer en het is ongewis of de Eerste Kamer het voorstel zal aanvaarden. Inmiddels is de inschatting dat het initiatiefvoorstel op zijn vroegst per 1-1-2020 in werking kan treden.
De Minister zegt toe dat de invoeringskosten die gepaard gaan met het initiatiefwetsvoorstel niet ten koste zullen gaan van de arbeidsvoorwaarden van de ambtenaren.	Kamerdebat 23-01-2014 Initiatiefvoorstel Van Weyenberg/Van Hijum; Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (32 550) 2e termijn antwoord.	Het wetsvoorstel is thans nog steeds in behandeling in de Eerste Kamer en het is ongewis of de Eerste Kamer het voorstel zal aanvaarden. Inmiddels is de inschatting dat het initiatiefvoorstel op zijn vroegst per 1-1-2020 in werking kan treden.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Van Bijsterveld (CDA), Huijbregts-Schiedon (VVD) en Koole (PvdA), toe over een half jaar te rapporteren over de oprichting van vervoerregio's. Als sprake is van onvoldoende vordering, grijpt de Minister in (T02049).	Kamerdebat 16-12-2014 Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enkele andere wetten in verband met de afschaffing van de plusregio's (33 659).	De toezegging staat nog open, https://www.eerstekamer.nl/korteaantekening/20160517_9
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Sylvester (PvdA), toe om nader onderzoek te verrichten naar de handhaving van wet- en regelgeving in de praktijk door gemeenten. Hij zal tevens overleg voeren met de VNG om te bezien of vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek het gebruik van reeds bestaande handreikingen en vergelijkbare instrumenten, voorlichting en overlegkaders kan of moet worden geïntensiveerd (T02030).	Brief MBZK d.d. 8 december 2014 «Memorie van antwoord Begrotingsstaten BZK 2015 (34 000 VII)».	De toezegging staat nog open, https://www.eerstekamer.nl/korteaantekening/20160517_9
De Minister zegt toe voor de zomer van 2016 de Kamer voorstellen toe te zenden voor een integrale inspectie, althans een rapportage over wat er uit het onderzoek komt naar de mogelijkheden van een integrale inspectie.	Kamerdebat 09-12-2015 Decentralisatie en participatie.	De Tweede Kamer wordt na de zomer geïnformeerd.
De Minister zegt de Tweede Kamer een brief toe (nadat het aan de orde is geweest aan de regietafel) over het (Europees) aanbesteden van jeugdzorg waardoor het voor aanbestedende partijen onmogelijk wordt om te bepalen waar bij de gemeente de behoefte ligt.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	De Tweede Kamer wordt voor het herfstreces geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Huijbregts-Schiedon (VVD), toe om de regie te nemen om te komen tot een eindbeeld betreffende de aanstellingswijze van de burgemeester en de Kamer daarover een brief te sturen (T02109).	Kamerdebat 21-04-2015 Voorstel van wet van het lid Schouw Deconstitutionalisering benoeming commissaris van de Koning en burge- meester (33 239).	De gevraagde brief zal uiterlijk voor het herfstreces aan de beide Kamers worden gezonden. In de voortgangsbrief aan de TK dd 22 juni over de Agenda Lokale Democratie is hier al op gewezen, zie Kst. 34 300 VII nr. 67 . De leden van de vaste commissie van de EK (evenals die van de TK) hadden een uitnodiging van de Minister ontvangen voor het congres van 20 juni jl.
De Minister zegt toe bereid te zijn in overleg te treden met de VNG over hoe gemeenten omgaan met verzoeken van nabestaanden. De Minister stelt voor de uitkomsten van dit overleg tegelijkertijd met de geactualiseerde circulaire vliegtuigberging (Defensie) deze zomer aan de Tweede Kamer te sturen.	Kamerdebat 17-05-2016 Mondelinge vraag van het lid VAN VEEN (VVD) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het bericht «1085 vermiste oorlogsvliegers mogelijk nog in Nederlandse bodem» (Nos.nl, 1 mei 2016).	De Tweede Kamer wordt voor het herfstreces geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Kamer te informeren over: • ethische, veiligheid- en milieu aspecten van resomeren als nieuwe uitvaart-techniek; • brede verkenning andere mogelijke vormen van lijkbezorging; • uitkomsten van bovengenoemd (bestuurlijk) overleg met de VNG.	Kamerdebat 16-10-2014 Lijkbezorging.	Op 29 februari 2016 is een voortgangsbericht aan de TK verzonden.
De Minister zegt toe de crematoriabranche te verzoeken initiatief te nemen tot het opstellen van een handreiking voor de branche en de Kamer hierover te informeren.	Kamerdebat 16-10-2014 Lijkbezorging.	Op 29 februari 2016 is een voortgangsbericht aan de TK verzonden.
De Minister zegt een overleg met de VNG toe over de kwaliteit van begraafplaats-beheer, crematoria en uitvaartorganisaties en de eventuele behoeften van gemeenten op het gebied van toezicht hierop.	Kamerdebat 16-10-2014 Lijkbezorging.	Op 29 februari 2016 is een voortgangsbericht aan de TK verzonden.
De Minister zegt toe (naast Yarden) ook zelf een onderzoek te zullen instellen naar behoefte aan en draagvlak voor resomeren.	Kamerdebat 10-03-2016 Verzamel algemeen overleg.	De Tweede Kamer wordt voor einde jaar 2016 geïnformeerd.
De Minister zegt toe als onderdeel in de evaluatie van de wet mee te nemen in hoeverre de toezichthouders sectorspecifieke instructies en meetlatten, eventueel onder een andere benaming, alsnog toepassen.	Kamerdebat 14-09-2011 Wet revitalisering generiek toezicht (32 389).	De Minister van BZK neemt deze toezegging mee in de eindevaluatie van de Wet revitalisering generiek toezicht die gepland staat in de tweede helft van 2017.
De Minister zegt de Eerste Kamer toe, naar aanleiding van een vraag van het lid Van Bijsterveld (CDA), dat het gebruik van het wettelijke inlichtingenrecht door het College voor de Rechten van de Mens wordt geëvalueerd (T01425).	Kamerdebat 15-11-2011 Wetsvoorstel 32 467 Wet College voor de rechten van de mens.	Deze toezegging wordt meegenomen in de vijfjaarlijkse evaluatie in de tweede helft 2017.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Ten Horn (SP), toe om een Koninklijk Besluit dat ziet op het vervallen van de rijkswet financieel toezicht ook voor te hangen bij de Eerste Kamer (T01220).	Kamerdebat 06-07-2010 Consensus rijkswetsvoorstellen (32 017 t/m 32 020, 32 026, 32 041, 32 178 en 32 179, 32 186, 32 213).	De Eerste Kamer is van de uitkomsten en advies van de evaluatiecommissie op 23 augustus 2015 (toezicht continueren) op de hoogte gesteld. Daarbij is tevens bericht dat de EK verder op de hoogte zou worden gesteld van het besluit van de RMR over dit onderwerp. Op 2 oktober 2015 heeft de RMR besloten het financieel toezicht te continueren. Dit besluit is medegedeeld aan de EK, die het bericht voor kennisgeving hebben aangenomen (https://www.eerstekamer.nl/korteaantekening/20151006_2?dossier=vi94h4dy0iyt)
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de uitkomsten van het volgende bestuurlijke overleg over de geschillenregeling (drie maanden na KRC).	Kamerdebat 02-07-2015 Verzamel algemeen overleg Koninkrijksrelaties.	Bestuurlijk overleg vindt plaats op een nader te bepalen moment. Verdere voorbereiding is nodig.
De Minister zegt de Eerste Kamer naar aanleiding van een vraag van het lid Thom de Graaf (D66), toe de motie over het binnen een jaar toesturen van een beschouwing over het doorberekenen van kosten, met daarin opgenomen een aanzet van een afwegingskader, uit te voeren (T02108).	Kamerdebat 14-04-2015 Grondslag voor het doorberekenen van kosten verbonden aan het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken (33 673).	De Minister van BZK heeft in zijn brief van 13 april jl. de EK geïnformeerd over de uitvoering van de motie De Graaf. Het streven is om dit najaar de gevraagde beschouwing aan de EK te sturen.
De Minister zegt toe dat een voorstel tot wijziging van de Awgb betreffende het opnemen van een uitzondering inhoudende dat direct onderscheid naar geslacht bij de levering van goederen en diensten niet is verboden, mits daarvoor een objectieve rechtvaardiging bestaat, in de eerste helft van 2014 in procedure zal worden gebracht.	Brief MBZK d.d. 2 december 2013.	Overleg met CRM heeft plaatsgevonden. De verdere uitwerking is nu in voorbereiding. De Tweede Kamer wordt in 2016 geïnformeerd.
De ministers van BZK en SZW zeggen toe de Tweede Kamer te doen toekomen een onderzoek naar de wijze waarop in verschillende landen in de praktijk invulling wordt gegeven aan in het bijzonder het voormelde criterium dat aannemelijk moet zijn gemaakt dat het gevaar van een beleid ter realisering van antidemocratische doelstellingen voldoende naderend is (vgl. einde van de kabinetsnotitie).	Kamerdebat 24-06-2015 Notitie antidemocratische groeperingen (tweede termijn).	Het onderzoek verschijnt naar verwachting in het najaar van 2016.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer in de eerste helft van 2016 te informeren over het kabinetsstandpunt inzake de uitkomsten van het onderzoek of de Wom nog voldoende tegemoetkomt aan de eisen die eraan mogen en zelfs moeten worden gesteld.	Brief MBZK d.d. 16 oktober 2015 «Evaluatierapport Wet openbare manifestaties».	De kabinetsreactie is in voorbereiding. Op 22 augustus 2016 vindt consultatie plaats met G4, politie en OM. Daarna zal de kabinetsreactie z.s.m. worden verzonden.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister van Algemene Zaken zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Hermans (VVD), toe steun te verlenen aan de totstandkoming van een staatscommissie die zal kijken naar een staatsrechtelijke herbezinning. Deze bestaat uit steun en betrokkenheid van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de fase van overleg tussen fractievoorzitters in Eerste en Tweede Kamer en in de daaropvolgende fase van overleg over de samenstelling en de taakomschrijving van een in te stellen staatscommissie (T02033).	Kamerdebat 14-10-2014 Algemene Politieke Beschouwingen EK.	De EK zal worden geïnformeerd over de uitvoering van de toezegging nadat overleg is gevoerd tussen de EK en de Minister van BZK over de taakopdracht en de samenstelling van de staatscommissie, of anders eind 2016.
De Minister zegt toe onderzoek te doen naar de dekkinggraad van ADV's buiten de grote steden in het kader van het onderzoek naar de uitvoering van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen in 2016.	Kamerdebat 23-03-2016 Nationaal Actieprogramma tegen discriminatie.	De motie Van Miltenburg/Marcouch is aangenomen waarin de regering wordt verzocht in overleg te treden met de VNG (Kamerstukken II 2015/16, 30 950, nr. 88) over onder meer de toegankelijkheid van ADV's. De toezegging is door de Minister van BZK in behandeling genomen.
De Minister zegt toe met een voorstel te komen om invulling te geven aan art. 12a Statuut; regering streeft naar 1 januari 2011 (toezegging gedaan door MinJus Hirsch Ballin).	Kamerdebat 12-04-2010 Staatkundige verhoudingen Koninkrijk.	Naar verwachting wordt in de tweede helft van 2016 een voorstel van rijkswet bij de TK aanhangig gemaakt.
De Minister zegt toe over een jaar de Kamer een rapportage toe te zenden over de voortgang van het Nationaal actieprogramma tegen discriminatie.	Brief MBZK d.d. 22 januari 2016 «Nationaal Actieprogramma tegen discriminatie».	De voortgang van de uitvoering van het Nationaal actieprogramma tegen discriminatie wordt bijgehouden door het Interdepartementaal Overleg Antidiscriminatie (IDOA) en er zal voor 1 februari 2017 schriftelijk gerapporteerd worden aan de Tweede Kamer.
De Minister zegt toe over te gaan tot bestuurlijk overleg met de VNG over de lokale aanpak van discriminatie.	Kamerdebat 23-03-2016 Nationaal Actieprogramma tegen discriminatie.	De motie Van Miltenburg/Marcouch is aangenomen waarin de regering wordt verzocht in overleg te treden met de VNG (Kamerstukken II 2015/16, 30 950, nr. 88) over onder meer het lokale antidiscriminatiebeleid. De toezegging is door de Minister van BZK in behandeling genomen.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Schouwenaar (VVD), Koole (PvdA), Van Bijsterveld (CDA), De Boer (GroenLinks), Kuiper (ChristenUnie) en Holdijk (SGP), toe om bij de volgende evaluatie van de Algemene wet gelijke behandeling een voorstel te doen om artikel 5, lid 2, onderdeel d te schrappen (T01970).	Kamerdebat 27-05-2014 Voorstel van wet van de leden Dijkstra en Schouwenaar tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en de Algemene wet gelijke behandeling met betrekking tot ambtenaren van de burgerlijke stand die onderscheid maken als bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling (33 344).	De eerstvolgende evaluatie van de Algemene wet gelijke behandeling zal in 2017 plaatsvinden (op grond van artikel 22 Wet College voor de rechten van de mens vindt er iedere 5 jaar een evaluatie plaats. De wet op het College van de rechten van de mens is op 1 oktober 2012 in werking getreden).
De Minister zegt de Eerste Kamer toe, naar aanleiding van een vraag van het lid Schrijver (PvdA), toe te evalueren of de gelijkebehandelingsfunctie goed is ingebed bij het College voor de Rechten van de Mens (T01421).	Kamerdebat 15-11-2011 Wetsvoorstel 32 467 Wet College voor de rechten van de mens.	De Eerste Kamer zal vijf jaren na de oprichting van het College voor de rechten van de mens, in 2017 door middel van een evaluatie worden geïnformeerd over de inbedding van de gelijke behandelingsfunctie bij het College.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Eerste Kamer toe, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Engels (D66), De Boer (GroenLinks) en Kox (SP), dat bij de evaluatie over 5 jaar wordt meegenomen of het College voor de Rechten van de Mens oordeels- en de procesbevoegdheid moet krijgen (T01422).	Kamerdebat 15-11-2011 Wetsvoorstel 32 467 Wet College voor de rechten van de mens.	De Eerste Kamer zal vijf jaren na de oprichting van het College voor de Rechten van de Mens, in 2017 door middel van een evaluatie worden geïnformeerd over een mogelijke oordeels- en procesbevoegdheid van het College.
De Minister zegt de Eerste Kamer toe, naar aanleiding van een vraag van het lid Van Bijsterveld (CDA), dat bij de evaluatie over vijf jaar wordt beoordeeld of de balans van grondrechten daadwerkelijk is gerealiseerd (T01424).	Kamerdebat 15-11-2011 Wetsvoorstel 32 467 Wet College voor de rechten van de mens.	De Eerste Kamer zal vijf jaren na de oprichting van het College voor de Rechten van de Mens, in 2017 door middel van een evaluatie worden geïnformeerd over de eventuele realisatie van een balans van grondrechten.
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Lokin-Sassen (CDA), toe de formulering van de artikel 93 en 94 Grondwet te betrekken in een meer integrale grondwetsherziening (31 570) (T01443).	Kamerdebat 07-02-2012 Kabinetsreactie van 24 oktober 2011 (TK 31 570, nr. 20) op het advies van de Staatscommissie Grondwet (31.570).	Deze toezegging heeft betrekking op een algehele herziening van de Grondwet. De uitvoering van deze toezegging wordt op langere termijn meegenomen.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een opmerking van het lid Van Weerdenburg (PVV), toe een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren en na te gaan welke kosten gemaakt moeten worden om een adequaat referendum te organiseren (T02180).	Kamerdebat 14-12-2015 Begroting BZK/KR en Begrotingsstaat gemeentefonds 2016.	De commissie verplaatst de deadline van de toezegging naar 1 september 2016, korte aantekeningen d.d. 24 mei 2016 https://www.eerstekamer.nl/korteaantekening/20160524_14
De Minister zegt toe een platform Veilig en Integer Bestuur (schakelpunt) op te zetten en hierover de Tweede Kamer voor de herfst van 2016 nader te zullen informeren.	Kamerdebat 01-06-2016 Veilige Publieke Taak.	De Tweede Kamer wordt voor het herfstreces geïnformeerd.
De Minister zegt toe dat de bovengemiddelde slachtoffercijfers in Gelderland en Limburg door middel van gesprekken met deze provincies zullen worden verklaard. Over de uitkomsten wordt de Tweede Kamer voor de herfst van 2016 geïnformeerd.	Kamerdebat 01-06-2016 Veilige Publieke Taak.	De Tweede Kamer wordt voor het herfstreces geïnformeerd.
De Minister zegt toe te laten onderzoeken of er veiligheids-/risicoscans zijn die door gemeenten kunnen worden gebruikt. Ook hierover wordt de Kamer voor de herfst van 2016 geïnformeerd.	Kamerdebat 01-06-2016 Veilige Publieke Taak.	De Tweede Kamer wordt voor het herfstreces geïnformeerd.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren of de door het lid Koser Kaya voorgestelde optie van de invoering van een «defined contribution regeling» in de Appa het mogelijk maakt om de fondsvorming Appa eerder dan 2021 door te voeren.	Kamerdebat 25-05-2016 Rechtspositie politieke ambtsdragers.	Dit zal in het voorjaar van 2017 worden meegenomen in de rapportage van de resultaten van het evaluatieonderzoek naar de effecten van de gewijzigde uitkeringsafspraken («Dijkstalwetgeving»).
De Minister zegt toe de uitvoering van het referendum te evalueren en de Kamer hierover te informeren. Daarbij zal ook aandacht zijn voor de toegankelijkheid tot het referendum.	Brief MBZK d.d. 10 februari 2016 «Beantwoording KV 2016Z01336 en 2016Z02075».	Bij brief van 28 april 2016 is de Tweede Kamer geïnformeerd dat het haalbaar wordt geacht de evaluatie van het referendum van 6 april 2016 voor het einde van het zomer aan de Kamer toe te sturen. (TK 34 270, nr. 18).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe met min V&J de uitkomsten van de businesscase ondermijning schriftelijk aan de Kamer te sturen evenals informatie over het afpakkonds georganiseerde criminaliteit (onderdeel van de businesscase).	Kamerdebat 11-11-2015. Veilige Publieke Taak.	Het gaat hier om een onderzoek dat onder verantwoordelijkheid van V&J wordt uitgevoerd. Indien het onderzoek gereed is, zal het (tevens) naar de vaste cie voor Binnenlandse Zaken worden verstuurd.
De Minister zegt toe de Kamer na de zomer van 2016 te informeren over het onderzoek dat verricht zal worden naar de kosten die gemeenten maken voor het voorbereiden en organiseren van het referendum. De uitkomsten van het onderzoek zullen de basis vormen voor verder overleg met de VNG over de bekostigingswijze van toekomstige referenda, conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet.	Brief MBZK d.d. 12 januari 2016 «Kosten referendum».	MBZK is voornemens voor het einde van het a.s. zomerreces een evaluatie van het referendum naar beide Kamers te sturen. In die evaluatie zal hij de Kamers ook informeren over de uitkomsten van het onderzoek naar de kosten van het referendum.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe samen met belanghebbende partijen (waaronder gemeenten) en externe deskundigen (bijvoorbeeld wetenschappers) na te denken over mogelijke verbeteringen van het reisdocumentenstelsel. Over concrete maatregelen zal de Kamer medio 2016 geïnformeerd worden.	Brief MBZK d.d. 28 augustus 2015 inzake Uitkomst kostenonderzoek reisdocumentenproces G4-gemeenten.	De Tweede Kamer wordt voor het einde van 2016 geïnformeerd over de afhandeling van deze toezegging.
De Minister zegt toe de Kamer spoedig te informeren over de nieuwe cijfers uit de monitor Agressie en geweld openbaar bestuur 2015, die voor de zomer verwacht worden.	Brief MBZK d.d. 7 april 2016 «Beantwoording KV 2016Z04074 Bedreigingen van raadsleden».	De monitor wordt hoogstwaarschijnlijk eind september opgeleverd. Vervolgens verstuurt MBZK het rapport naar de Tweede Kamer.
De Minister zegt toe in de volgende voortgangsrapportage oBRP een (specifiekere) planning op te nemen met releases/tranches die inzichtelijk zijn voor de Kamer en aan te geven welke maatregelen op 5 risico's BIT worden getroffen.	Kamerdebat 20-04-2016 Beleidsdoorlichting overheid 2011–2014, en BRP met BIT-advies.	De Tweede Kamer ontvangt in oktober 2016 de volgende voortgangsrapportage van Operatie BRP.
De Minister zegt toe het aantal meldingen/fraudegevallen én het aantal gevallen opgelost in volgende rapportages over fraude aan de Tweede Kamer te melden.	Kamerdebat 20-04-2016 Beleidsdoorlichting overheid 2011–2014, en BRP met BIT-advies.	De rapportage waaraan de toezegging refereert, wordt eind 2016 verzonden aan de Tweede Kamer.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de uitkomsten met betrekking tot de uitvraag van de markt op grond van de specificaties voor de stemprinter en stemmenteller.	Brief MBZK d.d. 28 april 2016 «Specificaties voor stemprinter en stemmenteller».	De Tweede Kamer wordt uiterlijk 31 december 2016 geïnformeerd over de afhandeling van deze toezegging.
De Minister zegt toe de Kamer te informeren over de situatie in Caribisch Nederland betreffende de rol van volmachten in het verkiezingsproces.	Kamerdebat 12-11-2015 Evaluatie verkiezingen.	De toezegging is in behandeling genomen. De Kamer zal naar verwachting voor het eind van 2016 worden geïnformeerd.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe in het najaar van 2016 te zullen informeren over de uitkomsten van de evaluatie van de pilots.	Brief MBZK d.d. 24 juni 2016 inzake actieve openbaarmaking onderzoeksrapporten.	Over de uitkomsten van de evaluatie van de pilots rondom actieve openbaarmaking van onderzoeksrapporten wordt de Tweede Kamer in het najaar van 2016 nader geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de adviezen van de Kiesraad te willen gebruiken om te bezien waar deze aansluiten op de voornemens verbeteringen in de Kieswet aan te brengen en beide Kamers daarover nader te berichten.	Brief MBZK d.d. 4 juli 2014 «Aanbieding advies Kiesraad d.d. 18 april 2014».	De gesprekken hierover met de Kiesraad zijn afgerond. Er is onderzoek gaande naar een wetswijziging.
De Minister zegt toe in het voorjaar van 2016 de TK te informeren over de resultaten van het vervolgonderzoek kosten reisdocumenten.	Kamerdebat 26-11-2015 Basisregistratie Personen (BRP) en Paspoorten en Reisdocumenten.	De Tweede Kamer wordt voor het einde van 2016 geïnformeerd over de afhandeling van deze toezegging.
De Minister zegt toe eind 2016 de rapportage van de Werkplaats Maak de Buurt aan de Kamer te sturen.	Brief MBZK d.d. 16 november 2015 «Standpunt Buurtrechten».	De Tweede Kamer ontvangt eind 2016 de rapportage van de Werkplaats Maak de Buurt.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Koole (PvdA), toe de mogelijkheid van een instrumentondersteuning voor lokale politieke partijen ten behoeve van financiële rapportage te betrekken bij de voorbereiding van het wetsvoorstel dat de financiering van deze partijen regelt (T01688).	Kamerdebat 26-02-2013 32 752 Regels inzake de subsidiëring en het toezicht op de financiën van politieke partijen (Wet financiering politieke partijen).	Op 24 april 2016 is bij beantwoording van commissiebrief een verzoek naar de Eerste Kamer gezonden de einddatum te verschuiven naar 1-1-2017 (ipv 1-1-2016)
De Minister zegt toe in de volgende voortgangsrapportage van Operatie BRP (gepland voor april 2015) de Kamer te informeren over de impact op Operatie BRP (qua planning en financiën) van het opnemen van het buitenlands persoonsnummer in de BRP.	Kamerdebat 25-02-2015 Legale identiteitswisselingen en reisdocumenten.	De Tweede Kamer is in de reguliere voortgangsrapportages van Operatie BRP geïnformeerd over de stand van zaken. In de komende voortgangsrapportages (oktober 2016 en april 2017) wordt de Tweede Kamer nader geïnformeerd.
De Minister zegt de Eerste Kamer een integrale evaluatie in 2016 toe, naar aanleiding van een vraag van het lid Lokin-Sassen, van de effecten van de eerdere wijzigingen van de Appa-uitkeringsaanspraken uit 2010 (verkorting uitkeringsduur en invoering sollicitatieplicht) voor alle Appa-gerechtigden (T01602).	Kamerdebat 11-09-2012 Wet aanpassing uitkeringsduur Appa (33.298).	Beide Kamers zullen in het voorjaar van 2017 worden geïnformeerd over de resultaten van het evaluatieonderzoek naar de effecten van de gewijzigde uitkeringsafspraken, de zogeheten Dijkstalwetgeving.
De Minister zegt toe oog te houden op uitvoering van de Verordening Europese politieke partijen (inwerkingtreding: 2017), en de Kamer hierover te informeren.	Kamerdebat 11-09-2014 Verkiezingsaan gelegenheden.	De verordening treedt op 1 januari 2017 in werking. De Kamer zal nadat de eerste ervaringen met de verordening zijn opgedaan worden geïnformeerd. Het ligt in de rede dat dit medio 2017 zal zijn.
De Minister zegt toe het programma Veilige Publieke taak in 2017 te evalueren.	Kamerdebat 01-06-2016 Veilige Publieke Taak.	De Tweede Kamer wordt in de loop van 2017 geïnformeerd.
De Minister zegt toe in de evaluatie in 2017 van de zogenaamde Dijkstalwetgeving uit 2010 over de rechtspositie van politieke ambtsdragers de vraag van het lid Fokke of het gerechtvaardigd is dat politieke ambtsdragers geen sollicitatieplicht kennen gedurende de eerste drie maanden na hun aftreden mee te nemen.	Kamerdebat 25-05-2016 Rechtspositie politieke ambtsdragers.	De beantwoording van de vraag zal in het voorjaar van 2017 worden meegenomen bij de rapportage van de resultaten van het evaluatieonderzoek naar de effecten van de gewijzigde uitkeringsafspraken («Dijkstalwetgeving»).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe bij de evaluatie Dijkstalwetgeving ten behoeve van het oordeel van de Tweede Kamer een voorstel te doen voor een permanente Adviescommissie die gevraagd en ongevraagd advies kan geven over rechtspositionele aangelegenheden die de politieke ambtsdragers betreffen, zodat de Kamer in staat wordt gesteld goede, weloverwogen en onderbouwde beslissingen te nemen.	Kamerdebat 25-05-2016 Rechtspositie politieke ambtsdragers.	Het voorstel voor een adviescommissie zal in het voorjaar van 2017 worden opgenomen in de rapportage van de resultaten van het evaluatieonderzoek naar de effecten van de gewijzigde uitkeringsafspraken («Dijkstalwetgeving»).
De Minister zegt toe op voorstel van het lid Bisschop de doorgevoerde rechtspositionele wijzigingen van de afgelopen jaren (toen de visie er nog niet was) tegen het toetsingskader van de visie aan te houden om te bezien of deze, gezien deze visie, ook bij nadere beschouwing redelijk en billijk zijn te achten, en in 2017 in het kader van de evaluatie de Tweede Kamer te informeren.	Kamerdebat 25-05-2016 Rechtspositie politieke ambtsdragers.	Dit zal in het voorjaar van 2017 worden meegenomen in de rapportage van de resultaten van het evaluatieonderzoek naar de effecten van de gewijzigde uitkeringsafspraken («Dijkstalwetgeving»).
De Minister zegt toe de werking van de wet, binnen de jaarschijven die het indienen van jaarverslagen en de controle daarop van accountants met zich meebrengen, na de eerstvolgende Tweede Kamerverkiezingen te evalueren.	Kamerdebat 25-01-2012 Wet financiering politieke partijen (32 752) + Wijziging van de Wet subsidiëring politieke partijen met het oog op verlaging van de subsidies (31 906) 1e termijn.	De Minister van BZK neemt de toezegging mee in de evaluatie van de wet, die naar verwachting eind 2017 zal worden afgerond.
De Minister zegt toe in de evaluatie aandacht te schenken aan de aanwijzing van lokale afdelingen als neveninstellingen en het eventueel doorsluizen van giften aan lokale afdelingen naar landelijke partijen.	Kamerdebat 25-01-2012 Wet financiering politieke partijen (32 752) + Wijziging van de Wet subsidiëring politieke partijen met het oog op verlaging van de subsidies (31 906) 1e termijn.	De Minister van BZK neemt de toezegging mee in de evaluatie van de wet, die naar verwachting eind 2017 zal worden afgerond.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Koole (PvdA), toe bij de evaluatie over vijf jaar het principe van gelijkheid van kansen mee te wegen en te bezien of dit tot een giftenmaximum moet leiden (T01682).	Kamerdebat 26-02-2013 32 752 Regels inzake de subsidiëring en het toezicht op de financiën van politieke partijen (Wet financiering politieke partijen).	De Eerste Kamer wordt eind 2017 geïnformeerd.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Van Bijsterveld (CDA), toe de keuze voor het sanctiestelsel te betrekken bij de evaluatie van de wet (T01686).	Kamerdebat 26-02-2013 32 752 Regels inzake de subsidiëring en het toezicht op de financiën van politieke partijen (Wet financiering politieke partijen).	De Eerste Kamer wordt eind 2017 geïnformeerd.
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid De Graaf (D66), toe de lacune van kandidaten die zich hebben afgesplitst, zich niet als vereniging organiseren en daardoor niet (direct) onder de wet vallen, bij een volgende gelegenheid te dichten, wanneer dit in de praktijk voorkomt (T01687).	Kamerdebat 26-02-2013 32 752 Regels inzake de subsidiëring en het toezicht op de financiën van politieke partijen (Wet financiering politieke partijen).	De Eerste Kamer wordt eind 2017 geïnformeerd. De toezegging zal worden meegenomen bij de evaluatie van de wet, die voor over enkele jaren voorzien is.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe een kabinetsreactie op te stellen over het EU-burgerschap rapport en aan de Tweede Kamer in mei 2016 te doen toekomen.	Brief MBZK d.d. 16 oktober 2015 «Verzoek om reactie op raadpleging van de Europese Commissie inzake EU-burgerschap».	In eerste instantie zou de Europese Commissie op 9 mei (dag van Europa) met een nieuw EU-burgerschap rapport komen. Dit is echter uitgesteld (waarschijnlijk vanwege het referendum over de Brexit). De Commissie komt waarschijnlijk in september/oktober met het rapport.
De Minister zegt toe, na het rapporteren van de commissie Kuipers begin juni 2016 en een voorstel voor vervolgstappen aan het Kabinet vóór het zomerreces, de Kamer daarover dan zo spoedig mogelijk te informeren.	Brief MBZK d.d. 18 april 2016 «Evaluatie pilots eID».	In de kabinetsbrief van augustus/ september 2016 aan de Tweede Kamer wordt hierop nader ingegaan.
De Minister zegt de Tweede Kamer een brief toe over de planning evaluatie pilots (publiek én privaat en tijdstip beslissing GO/NO-GO).	Kamerdebat 20-04-2016 Beleidsdoorlichting overheid 2011–2014, en BRP met BIT-advies.	In de kabinetsbrief van augustus/ september 2016 aan de Tweede Kamer wordt hierop nader ingegaan.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe medio 2016 te zullen informeren over de conclusies, de aanbevelingen voor de vervolgstappen en de mogelijk daaruit voortvloeiende aanpassingen in het ontwerp van Idensys respectievelijk de publieke eID-middelen.	Brief MBZK d.d. 30 juni 2015 inzake pilotvoorwaarden en pilotcriteria eID Stelsel.	In de kabinetsbrief van augustus/ september 2016 aan de Tweede Kamer wordt hierop nader ingegaan.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe volgend jaar te informeren over nadere voorstellen, onder meer op het gebied van «privacy by design».	Brief MBK d.d. 30 juni 2015 inzake Pilotvoorwaarden en pilotcriteria eID Stelsel.	In de kabinetsbrief van augustus/ september 2016 aan de Tweede Kamer wordt hierop nader ingegaan.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe een analyse van de kosten en baten toe te sturen van overheidsdata en de resultaten daarvan.	Brief MBZK d.d. 3 juni 2015 inzake kabinetsreactie op het eerste en tweede trendrapport van de Algemene Rekenkamer.	De Minister zal begin 2017 rapporteren aan de Tweede Kamer.
De Minister van V&J zegt namens de Minister van BZK toe dat de Kamer over een jaar door de Minister van BZK wordt geïnformeerd, indien mogelijk in het openbaar, of er onderzoeken hebben plaatsgevonden naar de buitenlandse financiële en personele steun aan moskeeën en organisaties waarbij het ernstige vermoeden is van antidemocratische invloeden, en wat in algemene zin daar de conclusie van is geweest.	Dertigledendebat over de bouw van een nieuwe moskee in Gouda op 11 juni 2015.	De Minister informeert de Tweede Kamer in het najaar van 2016.

B.2 Uitgevoerde toezeggingen

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Koole (PvdA), toe de werknemersorganisaties te betrekken bij de uitvoering van de onderdelen van het regeerakkoord over maximering van salarissen (T01604)	Kamerdebat 06-11-2012 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (32 600).	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 26 april 2016 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 32 600, P).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister spant zich in om het wetsvoorstel WNT-3 voor het zomerreces aan de Tweede Kamer aan te bieden. Of dit haalbaar is, is ondermeer afhankelijk van de benodigde afstemming met de betrokken departementen en – met name – de consultatie met sociale partners. Daarnaast is advisering van de Raad van State noodzakelijk.	Kamerdebat 27-01-2016 Evaluatie van de Wet normering topinkomens (WNT).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 april 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 111 nr. 99).
De Minister zegt toe bereid te zijn tot wetswijzigingen om schijnconstructies te stoppen, mocht de evaluatie van de wet daartoe aanleiding geven	Kamerdebat 13-10-2015 Mondelinge vraag van het lid KERSTENS (PvdA) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het bericht «Rotterdam straft topinkomens in de zorg» (Ad.nl, 9 oktober 2015).	Afgedaan. De op 16 februari 2016 aangenomen motie Kerstens vervangt deze toezegging volledig.
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over protocollen en modellen die het stellen van decentrale normen ondersteunen. De Minister spant zich in om dit in het eerste kwartaal van 2015 te doen, maar is daarbij afhankelijk van de gesprekspartners (VNG en IPO).	Kamerdebat 16-10-2014 Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT (33 978) + Reparatiewet WNT (34 017) (plenaire afronding in één termijn).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 111 nr. 88).
De Minister zegt toe de Kamer voor de zomer te informeren over de voortgang van het proces van het vaststellen van de sectorale regelgeving voor 2016.	Kamerdebat 05-02-2015 Uitvoering Wet verlaging bezoldigingsmaximum.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 111 nr. 88).
De Minister zegt toe dat de algemene maatregel voor bestuur voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking («interimmers») die in de WNT 2 is opgenomen, er in de eerste helft van 2015 komt. De Tweede Kamer wordt over de inhoud van deze AMvB geïnformeerd.	Kamerdebat 16-10-2014 Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT (33 978) + Reparatiewet WNT (34 017) (plenaire afronding in één termijn).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 111 nr. 88).
De Minister zegt toe, nav motie Segers c.s., in overleg te treden met de decentrale overheden en spoedig met een voorstel te komen dat het mogelijk maakt dat decentrale overheden eigen normen kunnen stellen met betrekking tot het bezoldigingsmaximum. Er moet echter wel ruimte zijn om open met de decentrale overheden te overleggen. Daarnaast zullen Justitie en VWS bij dit overleg betrokken worden.	Kamerdebat 30-01-2014 Aanpassingswet Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (33 715).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 111 nr. 88).
De met het toezicht op de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) belaste Eenheid toezicht WNT zal nader onderzoeken of al deze componenten terecht en op de juiste grondslag zijn toegekend en de Minister zal de Tweede Kamer informeren zodra dit onderzoek is afgerond	Brief MBZK d.d. 22 juni 2015 inzake aanbieding antwoord Kamervragen met kenmerk 2015Z10156 .	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 111 nr. 88).
De Minister zegt toe binnen een maand met een brief zal komen waarin zal worden weergegeven wat de staffels zullen worden	Kamerdebat 13-10-2015 Mondelinge vraag van het lid KERSTENS (PvdA) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het bericht «Rotterdam straft topinkomens in de zorg» (Ad.nl, 9 oktober 2015).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 111 nr. 89).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Kamer voorafgaand aan de begrotingsbehandeling (voor dinsdag 17 november 2015) schriftelijk te informeren over de argumenten om de startsubsidie voor het EVPT niet te verlengen	Kamerdebat 11-11-2015 Veilige Publieke Taak.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 28 684 nr. 456).
De Minister zegt toe de Kamer voorafgaand aan de begrotingsbehandeling (voor dinsdag 17 november 2015) schriftelijk te informeren hoeveel verstoringen van de lokale democratie er zijn geweest en wat daarop de reacties zijn geweest (jurisprudentie)	Kamerdebat 11-11-2015 Veilige Publieke Taak.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 28 684 nr. 456).
De Minister zegt toe de Kamer voorafgaand aan de begrotingsbehandeling (voor dinsdag 17 november 2015) schriftelijk te informeren over de mogelijkheden voor een beschavingsoffensief. Ook de inzet van omstanders bij incidenten van agressie en geweld wordt meegenomen.	Kamerdebat 11-11-2015 Veilige Publieke Taak.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 november 2015 per brief geïnformeerd (2015–2016, 28 684 nr. 456).
De Minister zegt toe de Kamer een overkoepelend evaluatierapport inclusief het standpunt van het kabinet samen met de WNT-jaarrapportage over verslagjaar 2014, na behandeling in de ministerraad in de loop van de maand december 2015 toe te sturen.	Brief MBZK «Voortgang normering topinkomens» d.d. 16 november 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 366 nr. 1).
De Minister zegt toe de (resultaten van de) beleidsverkenning naar de uitbreiding van de reikwijdte van de WNT naar alle medewerkers in de (semi-)publieke sector (WNT 3) in de eerste helft van 2015 naar de Tweede Kamer te sturen.	Kamerdebat 16-10-2014 Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT (33 978) + Reparatiewet WNT (34 017) (plenaire afronding in één termijn).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 111 nr. 87).
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Van Bijsterveld, Ester, Engels en De Boer, toe dat hij binnen twee jaar met de evaluatie van de effecten van de wet zal komen, en daarbij aandacht zal besteden aan: – de effecten op de zorgsector; – het sanctieregime; – de kwaliteit van nieuw aangetrokken topfunctionarissen; – het effect op het loongebouw.(T01603)	Kamerdebat 06-11-2012 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (32 600).	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 32 600 nr. O).
De Minister zegt toe dat in de evaluatie van de WNT zal worden gekeken naar de kwaliteit van het openbaar bestuur en zal er aandacht zijn voor internationale vergelijking.	Kamerdebat 16-10-2014 Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT (33 978) + Reparatiewet WNT (34 017) (plenaire afronding in één termijn).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 111 nr. 87).
De Minister zegt toe dat er gelijktijdig met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel een ambtenarenstatuut met flankerend beleid zal worden ingevoerd	Kamerdebat 23-01-2014 Initiatiefvoorstel Van Weyenberg/Van Hijum; Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (32 550) 2e termijn antwoord.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 111 nr. 87).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe te berichten over de conclusies van het onderzoek en en het oordeel van de Minister over de vertrekregeling	Brief MBZK d.d. 22 juni 2015 inzake Aanbieding antwoord Kamervragen met kenmerk 2015Z10174 .	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, Aangangslnr. 2665).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Kamer nader te berichten indien uit nader onderzoek mbt de toelaatbaarheid van de vertrekregeling en de wijze waarop beide partijen de op hen rustende verplichting tot het zoeken van andere passende werkzaamheden nakomen, blijkt dat dat de vertrekregeling geheel of gedeeltelijk in strijd is met WNT.	Brief MBZK d.d. 22 juli 2015 «Beantwoording Kamervragen met kenmerk 2015Z10174 .	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, Aanhangselnr. 1147).
De Minister zegt toe de Eerste Kamer nader te informeren over de reactie van de VNG en IPO op de ontwerphandreiking	Brief MBZK d.d. 8 juli 2015 inzake voortgang normering topinkomens (semi)publieke sector.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 111 nr. 92).
De Minister zegt toe dat de Eenheid toezicht WNT een nader onderzoek zal starten naar wie gedurende het jaar 2014 feitelijk leiding gaf aan de organisatie (netbeheerder Alliander) en voor de toepassing van de Wet normering topinkomens (WNT) als topfunctionaris moet worden aangemerkt	Brief MBZK d.d. 27 augustus 2015 «Beantwoording Kamervragen met kenmerk 2015Z14747 ».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 25 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, Aanhangselnr. 1284).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe het rapport van de Studiegroep Openbaar Bestuur voor het meireces 2016 aan de Kamer te bieden.	Brief MBZK d.d. 6 november 2015 «Schriftelijke beantwoording op vragen gesteld tijdens de eerste termijn van de begrotingsbehandeling BZK 2016».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 31 490 nr. 198).
De Minister zegt toe alsnog uitvoering te geven aan de motie Schouw/Taverne en voor het einde van april 2016 een voorstel van wet tot intrekking van de Zondagswet in consultatie te doen.	Kamerdebat 10-03-2016 Verzamel algemeen overleg.	Afgedaan. Het conceptwetsvoorstel is op 18 april 2016 in consultatie gegaan, evenals de internetconsultatie.
De Minister zegt toe het onderzoek naar de mogelijkheden voor gemeenten om voor, tijdens en na het herindelingsproces actief te sturen op efficiency-voordelen medio voorjaar 2016 aan de Tweede Kamer te zenden	Brief MBZK d.d. 12 augustus 2015 inzake antwoorden Kamervragen over het bericht dat de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude zichzelf in de verkoop zet.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 29 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 28 750 nr. 63).
De Minister zegt toe na ontvangst van het onderzoek van het CBP de Tweede Kamer in het voorjaar van 2016 te informeren over de uitvoering van de motie Veldman over privacybescherming	Kamerdebat 09-12-2015 Decentralisatie en participatie.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 29 april 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 761 nr. 98).
De Minister zegt toe in de volgende rapportage aandacht te schenken aan het leveren van maatwerk bij invoering van de Participatiewet. Die rapportage zal ongeveer over een halfjaar naar de Kamer komen	Kamerdebat 09-12-2015 Decentralisatie en participatie.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 22 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-VII nr. 61).
De Minister zegt toe na te gaan of het onderzoek van TNO openbaar gemaakt kan worden	Kamerdebat 10-03-2016 Verzamel algemeen overleg.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 21 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 696 nr. 41).
Het kabinet zoekt – samen met de ARK – naar de wijze waarop het beschikbaar stellen van open data kan worden versneld en vergroot. Het kabinet zal in de Miljoenennota 2015 concrete stappen zetten bij het onsluiten van informatie, ook informatie die is verbonden met de begroting (Van Hijum houdt hierop zijn motie 33 930, nr. 7 aan)	Kamerdebat 28-05-2014 Verantwoordingsdebat 2013.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 32 802 nr. 12).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Kamer in het voorjaar van 2015 te berichten over de voortgang en uitkomsten van de pilots actieve openbaarmaking van onderzoeksrapporten bij OCW en BZK	Brief MBZK d.d. 2 juli 2014 «Kabinetsreactie op de motie Voortman».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 26 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 32 802 nr. 13).
De Minister zegt toe om in het voorjaar van 2015 een rijksbreed overzicht van beschikbare data te kunnen presenteren op data.overheid.nl. Deze gaat vergezeld van een leidraad voor het gebruik van open data.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 32 802 nr. 16).
De Minister zegt toe de reactie op de buurtrechtennotitie van mevrouw Tanamal (na het zomerreces) naar de Tweede Kamer te sturen	Kamerdebat [23-04-2015] – Agenda Lokale democratie, Doe-democratie.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 065 nr. 4).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe een brief met uitgangspunten en criteria pilots eID stelsel	Kamerdebat 20-05-2015 ICT-aangelegenheden, digitale dienstverlening door de overheid.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 1 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 26 643 nr. 363).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe vertrouwelijke inzage in externe audit DigiD toe te sturen	Kamerdebat 20-05-2015 ICT-aangelegenheden, digitale dienstverlening door de overheid.	Afgedaan. De Tweede Kamer heeft in de week van 6 juli 2015 een vertrouwelijke brief ontvangen.
De Minister zegt toe de Kamer medio 2015 te informeren over het onderzoek naar de kosten van het aanvraag-en uitgifteproces voor paspoorten en identiteitskaarten bij de G4-gemeenten en hoe die leiden tot de gewenste kostenbeheersing	Brief MBZK d.d. 16 december 2014 «Transparantie van leges reisdocumenten en mogelijkheden voor kostenbeheersing».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 1 september per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 25 764 nr. 92).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer in mei 2015 te rapporteren over de broncode en gebleken interesse	Kamerdebat 25-06-2014 Digitale overheid.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 27 859 nr. 81).
De Minister zegt toe de klachtbehandeling in het sociaal domein te bespreken tijdens de volgende Regietafel Decentralisaties en de Kamer hiervan op de hoogte te stellen. Daarbij zal in het bijzonder worden ingegaan op eventuele knelpunten die in de praktijk kunnen ontstaan bij klachten ten aanzien van private instanties	Kamerdebat 03-12-2014 Jaarverslagen Nationale ombudsman over 2012 en 2013.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-VII nr. 56).
De Minister zegt de Tweede Kamer de Nationale Open Data Agenda toe te sturen voor het AO open data op 8 december.	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 30 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 802 nr. 20).
De Minister zegt toe dat voor het kerstreces 2015 de Kamer een brief ontvangt met daarin informatie over welke organisaties zijn aangesloten op SILA en wat voor soort organisaties kunnen aansluiten	Kamerdebat 26-11-2015 Basisregistratie Personen (BRP) en Paspoorten en Reisdocumenten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 4 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 27 859 nr. 84).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Kamer vóór de Kerst een brief te sturen met daarin de volgende punten verwerkt: – de toezegging om in te gaan op de eisen waaraan buitenlandse bedrijven moeten voldoen om toegang te krijgen tot de Nederlandse markt. Hoe gaan zij bijv. om met privacybescherming? – de toezegging om op te nemen waarom er sprake is van een publiek-privaat stelsel en waarom niet alleen van een publiek regime? – de toezegging om in te gaan op de uniformering van regimes mbt veiligheids- en betrouwbaarheidseisen en audits uit te voeren; – het al of net anoniem kunnen winkelen op internet; – wanneer de BIT-toets kan worden uitgevoerd; – ingaan op de wens van de Kamer om eerst een publiek middel te hebben, voordat er private middelen beschikbaar zijn; – antwoorden op de, veelal technische, vragen van het lid Verhoeven; Ook moet de wetenschap worden betrokken.	Kamerdebat 25-11-2015 Pilotvoorwaarden en pilotcriteria eID Stelsel.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 379).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe te informeren over de ambities met betrekking tot publicatie beschikbare datasets	Brief MBZK d.d. 21 mei 2015 inzake voortgang in het gebruik van open data.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 30 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 802 nr. 20).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe in het najaar de criteria SMARTER geformuleerd toe te sturen	Brief MBZK d.d. 30 juni 2015 inzake Pilotvoorwaarden en pilotcriteria eID Stelsel.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 371).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe voor het einde van het jaar de beleidsdoorlichting over de dienstverlenende en innovatieve overheid over de periode 2011–2014 toe te zenden.	Brief MBZK d.d. 6 november 2015 «Schriftelijke beantwoording op vragen gesteld tijdens de eerste termijn van de begrotingsbehandeling BZK 2016».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 985 nr. 19).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe een brief over het oplossen van de openstaande ARK bevindingen bij DigiD	Kamerdebat 20-05-2015 ICT-aangelegenheden, digitale dienstverlening door de overheid.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 24 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 372).
De Minister zegt toe het onafhankelijk oordeel van prof. dr. P.H.M. van Hoesel, die erop toeziet dat het onderzoeksbureau het onderzoek beleidsdoorlichting van artikel 6.1, 6.2 en 6.3 volgens de regels van de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE) uitvoert, naar de Tweede Kamer te sturen	Brief MBZK d.d. 7 april 2015 inzake Beleidsdoorlichting artikel 6.1, 6.2 en 6.3 begroting Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 985 nr. 19).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe een brief over de stand van zaken GDI – eind van het jaar (monitor digitale overheid)	Kamerdebat 20-05-2015 ICT-aangelegenheden, digitale dienstverlening door de overheid.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 381).
De Minister zegt toe in januari 2016 de TK te informeren dmv een brief over Operatie BRP, met daarin een toelichting op de aanpak naar aanleiding van adviezen van het BIT.	Kamerdebat 26-11-2015 Basisregistratie Personen (BRP) en Paspoorten en Reisdocumenten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 februari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 27 859 nr. 88).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe om op korte termijn een brief naar de Tweede Kamer te sturen om de criteria voor de pilots meer helder te maken. Deze brief zal gezamenlijk met de verantwoordelijke bewindspersonen (Minister EZ, Staatssecretaris FIN) worden ondertekend.	Kamerdebat 25-11-2015 Pilotvoorwaarden en pilotcriteria eID Stelsel.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 379).
De Minister zegt toe in het voorjaar van 2016 de Kamer een brief ontvangt met informatie (na gesprek hierover met SILA) over hoe mensen beter kunnen worden geïnformeerd over mogelijkheden om zich uit de administratie van Sila en de aangesloten organisaties te laten uitschrijven en mogelijkheid van burgers om bezwaar te maken tegen verstrekking van gegevens uit BRP	Kamerdebat 26-11-2015 Basisregistratie Personen (BRP) en Paspoorten en Reisdocumenten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 februari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 27 859 nr. 87).
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Van Bijsterveld (CDA) en Meijer (SP), toe om, als bij de overgang van taken van de gemeenschappelijke Wgr-plusstructuren naar de provincie de belangen van de gemeenten in de knel komen, dit in het overleg over de financiële verhoudingen tussen Rijk, provincies en gemeenten aan de orde te stellen en zich in te zetten voor een goede balans tussen de provincies en de gemeenten (T02048)	Kamerdebat 16-12-2014 Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enkele andere wetten in verband met de afschaffing van de plusregio's (33 659).	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK beleid.
De Minister zegt toe, op voorstel van de commissie Van Beek, een groep van (externe) deskundigen samen te stellen die de specificaties uitwerkt voor de stemprinter en de stemmenteller en de Kamer hierover voor het zomerreces nader te informeren.	Brief MBZK d.d. 13 februari 2015 «Elektronisch stemmen en tellen in het stemlokaal».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 829 nr. 11).
De Minister zegt toe voor het zomerreces de evaluatierapporten mbt de waterschapsverkiezingen, zowel van het Ministerie van BZK als van de Kiesraad (en het advies van deze laatste aan MBZK) aan de Kamer te sturen, voorzien van een reactie.	Brief MBZK d.d. 2 maart 2015 «Evaluatie waterschapsverkiezingen».	Afgedaan. De Tweede Kamer is 3 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 142 nr. 51).
De Minister zegt toe in de evaluatie van de verkiezingen van 18 maart 2015 mee te nemen of gemeenten voor deze verkiezingen van zoveel mogelijk geregistreerden zekerheid krijgen of uitsluiting terecht is en de Kamer hierover met de alsdan beschikbare gegevens te informeren.	Brief MBZK d.d. 25 februari 2015 «Uitsluiting kiesrecht».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 142 nr. 51).
De Minister zegt toe bij de aankomende verkiezingen het fenomeen stemfies nadrukkelijk te monitoren	Kamerdebat 13-11-2014 Evaluatie verkiezingen.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 142 nr. 51).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe bereid te zijn om te kijken of er overgegaan moet worden tot het invoeren van een grenseffectentoets. Daarbij wordt ook uitgezocht wanneer er een voorstel in de EK is geweest voor een grenseffectentoets voordat de Minister met voorstellen komt en de Kamer hierover informeert	Kamerdebat 06-11-2014 Begrotingsbehandeling BZK 2015 (1e termijn Minister en 2e TK).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 32 851 nr. 27).
De Minister zegt toe de mogelijkheden te gaan onderzoeken om de wettelijke bepalingen aan te passen om het goed functioneren van rekenkamers verder te bevorderen. Bovendien zullen de voordelen van de gemeenschappelijke rekenkamers nog eens helder bij gemeenten onder de aandacht worden gebracht. Bij dit proces zullen de NVRR en de VNG worden betrokken en de Kamer zal hierover vóór het zomerreces 2015 worden geïnformeerd	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 13 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-VII nr. 54).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe te informeren over lokale rekenkamers (voor het zomerreces). Tevens zal daarbij ook de reactie met standpunt inzake de position paper over de rekenkamerfunctie bij de waterschappen betrokken worden	Kamerdebat 23-04-2015 Agenda Lokale democratie, Doe-democratie.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 13 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-VII nr. 54).
De Minister zegt de Tweede Kamer een brief toe over tijdpad deskundigengroep elektronisch stemmen en tellen	Kamerdebat 22-04-2015 Kiesrecht-aangelegenheden.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 829 nr. 11).
De Minister neemt zich voor de waterschapsverkiezingen te organiseren op basis van de Kieswet. Aangezien deze verkiezingen nu plaatsvinden op grond van de Waterschapswet, dient de Kieswet veranderd te worden.	Kamerdebat 19-12-2012 Begroting BZK rest.	Afgedaan. De waterschapsverkiezingen hebben op 18 maart 2016 plaatsgevonden.
De Minister zegt de Tweede Kamer toe het tussenbericht van de Deskundigengroep naar de Kamer te sturen	Brief MBZK d.d. 10 juni 2015 inzake deskundigengroep elektronisch stemmen en tellen in het stemlokaal.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 oktober 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 33 829 nr. 13).
De Minister zegt toe de gemeenten met rekenkamers «op afroep» te informeren over zijn standpunt terzake.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 13 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-VII nr. 54).
De Minister zegt toe de effecten van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen op het punt van de studentenflats en zorginstellingen te volgen in de Periodieke onderhoudsrapporten bij het gemeentefonds. In de tweede fase groot onderhoud wordt bekeken welke (structurele) maatregelen al mogelijk zijn. Hierover zal desgewenst worden gesproken met een delegatie van BAG-gemeenten als er meer duidelijkheid is over het vervolg.	Kamerdebat 04-09-2014 Gemeentefonds.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-B nr. 4).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te berichten over de uitkomsten van het gesprek met de VNG over de kosten van uitvoering van het referendum op 6 april a.s. Daarnaast zal de Kamer vóór de begrotingsbehandeling BZK geïnformeerd worden over de cijfers van de eventuele ja-campagne	Kamerdebat 03-11-2015 Mondelinge vraag van het lid VAN RAAK (SP) aan de Minister voor Wonen en Rijksdienst, bij afwezigheid van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, over de waarschuwing dat gemeenten te weinig geld krijgen om het referendum te organiseren (Binnenlandsbestuur.nl, 30 oktober 2015).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 270 nr. 4).
De Minister zegt toe voor het eind van 2013 de Kamer informeren over de uitkomsten van het empirisch onderzoek naar de ontwikkeling van het burgerschap en daarbij verslag doen van – Overleg met het NGB over de ondersteuning van (ook ervaren) burgemeesters bij crisissituaties; – Overleg met de CdK's over het benoemen van waarnemers en de inbreng van gemeenteraden daarbij; – Overleg met het NGB en de CdK's over de ontwikkeling van herbenoemingprocedures	Kamerdebat 06-06-2013 Taken en verantwoordelijkheden burgemeesters.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 31 570 nr. 31).
De Minister zegt toe de Kamer nader te informeren over het onderzoek mbt hoe vaak de Zondagswet wordt toegepast en hoe dat wordt ervaren. Ook zal in kaart worden gebracht wat de gevolgen zijn van het intrekken van de wet en hoe dat zal worden ervaren.	Brief MBZK d.d. 16 oktober 2014 «Zondagswet».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 26 oktober 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-VII nr. 10).
De Minister zegt toe samen met min V&J rondetafelgesprekken met burgemeesters te organiseren over hoe om te gaan met bedreigingen op lokaal niveau. Bovendien zal het trainingsprogramma over hoe om te gaan met intimidaties en bedreigingen beschikbaar worden gesteld voor alle burgemeesters. Terugkoppeling naar de Tweede Kamer zal in een gezamenlijke brief met min V&J gebeuren.	Kamerdebat 31-03-2015 Mondelinge vraag van het lid VAN OOSTEN (VVD) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het bericht waarin burgemeesters in Brabant de macht van criminelen zien groeien en zich door criminelen geïntimideerd voelen (Volkskrant, 28 maart 2015).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 28 684 nr. 455).
De Minister zegt toe in overleg met de Kiesraad te bezien hoe de Kieswet inzichtelijker kan worden gemaakt	Kamerdebat 13-11-2014 Evaluatie verkiezingen.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 31 142 nr. 52).
De Minister zal een uitgewerkt voorstel betreffende het beëindigen van de krimpstaf per 2016 en het toekennen van de betreffende middelen via een decentralisatieuitkering aan 8 gemeenten binnen de door het kabinet aangewezen krimpregio's ná weging van de adviezen van de VNG en de Rfv aan de TK sturen.	Brief min W&R d.d. 25 maart 2015 «Beantwoording Kamervragen van de Commissie Wonen en Rijksdienst over de Beleidsdoorlichting van het Programma Bevolkingsdaling (kenmerk 2014Z23805)».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-B nr. 29).
De Minister zegt toe de uitkomsten van het onderzoek (verruiming van het gemeentelijke belastinggebied) aan de Tweede Kamer toe te zenden.	Brief MBZK d.d. 4 mei 2015 inzake verzoek van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken om een reactie op een brief van het Rfv met betrekking tot uitbreiding van het lokaal belastinggebied.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 19 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 32 140 nr. 13).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
Het kabinet zegt toe de viermaandelijke rapportages van de Transitiecommissie Sociaal Domein aan de Tweede Kamer te sturen	Kamerdebat 18-09-2014 Algemene Politieke Beschouwingen (rest).	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK beleid.
De Minister zegt toe te bevorderen dat er voor uitvaartverzorgers een heldere procedure komt over hoe om te gaan met overledenen die op het moment van overlijden een besmettelijke ziekte hadden en de Kamer hierover te informeren	Kamerdebat 16-10-2014 Lijkbezorging.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 29 februari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 696 nr. 40).
De Minister zegt toe samen met de Staatssecretaris van Financiën en de VNG te onderzoeken of en hoe een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied vorm en draagvlak kan krijgen.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 19 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 32 140 nr. 13).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe de mogelijkheden te verkennen om naar Deens voorbeeld bij wijze van experiment knellende regels buiten werking te stellen. De looptijd van de regeling is een jaar. Na afloop van de regeling wordt de Kamer geïnformeerd over de geleerde lessen en opgedane inzichten.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 13 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-VII nr. 17).
De Minister zegt toe in overleg met de VNG de Kamer (naar verwachting zomer 2015) te informeren over de bestaande wensen in het veld en de mogelijkheden om experimenten uit te voeren mbt een samenwerkingsbestuurder.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 17 februari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-VII nr. 57).
De Minister zegt toe in den brede en niet alleen ten aanzien van de G1000 te onderzoeken of in de Gemeentewet en/of in andere wetgeving een algemene wettelijke basis kan komen voor burgerinitiatieven of, andersom, juist belemmeringen moeten worden weggenomen.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 16 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 065 nr. 9).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer voor eind 2015 over de voortgang en resultaten van het Actieteam grensoverschrijdende economie en arbeid te zullen informeren	Brief MBZK d.d. 17 juli 2015 inzake grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en arbeid.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 22 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 32 851 nr. 29).
De Kiesraad heeft in zijn advies van 12 juni 2015 over »Strafbepalingen in het verkiezingsproces« voorgesteld het benaderen van kiezers om een volmacht af te geven strafbaar te stellen. De Minister zegt de Tweede Kamer toe hier voor het einde van het jaar nader op in te gaan	Brief MBZK d.d. 1 juli 2015 inzake evaluatie gecombineerde provinciale staten en waterschapsverkiezingen en eilandsraadverkiezingen 18 maart jl.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 19 februari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 31 142 nr. 54).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer inhoudelijk te informeren mbt het rapport na behandeling in de plenaire vergadering van het Europees Parlement en de daarop volgende behandeling in Raadsverband.	Brief MBZK d.d. 26 oktober 2015 «Wijziging Kiesakte».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 166 nr. 23).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe januari/februari 2016 de Tweede Kamer te informeren dmv een standvanzakenbrief over de goedkeuringsverklaringen bij gemeenten, met haakje voor beschouwing accountantscontrole breed gemeentelijk domein	Kamerdebat 09-12-2015 Decentralisatie en participatie.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 22 februari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-VII nr. 58).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe er naar te streven om in december 2015 de Kamer te informeren over de uitkomst van de eerste stap die nu gezet gaat worden om na te gaan of er leveranciers zijn van reeds (bij verkiezingen) gebruikte internetstemdiensten die bereid zijn hun stemdienst te onderwerpen aan de test	Brief MBZK d.d. 19 mei 2015 «Test met internetstemmen kiezers buitenland».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 14 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 33 829 nr. 14).
De Minister zegt toe het belang van mensenrechten bij de Regiegroep Decentralisatie aan de orde te stellen	Kamerdebat 10-04-2014 Mensenrechten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 3 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 826 nr. 8).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe na afloop van de Koninkrijksconferentie te informeren over de voortgang van de geschillenregeling	Kamerdebat 20-05-2015 Koninkrijksconferenties 2014 en 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zegt toe het overzicht van internationale aanbevelingen aan Nederland voor de zomer van 2014 aan de TK te zenden	Kamerdebat 10-04-2014 Mensenrechten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 10 juli 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 826 nr. 11).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe een kabinetsreactie naar aanleiding van de resultaten van de consultatie over het concept-wetsvoorstel	Brief MBZK d.d. 4 juni 2015 inzake wetsvoorstel splitsing RvS en opheffing CRvB en CBb.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 11 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 29 279 nr. 273).
De Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Veiligheid en Justitie zeggen de Kamer, naar aanleiding van een vraag de leden Duthler (VVD) en Engels (D66), toe de Kamer te berichten over het standpunt van het kabinet naar aanleiding van de uitkomsten van de consultatie over het conceptwetsvoorstel splitsing Raad van State en opheffing Centrale Raad van Beroep en College van Beroep voor het bedrijfsleven (T02031).	Brief min BZK en min V&J d.d. 10 december 2014 «Splitsing Raad van State».	Afgedaan. De Eerste Kamer is 11 september 2015 per brief geïnformeerd (EK 2014–2015, 30 585 nr. N).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe te zullen informeren over de mogelijkheid om een termijn te verbinden aan de ratificatie van de protocollen bij het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, het Verdrag inzake de rechten van het kind en het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap	Kamerdebat 24-06-2015 Nationaal Actieplan Mensenrechten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 29 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 826 nr. 9).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe dat het belang van (het uitdragen van de) kernwaarden van de democratische rechtsstaat wordt meegenomen in het Nationaal Actieplan Discriminatiebestrijding	Kamerdebat 24-06-2015 Notitie antidemocratische groeperingen (tweede termijn).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 22 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 950 nr. 84).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Tweede Kamer in het najaar van 2015 de resultaten van de aangekondigde evaluatie en herijking van het actieprogramma te doen toekomen. Dit zal leiden tot een aangepaste wijze van rapporteren over de voortgang.	Brief MBZK d.d. 11 februari 2015 «Voortgangsbrief discriminatie 2014».	De Tweede Kamer is op 22 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 30 950 nr. 84).
De Minister zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Koole (PvdA), toe de Minister van OCW te vragen om de mogelijkheid om een oordeel van het College voor de Rechten van de Mens te vragen als er een ontslagprocedure plaatsvindt, onder de aandacht te brengen van de daarvoor in aanmerking komende werkgevers- en werknemersorganisaties (T02070)	Kamerdebat 03-03-2015 Voorstel van wet van de leden Bergkamp, Van Ark, Yücel, Jasper van Dijk en Klaver Annuleren enkele-feitconstructie in de Algemene wet gelijke behandeling (32 476).	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 32 476 nr. G).
De Minister zegt, mede namens de Minister van OCW, de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Koffeman (PvdD), toe te monitoren of scholen na aanneming van het wetsvoorstel vaker een beroep doen op verstoorde verhoudingen, terwijl daar feitelijk helemaal geen sprake van is (T02071)	Kamerdebat 03-03-2015 Voorstel van wet van de leden Bergkamp, Van Ark, Yücel, Jasper van Dijk en Klaver Annuleren enkele-feitconstructie in de Algemene wet gelijke behandeling (32 476).	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 32 476 nr. G).
De Minister zegt toe in het voorjaar van 2015 een kabinetsreactie op het rapport van de Raad voor het openbaar bestuur, «Hoe hoort het eigenlijk», aan de Tweede Kamer te sturen.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 9 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-VII nr. 60).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe begin 2016 te onderzoeken of de oproep aan alle gemeenten om ter onderbouwing van de tarieven in hun legesverordening een kostenonderbouwing te publiceren, het gewenste effect heeft gehad en de Kamer daarover te informeren	Brief MBZK d.d. 28 augustus 2015 inzake uitkomst kostenonderzoek reisdocumentenproces G4-gemeenten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 4 april 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 25 764 nr. 97).
De Minister zegt toe in april 2016 in de voortgangsrapportage Operatie BRP de Kamer te informeren over de integrale planning en kosten Operatie BRP (naar aanleiding van signaal kans op uitloop ontwikkeltraject) en over factoren die tot overschrijding kosten en tijd hebben geleid	Kamerdebat 26-11-2015 Basisregistratie Personen (BRP) en Paspoorten en Reisdocumenten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 april 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 27 859 nr. 91).
De Minister zegt toe de Kamer in het voorjaar te informeren over registratie uitsluiting van kiesgerechtigden en de mogelijkheid om de bewaartermijn van gerechtelijke bevelen daartoe te verlengen	Kamerdebat 12-11-2015 Evaluatie verkiezingen.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 30 maart 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 27 859 nr. 90).
De Minister zegt toe na te gaan hoeveel verstoringen van de lokale democratie er zijn geweest en wat daarop de reacties zijn geweest (jurisprudentie).	Kamerdebat 11-11-2015 Veilige Publieke Taak.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 april 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 28 684 nr. 465).
De MP zegt toe dat de Minister van BZK een brief over de evaluatie van het referendum aan de Tweede Kamer zal sturen	Kamerdebat 13-04-2016 De uitkomst van het referendum.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 mei 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 270 nr. 18).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe na het opstellen van het wetsvoorstel waarmee pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers gelijk worden getrokken aan de aanspraken van overheidswerknemers, in het Kabinet een voorstel voor de waardeoverdracht te bespreken en de Kamer daarover zo spoedig mogelijk te informeren.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 mei 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 28 479 nr. 76).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren zodra er meer duidelijk is over een eventuele hersteloperatie mbt «omgekeerde» vingerafdrukken	Brief MBZK d.d. 11 maart 2016 «Verkeerd om opgenomen vingerafdrukken op paspoort».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 19 april 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 25 764 nr. 98).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe om het wetsvoorstel fondsfinanciering ring Appa (volledige inhoudelijke gelijktrekking Appa en ABP-regeling) in het najaar van 2015 in te dienen	Kamerdebat 18-06-2015 Wet verkorting duur voortgezette uitkering Appa (34 112).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 mei 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 28 479 nr. 76).
De Minister zegt toe de Kamer in het voorjaar van 2016 te rapporteren over de wijze van uitvoering van de motie Veldman over het bundelen van financiële middelen voor de digitale infrastructuur van de overheid (Kamerstuk 34 300 VII, nr. 30)	Kamerdebat 08-12-2015 Open data.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 26 643 nr. 408).
De Minister zegt toe, nadat de Europese Commissie de resultaten van de raadpleging gebruikt heeft bij het formuleren van het nieuwe Europese actieplan e-overheid dat in mei 2016 verwacht wordt, het kabinetstandpunt dat zoals gebruikelijk in de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen wordt ingenomen de Kamer te doen toekomen	Brief MBZK d.d. 8 december 2015 «Verzoek om reactie op consultatie van de Europese Commissie inzake het Europese actieplan e-overheid».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 4 mei 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 22 112 nr. 2132).
De Minister zegt toe in het departementale jaarverslag 2014 in te gaan op de definitieve percentages externe inhuur over 2014.	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen TK Begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 200-VII nr. 1).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe schriftelijk te reageren op de amendementen nr. 6, 8, 9, 10 en 16	Kamerdebat 18-11-2015 Begrotingsbehandeling BZK 2016 antwoord regering + re- en duplieken.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 26 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-B nr. 12).
De Minister zegt toe samen met steden en andere partijen (onder andere bedrijven, provincies, wetenschap, maatschappelijke organisaties) de komende maanden te verkennen welke vraagstukken en oplossingsrichtingen onderdeel moeten zijn van Agenda Stad. Dit resulteert medio 2015 in een eerste pakket maatregelen Agenda Stad die aan de Tweede Kamer wordt aangeboden	Brief MBZK d.d. 6 november 2014 «Antwoorden vragen Tweede Kamer begroting BZK 2015».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 26 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 757 nr. 73).
De Minister zegt toe voorbeelden uit het buitenland mee te nemen bij het opstellen van de Agenda Stad.	Kamerdebat 06-11-2014 Begrotingsbehandeling BZK 2015 (1e termijn Minister en 2e TK).	Afgedaan. De Eerste en Tweede Kamer zijn op 26 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 757 nr. 73).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de SER te vragen een vervolgadvisie uit te brengen en deze vervolgadvisieaanvraag ook aan de Tweede Kamer toe te sturen. De vervolgadvisieaanvraag gaat in op de vraag hoe regionale infrastructuur rond de driehoek economie – onderwijs – arbeidsmarkt functioneren, en hoe deze een bijdrage kunnen leveren aan de economische kracht van stedelijke regio's.	Kamerdebat 23-09-2015 Agenda Stad.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 15 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 31 757 nr. 79).
De Minister zegt toe overheidsinstanties en andere instanties die de suggestie wekken dat Bonaire «buitenland» is, aan te spreken en te corrigeren	Kamerdebat 13-01-2015 Mondelinge vraag van het lid VAN LAAR (PvdA) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de onvrede op Bonaire over de keuzes van de rijksoverheid (werkbezoek van een delegatie van leden van de Eerste en Tweede Kamer).	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK beleid.
De Minister zegt toe tijdens de Koninkrijksconferentie 2015, die in april 2015 in Curaçao zal plaatsvinden, het Koninkrijk aan zich aan de orde te stellen in de context van begrippen als meerwaarde, samenhang, integriteit, publieke zaak, democratie (en in dat kader het kopen van stemmen noemen)	Kamerdebat 12-11-2014 Koninkrijksaangelegenheden.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de werkzaamheden van de werkgroep geschillenbeslechting die aan de orde zullen komen in de Koninkrijksconferentie in de tweede week van juni 2013 te Aruba. Dit ivm het gevolg geven aan de uitvoering van de in 2010 aangenomen motie Yrausquin/Herdé (Kamerstuk 32 213 (R1903) , nr. 14)	Brief MBZK d.d. 11 april 2013 «Reactie op de afsprakenlijst van het Interparlementair Koninkrijksoverleg».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer het meerjarenplan toe te zenden zodra dat vastgesteld is.	Kamerdebat 10-04-2014 Evaluatie rijkscoördinatie Caribisch Nederland.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-IV nr. 44).
De Minister doet de regering van Curaçao (tijdens de koninkrijksconferentie) de handreiking om mee te denken over de Isla en informeert de Tweede Kamer hierover voor de zomer	Kamerdebat 21-05-2015 Verzamel overleg Koninkrijksrelaties.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zegt toe het meerjarenplan dat in de CN-week tot stand komt aan de Kamer te sturen zodra het concept, waarin kinderrechten, economische ontwikkeling en armoede nadrukkelijk voorop stonden, is vastgesteld.	Kamerdebat 13-01-2015 Mondelinge vraag van het lid VAN LAAR (PvdA) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de onvrede op Bonaire over de keuzes van de rijksoverheid (werkbezoek van een delegatie van leden van de Eerste en Tweede Kamer).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-IV nr. 44).
De Minister zegt toe een overzicht met (plannen voor) vastgoed om rijksoverheidsdiensten in te huisvesten op Bonaire, in eigendom van de rijksoverheid, mee te nemen in de rapportage rond het meerjarenplan en de Kamer hierover te informeren	Kamerdebat 13-01-2015 Mondelinge vraag van het lid VAN LAAR (PvdA) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de onvrede op Bonaire over de keuzes van de rijksoverheid (werkbezoek van een delegatie van leden van de Eerste en Tweede Kamer).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-IV nr. 44).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zal tijdens de Koninkrijksconferentie de landen polsen hoe zij tegenover de invoering van een Rijkswet Integriteit staan en zal de Tweede Kamer daarover na afloop van de Koninkrijksconferentie informeren	Kamerdebat 20-05-2015 Koninkrijksconferenties 2014 en 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zal tijdens de Koninkrijksconferentie de landen polsen hoe zij tegenover de invoering van een werkgroep Voedselvoorziening staan en zal de Tweede Kamer na afloop van de Koninkrijksconferentie hierover informeren	Kamerdebat 20-05-2015 Koninkrijksconferenties 2014 en 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zal tijdens de Koninkrijksconferentie de landen polsen hoe zij tegenover de invoering van een werkgroep Duurzame economie staan en zal de Tweede Kamer na afloop van de Koninkrijksconferentie hierover informeren	Kamerdebat 20-05-2015 Koninkrijksconferenties 2014 en 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zal tijdens de Koninkrijksconferentie de landen polsen hoe zij tegenover over het meer betrekken van de jeugd bij kinderrechten staan en zal de Tweede Kamer na afloop van de Koninkrijksconferentie hierover informeren	Kamerdebat 20-05-2015 Koninkrijksconferenties 2014 en 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe na de Koninkrijksconferentie een overzicht van maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij de werkgroep Cohesie toe te sturen	Kamerdebat 20-05-2015 Koninkrijksconferenties 2014 en 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe (na afloop van de Koninkrijksconferentie) te informeren wat het standpunt van Aruba en Curaçao is ten aanzien van de benedenwindse vaarverbinding, inclusief gezamenlijke doorrekening	Kamerdebat 20-05-2015 Koninkrijksconferenties 2014 en 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Linthorst, toe om de ontwikkelingsplannen per eiland inclusief het beoogde voorzieningenniveau, nadat zij afgestemd zijn met de andere departementen, aan de Kamer te doen toekomen (T01752)	Kamerdebat 04-06-2013 Begrotingsstaat Koninkrijksrelaties 2013 (33 400 IV).	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 juni 2015 per brief geïnformeerd (EK 2014–2015, 34 000-IV nr. S).
De Minister zegt toe het voorstel voor de rijkswet toezicht integriteit op de Koninkrijksconferentie te bespreken en dit terugkoppelt in het verslag van de Koninkrijksconferentie aan de Tweede Kamer hoe dat is gegaan	Kamerdebat 31-03-2015 Staat van het bestuur Aruba, Curaçao en Sint Maarten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zegt toe dat in juni 2015, na het komende Justitieel Vierpartijenoverleg, de Tweede Kamer nader wordt geïnformeerd over het integrale plan ter versterking van de rechtshandhavingketen in de landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk	Kamerdebat 31-03-2015 Staat van het bestuur Aruba, Curaçao en Sint Maarten.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 568 nr. 165).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe de Kamer in het tweede kwartaal van 2015 te informeren over de uitwerking van het besluit dat de vier landen uit het Koninkrijk gezamenlijk zullen werken aan een nadere uitwerking ten behoeve van een meerjarige, fundamentele, ketenbrede aanpak voor de versterking van de rechtshandavingsketen en deze in te brengen in de Rijksministerraad.	Brief MBZK d.d. 23 maart 2015 «Staat van het bestuur in de landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk».	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 568 nr. 165).
De Minister zal na het JVO de Tweede Kamer informeren over de beraadslagingen die hebben plaatsgevonden over de uitvoering van het onderzoek naar geldstromen tussen onder- en bovenwereld	Kamerdebat 20-05-2015 Koninkrijksconferenties 2014 en 2015.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 7 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 568 nr. 165).
De Minister zegt de Eerste en Tweede Kamer toe inzake Akkoord Aruba over de verdere uitwerking te berichten, zodra vervolgstappen op basis van dit akkoord zijn gezet.	Brief MBZK d.d. 7 mei 2015 inzake Akkoord Aruba.	Afgedaan. De Eerste en Tweede Kamer zijn op 12 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-IV nr. 45).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe te zullen informeren over het vervolg van het bestuurlijk toezicht St. Eustatius	Brief MBZK d.d. 10 juni 2015 inzake instellen toezicht St. Eustatius.	Afgedaan. De toezegging is mondeling besproken in het AO BES van 10 december 2015.
De Minister zegt toe direct na de CN-week het Meerjarenprogramma en de additionele toezeggingen naar de Tweede Kamer te sturen	Kamerdebat 21-05-2015 Verzamel overleg Koninkrijksrelaties.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 34 000-IV nr. 44).
De Minister zegt aan de Tweede Kamer toe de door Bosman genoemde dossiers aan het Cft voor te leggen om een nadere beschouwing op die dossiers te krijgen en zal de reactie van het Cft bij een eerstvolgende gelegenheid (halfjaarrapportage) naar de Kamer sturen.	Kamerdebat 21-05-2015 Verzamel overleg Koninkrijksrelaties.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 6 oktober 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-IV nr. 7).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe tijdens de Koninkrijksconferentie te suggereren dat op alle zes eilanden kinderrechtenfestivals worden georganiseerd en zal hierover de Kamer informeren na de Koninkrijksconferentie.	Kamerdebat 21-05-2015 Verzamel overleg Koninkrijksrelaties.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 33 845 nr. 11).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de ontwikkelingen nav de brief aan MP Wescot d.d. 8 februari jl.	Kamerdebat 12-02-2013 Verzamel algemeen overleg Koninkrijksrelaties.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 27 november 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-IV nr. 30).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de blogger die in Sint Maarten is opgepakt	Kamerdebat 02-07-2015 Verzamel algemeen overleg Koninkrijksrelaties.	Afgedaan. De toezegging is afgedaan door rechtstreeks contact met de 2 vragende Kamerleden Van Raak en Bosman door Minister en PG Schram (Curaçao en Sint Maarten).
De Minister zegt toe – samen met zijn collega van OCW – de Tweede Kamer een brief te sturen over de gelijkstelling van havo/vwo diploma's (met name Curaçao)	Kamerdebat [02-07-2015] – Verzamel algemeen overleg Koninkrijksrelaties.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 2 oktober 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 31 289 nr. 264).
De Minister zegt de Eerste Kamer toe te zullen informeren over het vervolg van het bestuurlijk toezicht St. Eustatius	Brief MBZK d.d. 10 juni 2015 inzake instellen toezicht St. Eustatius.	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 7 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 31 568 nr. 166).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zal bij de regering van Curaçao checken of men zich aan de milieunormen houdt en de Kamer hiervan over twee maanden middels een brief te informeren	Kamerdebat 08-10-2015 Begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties (antwoord regering in 1e termijn + re- en duplieken).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 20 januari 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-IV nr. 35).
De Minister zegt toe dat de uiteindelijke besteding van de amendementsgelden voor de kinderrechten voor het eind van het jaar bij de Kamer ligt.	Kamerdebat 08-10-2015 Begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties (antwoord regering in 1e termijn + re- en duplieken).	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 31 839 nr. 499).
De Minister zegt toe om in zijn kabinetsbrief inzake kinderrechten in Caribisch Nederland (verwacht in de week van 14 december a.s.) aandacht te geven aan de wijze waarop kinderen zelf betrokken kunnen worden bij het beleid over dit onderwerp.	Kamerdebat 10-12-2015 Verzamel algemeen overleg BES-aangelegenheden.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 18 december 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 31 839 nr. 499).
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden De Graaf en Van Bijsterveld, toe om de opzet en opdracht voor de evaluatie van de nieuwe staatkundige structuur binnen het Koninkrijk in november/december 2013 aan de Kamer te doen toekomen. Bij het maken van de planning van de evaluatie zal de Minister goed afwegen of een extern aanbesteed onderzoek ten aanzien van de evaluatie van de nieuwe staatkundige structuur nodig is. De Minister zal bij het formuleren van de opzet en opdracht ook ingaan op de vraag of het Statuut aan de orde wordt gesteld, nadat hij dit besproken heeft met de andere landen in het Koninkrijk. Voorts zal de Minister bij de evaluatie de functie, naamgeving en bevoegdheden van de Rijksvertegenwoordiger meenemen (T01753)	Kamerdebat 04-06-2013 Begrotingsstaat Koninkrijksrelaties 2013 (33 400 IV).	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 34 300-IV nr. K).
De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag/opmerking van de leden van de CDA-fractie (i.c. Doek), toe dat de invoering van het dualisme in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba vijf jaar na inwerkingtreding van deze wet zal worden geëvalueerd (T01154)	Nota nav verslag commissie Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (NAAZ) d.d. 27 april 2010.	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 34 300-IV nr. K).
De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Van Bijsterveld (CDA), toe bij de eerder toegezegde evaluatie van de nieuwe staatkundige structuur, die zal plaatsvinden vijf jaar na inwerkingtreding (T01031), ook de mogelijkheden voor vereenvoudiging van de BES-wetgeving te betrekken (T01224)	Kamerdebat 06-07-2010 Consensus rijkswetsvoorstellen (32 017 t/m 32 020, 32 026, 32 041, 32 178 en 32 179, 32 186, 32 213).	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 34 300-IV nr. K).

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister van Justitie zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen/opmerkingen van de leden Van Kappen (VVD), mevrouw Ten Horn (SP) en Laurier (GroenLinks), toe dat de nieuwe staatkundige structuur in werking zal worden geëvalueerd na ommekomst van 5 jaar, waarbij met name ook zal worden gekeken naar de integratie van de BES in het Nederlandse staatsbestel (T01031)	Kamerdebat 19-05-2009 Het staatkundig proces Nederlandse Antillen.	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 34 300-IV nr. K).
De Minister zegt toe de Tweede Kamer te blijven informeren over de uitkomst van de overleggen met Bonaire, Sint Eustatius en Saba over de beleidsopvolging van de conclusies van het rapport van de evaluatiecommissie Caribisch Nederland	Brief MBZK d.d. 24 september 2015 Antwoorden op de schriftelijke vragen met kenmerk Kamerstuk 34 300 IV .	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 oktober 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-IV nr. 23).
De Minister zegt toe om in het kader van de evaluatie van cie. Spies en het nog te verwachten kabinetsstandpunt te kijken naar de positie, inclusief de taken, van de Hoge Colleges van Staat in relatie tot Caribisch Nederland – en in het bijzonder de financieringsmogelijkheden van de Nationale ombudsman t.b.v. Caribisch Nederland	Kamerdebat 10-12-2015 Verzamel algemeen overleg BES-aangelegenheden.	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 34 300-IV nr. K).
De Minister zegt toe, conform de wens van de Tweede Kamer, dat het kabinetstandpunt inzake het rapport evaluatiecommissie Spies zodanig tijdig beschikbaar is dat het in ieder geval voor het zomerreces 2016 in beide Kamers behandeld kan worden. De in een bijlage bij het commissieverzoek d.d. 17 november jl. opgesomde openstaande toezeggingen zullen bij deze kabinetsreactie betrokken worden	Brief MBZK d.d. 26 november 2015 «Kabinetsreactie op rapport evaluatiecommissie Spies».	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 34 300-IV nr. K).
De Minister zegt toe dat het kabinet in 2016 met een reactie op het evaluatierapport Caribisch Nederland komt zodat de Kamer voor het zomerreces hierover kan debatteren	Kamerdebat 08-10-2015 Begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties (antwoord regering in 1e termijn + re- en duplieken).	Afgedaan. De Eerste Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (EK 2015–2016, 34 300-IV nr. K).
De Minister zegt in reactie op het betoog van het lid Van Raak over de afvalwaterzuivering op Bonaire toe dat nu deze met behulp van geld uit Nederland en Europa is gerealiseerd in CN-tafelverband wordt gekeken naar de structurele bekostiging hiervan en de Tweede Kamer hierover te informeren	Kamerdebat 15-05-2014 BES-aangelegenheden.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 12 mei 2016 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 34 300-IV nr. 59).
De Minister zegt toe vanaf november 2013 tweemaal per jaar aan beide Kamers een overzicht te verstrekken van de bij de departementen in voorbereiding zijnde wet- en regelgeving met consequenties voor Caribisch Nederland. Dit overzicht komt in de plaats van de overzichten die tot op heden afzonderlijk werden verzonden door de verschillende departementen.	Brief MBZK d.d. 7 november 2013 «Kabinetsreactie onderzoek deregulering en taakverlichting Caribisch Nederland».	Afgedaan. Toezegging wordt meegenomen in het reguliere BZK beleid.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Minister zegt toe (via geëigende kanalen) de Tweede Kamer te informeren over nadere context en duiding van de Duitse autoriteiten	Brief MBZK d.d. 26 mei 2015 inzake reactie op berichtgeving «Nederland af luisterdoelwit Duitse geheime dienst»	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 30 juni 2015 per brief geïnformeerd (TK 2014–2015, 30 977 nr. 120).
De Minister zegt de Tweede Kamer toe een gezamenlijke analyse van AIVD en NCTV over het salafisme en een eerder door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegezegde kabinetsreactie hierop toe te sturen	Brief MBZK d.d. 29 juni 2015 inzake Beleidsimplicaties Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 39.	Afgedaan. De Tweede Kamer is op 23 september 2015 per brief geïnformeerd (TK 2015–2016, 29 614 nr. 38).

6.4 Subsidieoverzicht

In deze bijlage wordt de subsidie definitie van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gebruikt. Volgens artikel 4.21 van de Awb wordt onder een subsidie verstaan: «De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten». Volgens deze definitie worden niet als subsidies aangemerkt: de aanspraken op financiële middelen die worden verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat uitsluitend voorziet in verstrekking aan rechtspersonen die krachtens publiekrecht zijn ingesteld, en: de bekostiging van het onderzoek en onderzoek.

Tabel Subsidies (Bedragen x € 1.000)

Begrotings-artikel	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Aantal verleningen 2015	Laatste evaluatie (jaartal) (met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (regeling) (jaartal)
Openbaar bestuur en democratie												
1.1	Oorlogsgravenstichting	3.175	3.211	3.210	3.210	3.210	3.210	3.210	1	–	2016	2017
1.1	Kenniscentrum Europa decentraal	471	423	421	421	421	421	421	1	Jaarverslag 2013	2016	2017
1.1	Universiteit voor Humanistiek	15									2018	2015
1.1	VNG	1.340	0	0	0	0	0	0	2	–	2018	2015
1.1	VNG Ondersteuning gemeenten OTAV	0	1.123	281	0	0	0	0	1	–	2018	2015
1.1	COELO- informatieverstrekking aan burgers over lokale lasten	32	130	130	130	130	130	130	0	–	2020	2021
1.1	Diverse subsidies BVO	290	100						0	–	–	2015
1.2	Subsidiering Politieke partijen ¹	16.653	18.417	17.267	14.667	14.667	14.667	14.667	11	–	zie toelichting ¹	2017
Dienstverlenende en innovatieve overheid												
6.1	Vermindering regeldruk en adm. Lasten	190								2015	–	2015
6.2	(door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	741	19	0	0	0	0	0	0	–	2020	2015
6.4	Nationaal Comité 4 en 5 mei	106	106	106	106	106	106	106	1	–	2016	2017
6.4	Pro Demos	4.188	4.238	4.238	4.238	4.238	4.238	4.238	1	–	2016	2017

Begrotings-artikel	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Aantal verleningen jaar 2015 (met hyperlink naar vindplaats)	Laatste evaluatie (jaartal) (met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (regeling) (jaartal)
6.4	Programma Burgerschap ²	552							1	-	2017	incidentele subsidieverstrekking
Arbeidszaken overheid												
7.1	Stichting Verbond Sectorwerkgemers (VSO)	290	205	205	205	205	205	205	1	-	2016	2017
7.1	Stichting Verdeling Overheidsbijdragen (SVO)	1.431	1.440	1.440	1.440	1.440	1.440	1.440	1	-	2016	2017
7.1	Centrum Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel (CAOP)	1.550	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1	-	2019	2020
7.1	Veilige Publieke Taak (VPT)	729	80	0	0	0	0	0	12	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Professionaliseringsfonds burgemeesters	889	889	889	889	889	889	889	1	-	2020	2021
7.1	NGB-oriëntatieprogramma ²	104	105	105	105	105	105	105	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Subsidie vereniging Raadsleden ²	176	200	200	200	200	200	200	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Vereniging Wethouders – professionalisering ²	659	250	250	250	250	250	250	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Vereniging Griffiers	112	100	100	100	100	100	100	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Programma Samenspel Lokale Democratie	0	250	250	250	250	250	250	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	ACOM ³	5	10	0	0	0	0	0	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Stichting Jonge Ambtenaren ³	5	5	5	5	5	5	5	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	NL Kennisland ³	75	0	0	0	0	0	0	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Vereniging voor overheidsmanagement ²	115	0	200	0	200	0	200	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS) ³	1.151	215	0	0	0	0	0	1	-	2019	Deze subsidie maakt onderdeel uit van de CAOP-subsidieregeling
7.1	Expertgroep klokkenluiders ³	75	0	0	0	0	0	0	1	-	2018	2015
7.1	Subsidie A&O	224	55	210	440	190	240	40	3	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Stichting M (Meld misdaad anoniem) ²	31	36	36	36	36	36	36	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	European Institute for Public Administration	175	183	183	183	183	183	183	1	-	2020	2021

Begro- tings- artikel	Naam subsidie(regeling) (met hyperlink naar vindplaats)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Aantal verle- ningen jaar 2015	Laatste evaluatie (jaartal) (met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (regeling) (jaartal)
7.1	European Institute for Public Administration ³	90	75	35	0	0	0	0	1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
7.1	Doelmatigheid Publieke Sector	28	28	28					1	-	2018	incidentele subsidieverstrekking
	Algemeen											
12.1	Stichting Koninklijk Paleis Amsterdam	173	173	173	0	0	0	0	1	-	2016	2017
12.1	Subsidie CZW ²	366	260	260	373	373	373	373	-	-	-	incidentele subsidieverstrekking

¹ Doorlopend, op basis van de huidige Wet financiering politieke partijen. Er moet nog een besluit worden genomen over de evaluatiedatum.

² Het subsidieverzoek wordt jaarlijks ingediend, beoordeeld en vastgesteld. Jaarlijks wordt op basis van de verantwoordings geëvalueerd.

³ Incidentele subsidies worden in de beleidsevaluatie/beleidsdoelstellingen meegenomen.

-) evaluatie heeft nog niet plaatsgevonden

6.5 Evaluatie- en overig onderzoek

Artikelnummer en naam	Titel, onderwerp	Start	Afronding
1.1 Openbaar bestuur en democratie: Bestuurlijke en financiële verhouding			
<i>1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1a. Beleidsdoorlichtingen	Interbestuurlijke verhoudingen 2007–2013 http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2014D08466&did=2014D08466	2013	2014
1b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	Bestuurlijke en financiële verhouding en Participatie	2018	2018
	Onderzoek naar de ervaringen van overheden met de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/06/09/onderzoek-naar-de-ervaringen-van-overheden-met-de-wet-algemene-regels-herindeling-wet-arhi.html	2010	2011
3. Overig onderzoek	Evaluatie herindeling Zuidwest Friesland http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/02/01/eindrapport-evaluatie-sudwest-fryslan-herindeling-en-bestuurskracht.html	2011	2014
	Plussen en minnen, Evaluatie van de Wgr-plus http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/08/18/rapport-plussen-en-minnen-evaluatie-van-de-wgr-plus.html	2009	2010
	Evaluatie Wet extern klachtrecht http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/02/15/evaluatie-wet-extern-klachtrecht.html	2010	2010
	Evaluatie bestuursakkoorden Ministerie van BZK, interprovinciaal Overleg en Vereniging van Nederlandse Gemeenten http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/07/20/evaluatie-bestuursakkoorden-ministerie-van-bzk-interprovinciaal-overleg-en-vereniging-van-nederlandse-gemeenten.html	2010	2010
	Evaluatie financiële functie gemeenten en provincies http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/07/14/evaluatie-financiele-functie-gemeenten-en-provincies.html	2010	2010
	Evaluatie van de gemeentelijke en provinciale rekenkamers http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/08/17/eindrapport-evaluatie-van-de-gemeentelijke-en-provinciale-rekenkamers.html	2010	2011
	Evaluatie Kaderwet Adviescolleges: Derde staat van advies 2005 – 2010 http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/11/08/evaluatie-kaderwet-adviescolleges-derde-staat-van-advies-2005-2010/evaluatie-kaderwet-adviescolleges-derde-staat-van-advies-2005-2010.pdf	2010	2011
	Evaluatie wet extern klachtrecht http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/02/15/evaluatie-wet-extern-klachtrecht.html	–	2011
	Onderzoek ervaringen met bezwaar http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/03/28/onderzoek-ervaringen-met-bezwaar.html	–	2011
	SiSa-evaluatie http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/02/17/evaluatierapport-sisa-17-februari-2012.html	2011	2012
	Evaluatie regeling tijdelijke vervanging volksvertegenwoordigers http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/12/01/evaluatie-regeling-tijdelijke-vervanging-volksvertegenwoordigers.html	–	2012
	Evaluatie kaderwet zelfstandige bestuursorganen http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2012D18865&did=2012D18865	2011	2012
	Systematiek macronorm onroerende zaakbelasting http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/03/01/rapport-evaluatie-systematiek-macronorm-onroerende-zaakbelasting.html	2013	2014

Artikelnummer en naam	Titel, onderwerp	Start	Afronding
	Gemeentelijke herindelingen: lessen en leerervaringen http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/10/08/gemeentelijke-herindelingen-lessen-en-leerervaringen.html	–	2014
	Tussenmeting Revitalisering Generiek Toezicht http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015D14881&did=2015D14881	2013	2015
1.2 Openbaar bestuur en democratie: Participatie			
<i>1. Ex post onderzoek onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1.a. Beleidsdoorlichtingen	Bestuurlijke en financiële verhouding en Participatie	2018	2018
1.b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	Evaluatie gemeenteraadverkiezingen verkiezingen http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/09/19/rapportage-campagne-effectonderzoek-gemeenteraadverkiezingen.html	2014	2014
	Evaluatie Europees Parlement verkiezingen http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/09/19/rapportage-campagne-effectonderzoek-ep-verkiezing.html	2014	2014
	Evaluatie experiment met centrale stemopneming http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/09/19/evaluatie-van-de-experimenten-met-een-centrale-stemopneming.html	2014	2014
	Evaluatie experiment nieuw stembiljet voor kiezers in het buitenland http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/01/28/rapport-onderzoek-internetstemmen-voor-kiezers-in-het-buitenland.html	2014	2014
	Evaluatie van de doeltreffendheid en de effecten van de Wet Financiering Politieke Partijen (paragrafen 3, 4 en 5)	2018	2018
	Evaluatie Verkiezingen	2018	2018
3. Overig onderzoek	Rapport Kiesraad http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/11/09/rapport-kiesraad.html	–	2010
	Evaluatie verkiezingen leden Tweede Kamer http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/11/09/rapport-tns-nipo-evaluatie-verkiezingen-leden-tweede-kamer.html	–	2010
2. Algemene inlichtingen- en Veiligheidsdienst			
<i>1. Ex post onderzoek onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	Evaluatie Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 (WIV) https://www.aivd.nl/publicaties?ActLbl=commissie-dessens&ActImltd=3035	2013	2013
	Evaluatie naar de effecten van de opeenvolgende bezuinigingsvoorstellen op de organisatie en het werk van de AIVD http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2015/05/Bezuinigingen_en_intensivering_bij_de_AIVD	2014	2015
6.1 Dienstverlenende en innovatieve overheid: Verminderen regeldruk			
<i>1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1a. Beleidsdoorlichtingen	Burgers beter bediend? http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/06/01/aanbieden-resultaten-beleidsdoorlichting-artikel-33-rijksbegroting.html	2010	2011
	Beleidsdoorlichting artikelen 6.1, 6.2 en 6.3 http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015D49671&did=2015D49671	2015	2015
1b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	Eindrapportage onderzoek regeldruk e-overheid http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/09/12/eindrapportage-onderzoek-regeldruk-e-overheid.html	2010	2011

Artikelnummer en naam	Titel, onderwerp	Start	Afronding
	Overzicht maatregelen bedrijven burgers en professionals http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/06/18/overzicht-maatregelen-bedrijven-burgers-en-professionals.html	–	2014
6.2 Dienstverlenende en innovatieve overheid: Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen			
<i>1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1a. Beleidsdoorlichtingen	Burgers beter bediend? http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/06/01/aanbieden-resultaten-beleidsdoorlichting-artikel-33-rijksbegroting.html	2010	2011
	Beleidsdoorlichting artikelen 6.1, 6.2 en 6.3 http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015D49671&did=2015D49671	2015	2015
	Beleidsdoorlichting artikelen 6.2 en 6.3	2020	2020
1b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	Rapport webrichtlijnenmonitor http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/06/27/toezending-rapport-webrichtlijnenmonitor.html	2011	2011
	Evaluatie beheersmaatregelen grote ICT-projecten http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/02/08/evaluatie-maatregelen-grote-ict-projecten.html	2010	2011
	Evaluatie Open overheid	2016	2016
	Evaluatie aanpak fraudebestrijding	2016	2016
	Evaluatie digitaal 2017	2017	2018
3. Overig onderzoek	Eindrapporotage onderzoek regeldruk e-overheid http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/09/12/eindrapporotage-onderzoek-regeldruk-e-overheid.html	2010	2011
	Open Government Partnership: zelfevaluatie rapport Nederland 2014 http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/11/10/open-government-partnership-zelfevaluatie-rapport-nederland-2014.html	2014	2014
	Effecten van toptakenwebsites en elf tips om het aandeel digitale transacties te verhogen http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/11/01/effecten-van-toptakenwebsites-en-elf-tips-om-het-aandeel-digitale-transacties-te-verhogen.html	2014	2014
	Review Open Overheid http://www.opengovpartnership.org/country/netherlands/progress-report/2013-2014-progress-report-netherlands	2015	2015
	Eindverslag Taskforce BID http://www.taskforcebid.nl/fileadmin/bestanden-taskforce/documenten/Eindrapporotage_Taskforce_BID_web.pdf	2015	2015
	Evaluatie iNUP http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/12/01/eindrapporot-i-nup/eindrapporot-i-nup.pdf	2014	2015
6.3 Dienstverlenende en innovatieve overheid: Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen			
<i>1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1a. Beleidsdoorlichtingen	Burgers beter bediend? http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/06/01/aanbieden-resultaten-beleidsdoorlichting-artikel-33-rijksbegroting.html	2010	2011
	Beleidsdoorlichting artikelen 6.1, 6.2 en 6.3 http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015D49671&did=2015D49671	2015	2015
	Beleidsdoorlichting artikelen 6.2 en 6.3	2020	2020
3. Overig onderzoek	Evaluatie beheersmaatregelen grote ICT-projecten http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/02/08/evaluatie-maatregelen-grote-ict-projecten.html	2010	2011
	Rapport PKI Onderzoek http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/03/16/rapport-pki-onderzoek.html	2012	2012

Artikelnummer en naam	Titel, onderwerp	Start	Afronding
	DigiD buitenland * http://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/evaluatie-pilot-digid-buitenland-deelrapport-gei%CC%88nteresseerden-meting-2/ ; http://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/evaluatie-pilot-digid-buitenland-deelrapport-gei%CC%88nteresseerden-meting-3/ ; http://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/evaluatie-pilot-digid-buitenland-deelrapport-aanbieders-meting-2/ ; http://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/evaluatie-pilot-digid-buitenland-deelrapport-aanvragers-meting-2/ ; http://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/evaluatie-pilot-digid-buitenland-deelrapport-pilotlocaties-meting-2/ *De aanvraag van DIGID is mogelijk bij 13 ambassades. Evaluatie GDI	2011 2015	2013 2016
6.4 Dienstverlenende en innovatieve overheid: Burgerschap			
<i>1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1a. Beleidsdoorlichtingen	Beleidsdoorlichting Burgerparticipatie 2007 – 2011 http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/05/11/rapport-beleidsdoorlichting-burgerparticipatie-2007–2011.html	2011	2012
	Beleidsdoorlichting Burgerschap	2017	2017
	Beleidsdoorlichting Burgerschap	2022	2022
3. Overig onderzoek	Evaluatie Wet Antidiscriminatievoorziening http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/12/18/evaluatie-van-de-wet-gemeentelijke-antidiscriminatievoorzieningen.html	2011	2012
	Regel die bugerinitiatieven http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/01/17/regel-die-burgerinitiatieven.html	2011	2013
	Rapport Visitatie Prodemos 2014 http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/07/01/rapport-visitatie-prodemos-2014.html	—	2014
	Feiten en ontwikkelingen Participatieve en doe-democratie (DRIFT-analyse en analyse KIN)	2016	2016
6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen			
<i>1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1a. Beleidsdoorlichtingen	Beleidsdoorlichting kwaliteit Gemeentelijke Basisadministratie/Basisregistratie Personen 2012–2014 http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2014Z23380&did=2014D47202	2014	2014
	Beleidsdoorlichting Reisdocumenten en basisregistratie	2019	2019
1b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	Evaluatie naar de nieuwe wet basisregistratie	2016	2016
<i>3. Overig onderzoek</i>			
	Identiteit in cijfers http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/12/15/identiteit-in-cijfers.html	2014	2014
	Rapportage zelfevaluatie reisdocumenten 2013 http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/04/18/rapportage-zelfevaluatie-reisdocumenten-2013.html	2013	2014
	Evaluatie operatie BPR https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-503714.pdf	2014	2014
	Rapportage zelfevaluatie reisdocumenten 2013 http://www.rijksdienstvooridentiteitsgegevens.nl/dsresource?objectId=51632&type=org	2014	2014
	Resultaten zelfevaluatie Basisregistratie Personen 2014 http://www.rvig.nl/documenten/rapporten/2014/10/30/resultaten-zelfevaluatie-2014	2014	2014
	Evaluatie operatie BRP https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-607273	2015	2015
	Review operatie BRP http://www.operatiebrp.nl/sites/operatie-brp/files/4637%20samenvatting%20van%20Qa-brief%20aan%20Buitendijk%20maart%202015%20definitief_0.pdf	2015	2015
	Evaluatie operatie BRP	2016	2016

Artikelnummer en naam	Titel, onderwerp	Start	Afronding
	Zelfevaluatie BRP	2016	2016
	Evaluatie operatie BRP	2017	2017
	Zelfevaluatie BRP	2017	2017
	Evaluatie operatie BRP	2018	2018
	Zelfevaluatie BRP	2018	2018
	Evaluatie operatie BRP	2019	2019
	Zelfevaluatie BRP	2019	2019
	Evaluatie operatie BRP	2020	2020
	Zelfevaluatie BRP	2020	2020
	Evaluatie operatie BRP	2021	2021
	Zelfevaluatie BRP	2021	2021
7.1 Arbeidszaken overheid: Overheid als werkgever			
<i>1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
1a. Beleidsdoorlichtingen	Het bevorderen van de kwaliteit van het management Kamerstukken II, 2008–2009, 31 701, nr 12	—	2009
	Beleidsdoorlichting Integriteit(sbeleid) http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2014D17318&did=2014D17318	2013	2014
	Beleidsdoorlichting Overheid als werkgever	2018	2018
1b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	Evaluatie protocol flexibel inzetbare pool Koninklijke Marechaussee	2012	2013
	http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/06/17/aanbiedingsbrief-bij-rapport-evaluatie-flexibele-pool-koninklijke-marechaussee.html		
	Evaluatie VPT	2017	2018
	Evaluatie Huis voor Klokkenluiders	2020	2021
3. Overig onderzoek	Trendnota overheidszaken 2010 http://www.arbeidenoverheid.nl/rapporten-publicaties/trendnota-arbeidszaken-overheid-2010/	2009	2009
	Evaluatie wet van de openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2009/06/11/evaluatie-van-de-wet-openbaarmaking-uit-publieke-middelen-gefinancierde-topinkomens.html	2009	2009
	Trendnota overheidszaken 2011 http://www.arbeidenoverheid.nl/rapporten-publicaties/trendnota-arbeidszaken-overheid-2011/	2010	2010
	Evaluatie Sociaal Flankerend Beleid www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/04/02/evaluatieonderzoek-flankerend-beleid-wetswijziging-arbeidsomstandighedenwet-2007/deelrapport-2-evaluatie-arbowet-pdf-flankerend-beleid.pdf	2010	2012
	Evaluatie Eenduidige Landelijke Afspraken (ELA) http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/12/05/evaluatie-eenduidige-landelijke-afspraken-ela.html	2012	2012
	Evaluatie Subsidierelatie CAOP http://www.arbeidenoverheid.nl/media/147622/evaluatie-subsidieregeling-caop-2008-2013.pdf	2013	2013
	Veilig misstanden melden op het werk: Evaluatie Klokkenluidersregelingen, Onderzoeksraad Integriteit Overheid en Adviespunt Klokkenluiders http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/07/22/rapport-evaluatie-klokkenluidersregelingen-onderzoeksraad-integriteit-overheid-en-adviespunt-klokkenluiders.html	2014	2014
	Monitor Veilige Publieke Taak 2014 http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/12/18/monitor-veilige-publieke-taak-2014.html	2014	2014
	Rapportage vooronderzoek SEOR monitoring en evaluatie effecten WNT (intern document)	2014	2015
7.2 Arbeidszaken overheid: Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen			
<i>1. Ex post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid</i>			
	Beleidsdoorlichting Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen	2018	2018

Artikelnummer en naam	Titel, onderwerp	Start	Afronding
1b. Ander ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	Evaluatie Dijkstal Wetgeving	2016	2016
	Evaluatie Bijdrage aan ZBO's/RWT	2016	2016
12 Algemeen			
3. Overig onderzoek	Evaluatie Wet openbare manifestaties https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015D39515&did=2015D39515	2015	2015
	Evaluatie toetsmodel PIA Rijksdienst https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2016D28918&did=2016D28918	2016	2016
	Evaluatie wet college rechten van de mens	2017	2017

6.6 Specifieke uitkeringen

Overzicht Specifieke uitkeringen (bedragen in miljoen euro's)								
			Bedragen in miljoen euro's					
Nr. in SiSa bijlage	Toelichting	Rijksbegroting	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A2	Ontvangende partij(en) Veiligheidsregio's	Hoofdstuk VenJ VI	177,4	177,4	177,4	177,4	177,4	177,4
	Korte omschrijving uitkering Brede doeluitkering Rampenbestrijding Besluit Veiligheidsregio's (Stb. 2010, nr. 255)	Artikelonderdeel 36.2						
	Vindplaats http://wetten.overheid.nl/BWBR0027844							
A3	Ontvangende partij(en) Nb	Hoofdstuk VenJ VI	Nb	Nb	Nb	Nb	Nb	Nb
	Korte omschrijving uitkering Rijksbijdrage bijstands- en bestrijdingskosten (uitkering vindt alleen plaats in geval van calamiteiten en achteraf. Omvang daarvan vooraf niet te ramen)	Artikelonderdeel						
	Vindplaats http://wetten.overheid.nl/BWBR0013371							
D1	Ontvangende partij(en) Gemeenten	Hoofdstuk OCW VIII	33,4	33,4	33,4	33,4	33,4	33,4
	Korte omschrijving uitkering Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten. De RMC-functie heeft tot taak met de niet meer kwalificatieplichtige dreigende vsv'ers uit VO en MBO contact te leggen en het zoveel mogelijk terug te begeleiden naar school en/of werk. De daarvoor beschikbare middelen worden over de RMC-regio's verdeeld volgens een verdeelsleutel die is vastgelegd in het «Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten». Het bedrag per regio wordt uitgekeerd aan de RMC-contactgemeente van de regio.	Artikelonderdeel Artikel 4						
	Vindplaats Artikel 8.3.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs							
D9	Ontvangende partij(en)	Hoofdstuk						

			Bedragen in miljoen euro's					
Nr. in SiSa bijlage	Toelichting	Rijksbegroting	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Gemeenten die onderwijsachterstandsleerlingen hebben (som schoolgewichten is op 1-10-2009 groter dan 0)	OCW VIII	361,8	366,8	326,8	326,8	316,8	316,8
	Korte omschrijving uitkering	Artikelonderdeel						
	a) Onderwijsachterstandenbeleid 2011–2014 (op basis van de Wet Oké). Besluit van 23.08.2010: € 261 miljoen voor gemeenten met onderwijsachterstandsleerlingen (n.a.v. de som van de schoolgewichten in de desbetreffende gemeente).	Artikel 1						
	b) Plus de aanvulling door het wijzigingsbesluit van 28.11.2011: € 70 miljoen voor de G37 in 2012; vanaf 2013: € 95 miljoen							
	c) Plus de aanvulling door het wijzigingsbesluit van 30.10.2013: € 4,7 miljoen voor G86 vanaf 2013 en de verlenging van de periode tot en met 2015.							
	Vindplaats							
	a. Besluit van 23.08.2010							
	b. Besluit van 28.11.2011							
	c. Besluit van 30.10.2013							
D10	Ontvangende partij(en) Gemeenten	Hoofdstuk OCW VIII	57,8	57,7	57,7	57,7	57,7	57,7
	Korte omschrijving uitkering	Artikelonderdeel						
	Sinds 1 januari 2009 maakte het educatiebudget onderdeel uit van het Participatiebudget, een specifieke uitkering voor gemeenten. Met ingang van 1 januari 2015 wordt het educatiebudget per specifieke uitkering verstrekt aan de samenwerkende gemeenten binnen een regio (via de contactgemeente). Hierbij wordt de verplichte besteding bij roc's binnen een aantal jaren afgebouwd en wordt het mogelijk voor gemeenten maatwerk te bieden voor de diverse doelgroepen van de volwasseneneducatie.	Artikel 4						
	Vindplaats							

		Bedragen in miljoen euro's						
Nr. in SiSa bijlage	Toelichting	Rijksbegroting	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	<p>Wijzigingswet Wet participatiebudget, enz. (invoeren specifieke uitkering educatie en vervallen verplichte besteding educatiemiddelen bij regionale opleidingscentra)</p> <p>Ontvangende partij(en) Gemeenten</p> <p>Korte omschrijving uitkering</p> <p>In elk van de 39 RMC-regio's vormen scholen en gemeenten – op grond van de in voorbereiding zijnde regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie (verwachte inwerking-treding 1 oktober 2016) – samen een regionaal programma aan maatregelen voor de aanpak van voortijdig schoolverlaten en voor jongeren in een kwetsbare positie.</p> <p>Vindplaats Regeling is nog niet gepubliceerd</p>	<p>Hoofdstuk OCW VIII</p> <p>Artikelonderdeel Artikel 4</p>	0	21,8	21,8	19,2	19,2	19,2
E03	<p>Ontvangende partij(en) Gemeenten, provincies, WGR</p> <p>Korte omschrijving uitkering</p> <p>Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï (incl. bestrijding spoorweglawaaï)</p>	<p>Hoofdstuk lenM XII</p> <p>Artikelonderdeel 20.01.04</p>	18,02	26,69	26,91	26,31	26,31	26,31
E11	<p>Ontvangende partij(en) Gemeenten, Provincies en WGR</p> <p>Korte omschrijving uitkering</p> <p>Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)</p>	<p>Hoofdstuk lenM XII</p> <p>Artikelonderdeel 20.01.04</p>	0	0,39	11,24	0	0	0
E27	<p>Ontvangende partij(en) Provincies</p> <p>Korte omschrijving uitkering</p> <p>Brede doeluitkering verkeer en vervoer</p>	<p>Hoofdstuk lenM XII</p> <p>Artikelonderdeel 25.01.04</p>	893,94	888,31	866,81	866,75	865,34	854,72
E30	<p>Ontvangende partij(en) Gemeenten, provincies, WGR</p> <p>Korte omschrijving uitkering</p>	<p>Hoofdstuk lenM XII</p> <p>Artikelonderdeel</p>	1,13	1,12	0	0	0	0

			Bedragen in miljoen euro's					
Nr. in SiSa bijlage	Toelichting	Rijksbegroting	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Quick Wins binnenvaart	IF 15.03.01						
E37	Ontvangende partij(en) Provincies	Hoofdstuk lenM XII	0	0	0	2,79	0	0
	Korte omschrijving uitkering	Artikelonderdeel						
	Regeling Wilhelminasluis	IF 15.03.01						
F4	Ontvangende partij(en) Provincie Zuid-Holland	Hoofdstuk EZ XIII	7,461	7,612	7,754	7,913	8,071	0,631
	Korte omschrijving uitkering	Artikelonderdeel						
	Deelprojecten 750 hectare Natuur en Recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam) Op korte termijn niet omzetten naar DU. Op langere termijn opnieuw bezien.	U1820.311300						
F7	Ontvangende partij(en) Bedrijven, organisaties en een klein deel aan gemeenten	Hoofdstuk EZ XIII	3,726					
	Korte omschrijving uitkering	Artikelonderdeel						
	Subsidieregeling sterktes in de regio (Pieken in de Delta)	U.1810.300800 U.1810.300900						
F10	Ontvangende partij(en) Gemeente Veldhoven	Hoofdstuk EZ XIII	4,750					
	Korte omschrijving uitkering	Artikelonderdeel						
	Nota Ruimte Project Eindhoven Brainport Deze bijdrage is bestemd voor de gemeente Veldhoven voor de herstructurering van bedrijventerrein De Run Oost en de verbetering van de ontsluitende weg- infrastructuur.	U.1810.301100						

			Bedragen in miljoen euro's					
Nr. in SiSa bijlage	Toelichting	Rijksbegroting	2016	2017	2018	2019	2020	2021
F15	Ontvangende partij(en) Wordt niet rechtstreeks aan de Provincies verstrekt maar indirect via landsdelen die weer doorzetten naar de Provincies. Noordelijk via S&N, Oostelijk via Gelderland Zuidelijk via Brabant en Westelijke Provincies via de Gemeente Rotterdam.	Hoofdstuk EZ XIII	0,381	12,041				
	Korte omschrijving uitkering Doelstelling 2 programma's van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Uitfinancieringsperiode 2007–2013	Artikelonderdeel U.1810.300600 U.1810.300700						
F15	Ontvangende partij(en) Wordt niet rechtstreeks aan de Provincies verstrekt maar indirect via landsdelen die weer doorzetten naar de Provincies. Noordelijk via S&N, Oostelijk via Gelderland Zuidelijk via Brabant en Westelijke Provincies via de Gemeente Rotterdam.	Hoofdstuk EZ XIII	17,305	30,875	31,373	27,375	24,136	25,677
	Korte omschrijving uitkering Doelstelling 2 programma's van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Uitfinancieringsperiode 2014–2020	Artikelonderdeel U.1810.301910						
H1	Ontvangende partij(en) Gemeenten	Hoofdstuk VWS XVIII	14,2	14,2	14,2	14,2	14,2	14,2
	Korte omschrijving uitkering Ministeriële regeling heroïnebehandeling	Artikelonderdeel Artikel 1						
	Vindplaats http://wetten.overheid.nl/BWBR0020561							
H3	Ontvangende partij(en) Gemeenten	Hoofdstuk VWS XVIII	33,9	33,9	33,9	33,9	33,9	33,9
	Korte omschrijving uitkering Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	Artikelonderdeel Artikel 1						
	Vindplaats http://wetten.overheid.nl/BWBR0018743							

			Bedragen in miljoen euro's					
Nr. in SiSa bijlage	Toelichting	Rijksbegroting	2016	2017	2018	2019	2020	2021
G2	Ontvangende partij(en) Gemeenten	Hoofdstuk SZW XV	5.688,8	5.837,9	6.089,6	6.208,9	6.291,4	6.343,4
	Korte omschrijving uitkering Macrobudget participatiewet-uitkeringen (incl. startende zelfstandigen)	Artikelonderdeel Artikel 2						
	Vindplaats http://wetten.overheid.nl/BWBR0015703							
G3	Ontvangende partij(en) Gemeenten	Hoofdstuk SZW XV	51,9	36,7	36,7	36,7	36,7	36,7
	Korte omschrijving uitkering Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (excl. startende zelfstandigen).	Artikelonderdeel Artikel 2						
	Vindplaats http://wetten.overheid.nl/BWBR0015711							

Rijksbegroting 2017

VII Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aangeboden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal door de Minister van Financiën.

Vervaardiging parlementaire stukken en begeleiding productieproces

Sdu Uitgevers
afdeling Dataverwerking
e-mail traffic@sdu.nl

Vormgeving omslag
Studio Dumbar

DTP omslag
Xerox/OBT, Den Haag

Uitgave
Ministerie van Financiën

www.rijksbegroting.nl

